

Tufan KOÇAK

**T.C.
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ PLANLAMASI VE
EKONOMİSİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**OKUL FİZİKİ ÇEVRESİNİN OKULA İLİŞKİN ALGISI:
İSTANBUL İLİ-BAŞAKŞEHİR VE BAYRAMPAŞA İLÇELERİ
ÖRNEĞİ**

**Hazırlayan
Tufan KOÇAK**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR**

Haziran 2014

Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi

Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

**İstanbul
Haziran
2014**

TUFAN KOÇAK

**T.C.
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ PLANLAMASI VE
EKONOMİSİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**OKUL FİZİKİ ÇEVRESİNİN OKULA İLİŞKİN ALGISI:
İSTANBUL İLİ-BAŞAKŞEHİR VE BAYRAMPAŞA İLÇELERİ
ÖRNEĞİ**

**Hazırlayan
Tufan KOÇAK**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR**

Haziran 2014

EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ PLANLAMASI VE EKONOMİSİ

ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ

**İSTANBUL
HAZİRAN
2014**

ONAYLAMA SAYFASI

Enstitüsü : **Sosyal Bilimler**
Anabilim Dalı : **Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi**
Tez Konusu : **Okul Fiziki Çevresinin Okula İlişkin Algısı: İstanbul İli-
Başakşehir ve Bayrampaşa İlçeleri Örneği**
Tez Danışmanı : **Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR**
Tez Tarihi : **Haziran 2014**

Bu tezin şekil ve içerik açısından Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Yrd. Doç. Dr. Celal GÜLŞEN
Anabilim Dalı Başkanı

Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı 512812004 numaralı öğrencisi Tufan KOÇAK tarafından hazırlanan bu tezin yüksek lisans tezinde bulunması gereken yeterliliğe, kapsama ve niteliğe sahip olduğunu onaylıyorum.

Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR
Tez Danışmanı

Tez Sınavı Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR

Yrd. Doç. Dr. Celal GÜLŞEN

Doç. Dr. Bülent KÖKLÜCE

Bu tezin Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Doç. Dr. Mehmet KARAKUYU
Müdür

ÖNSÖZ

Ülkemizde okul-çevre ilişkisi denince akla ilk gelen kavram aile kavramı olup, çevrenin sadece aileye indirgendiği ve birçok yayında aileyi kastettiği görülmektedir. Dünya'nın birçok ülkesinde okul-çevre ilişkisi özellikle okul ile çevre arasında iletişim kurulması, okul ve çevrenin sorunlarına çözüm bulunması gibi konularda çok fonksiyonel bir işlev görmektedir. Ülkemizdeki eğitim sisteminin merkezi bir yönetim tarafından kontrol ediliyor olması, ülkenin dört bir yanındaki okulların sorunlarına tek bir merkezden çözüm bulunmaya çalışılması okulun fiziksel çevresi dediğimiz okul çevresinde yaşayan insanların okulla olan iletişimlerinin çok zayıf olmasına sebebiyet vermektedir ve bu fiziksel çevre dediğimiz çevrenin okula karşı kayıtsız kalmalarına yol açan nedenlerden biridir. Okul fiziksel çevresinin okula ilişkin algısını aileleri de kapsayan ama ailelere yoğunlaşmayan bir şekilde ortaya koymak için TÜİK rakamlarına göre ekonomik ve eğitim seviyesi açısından birbirinden farklılıklar gösteren İstanbul ilindeki, Başakşehir ve Bayrampaşa ilçelerinde bu araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada her iki ilçede seçilen birer adet lisenin çevresinde yaşayan esnaf ve halka, çevrelerinde bulunan liseye olan algılarını ortaya çıkarmak amacıyla birçok maddeden oluşan bir anket uygulanmıştır. Bu çalışmanın her türlü ihtiyacı merkezi bir yönetim tarafından giderilen bir eğitim sistemine sahip ülkemizde, okul-çevre ilişkilerinin önemli bir parçası olan çevrenin okula bakışını ortaya koyması ve ileriki dönemlerde yapılacak okul-çevre ilişkilerinin geliştirilmesi çalışmalarına ışık tutması düşünülmektedir.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde: giriş, araştırmanın problemi, amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıklar ve tanımlar; ikinci bölümde: okul-çevre ilişkileri, çevrenin eğitime katılımı, merkezi ve yerinden yönetim ile ilgili literatür bilgileri, yurtiçinde ve yurtdışında yapılan bazı çalışmalara; üçüncü bölümde: araştırma yönteminin açıklanması; dördüncü bölümde: araştırma

sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlaması; beşinci ve son bölümde ise sonuçlar ve öneriler verilmiştir.

Bilimsel çalışmaların akademik düzeyde yöntem ve inceliklerini öğreten, tezimin konusunun belirlenmesinde ve tüm aşamalarında bilgi, görüş ve deneyimlerinden faydalandığım, sorularım olduğu zaman günün her saatinde arayabildiğim çok değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR'a en içten saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırma süresince akademik bilgi ve deneyimleriyle bana destek olan değerli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Celal GÜLŞEN'e ve Yrd. Doç. Dr. İbrahim Hakan KARATAŞ'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek Lisans eğitimi süresince idari olarak hoşgörüsünü benden esirgemeyen Hazırlık Okulu Müdürümüz Sabahattin ATALAY hocama, idari görev paylaştığımız sırada çalışmalarımın dolaylı benim üzerime düşen vazifeleri de yapan Öğretim Görevlisi Sabri KIZILASLAN hocama ve anketlerin hazırlanması aşamasında fikirlerini benden esirgemeyen Öğretim Görevlisi Fikri GEÇKİNLİ ve Hüsnü YILMAZ hocalarıma ayrıca çok teşekkür ederim. Yüksek lisans sürecinde gösterdikleri sabır, hoşgörü ve desteklerinden dolayı eşim Sümeyye KOÇAK'a ve bu süreçte çok ihmal ettiğim biricik oğlum Hüseyin Kerem KOÇAK'a minnettar olduğumu belirtmek istiyorum.

Haziran 2014

Tufan KOÇAK

İÇİNDEKİLER

ONAYLAMA SAYFASI	iii
ÖNSÖZ.....	iv
SEMBOLLER VE KISALTMALAR.....	xi
ÖZET	xii
ABSTRACT	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Sınırlılıklar.....	3
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1. Çevrenin Eğitime Katılımı	4
2.1.1. Toplum Nedir?	4
2.1.2. Katılım / İşbirliği Nedir?.....	5
2.1.3. Eğitimde Toplum Katılımı Nedir?	6
2.1.4. Toplumun Eğitime Katılımının Gerekliliği ve Önemi.....	8
2.1.4.1. Sınırlı Kaynakları Artırma	10
2.1.4.2. Öğretim Programı ve Materyallerini Geliştirme	10
2.1.4.3. Sorunları Belirleme ve Ele Alma	10
2.1.4.4. Okul-Toplum Ortaklığını Oluşturma	11
2.1.4.5. Hesap Verebilirliği Artırma	11
2.1.4.6. Sürdürülebilirliği Sağlama	12
2.1.5. Eğitime Toplumsal Katılımda Yaşanan Sorunlar Ve Engeller	12
2.2. Ülkemizde Okul-Çevre İlişkisinin Tanımı Ve Özellikleri	13
2.2.1. Okul-Çevre İlişkisinin Önemi.....	13
2.2.2. Okul-Çevre İlişkisinin Tanımı	15
2.2.3. Okul - Çevre İlişkisinin Özellikleri	16

2.2.4. Okul-Çevre İlişkisinin Geliştirilmesi.....	18
2.2.5. Okul-Çevre İlişkisindeki Sorunlar	19
2.2.6. Okul-Çevre İlişkilerindeki Sorunların Giderilmesindeki Öneriler	20
2.3. Okul ve Çevre İşbirliğinin Sosyal ve Ekonomik Yönü	22
2.3.1. Çevrenin Kalkınmasına Okulun Katkısı	22
2.3.2. Çevrenin Okula Katkısı	24
2.3.3. Okul - Çevre İşbirliğini Gerektiren Nedenler	26
2.3.4. Okul-Çevre İlişkilerinin Düzenlenmesi	27
2.3.4.1.İlgili Okullarla İlişkilerin Sağlanması	30
2.3.4.2. Çevreyi Tanımaya Yönelik Çalışmalar Yapılması	30
2.3.4.3. Çevre İle Bilgi Alış-Verişinde Bulunulması	31
2.3.4.4. İlişki Kurma Çalışmalarının Yapılması	31
2.3.5. Okulun Çevresindeki STK Ve Ekonomik Kuruluşlarla İşbirliği.....	32
2.3.5.1. Sivil Toplum Örgütleri.....	33
2.3.5.2.Vakıf ve Dernekler	34
2.3.5.3. Okul-Sanayi ve Ekonomik Kuruluşlarla İşbirliği	35
2.3.5.4. Halkla İlişkiler ve Okul.....	35
2.3.5.5.Baskı Grupları	37
2.4. Merkezi Ve Yerinden Yönetim	39
2.4.1. Merkezi Yönetim	39
2.4.1.1. Merkezi Yönetimin Sakıncaları	40
2.4.1.2. Merkezi Yönetimin Okullar Üzerindeki Olumsuz Etkileri.....	41
2.4.2. Yerinden Yönetim.....	42
2.4.2.1. Okulda Yerinden Yönetim	42
2.4.2.2. Yerinden Yönetimin Olumlu Yönleri	43
2.4.2.3. Eğitimde Yerinden Yönetimin Avantajları	44
2.4.2.4. Yerinden Yönetimin Dezavantajları	44
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	46
3.1.Araştırmanın Modeli	46
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	46
3.3. Güvenilirlik Analizi.....	47
3.4.Veritoplama Aracının Hazırlanması	48
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR	50

4.1. Demografik Değişkenlere İlişkin Bulgular	50
4.2.Hipotez Testleri	55
4.3. Başakşehir İlçesine İlişkin Bulgular	57
4.4. Bayrampaşa İlçesine İlişkin Bulgular	66
BEŞİNCİ BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
5.1. “İkamet Edilen İlçe” Değişkenine İlişkin Sonuçlar.....	76
5.1.2. Başakşehir İlçesine Dair Sonuçlar	78
5.1.2.1. “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Sonuçlar	78
5.1.2.2. “Yaş” Değişkenine İlişkin Sonuçlar.....	79
5.1.2.3. “Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Sonuçlar.....	79
5.1.2.4. “Eğitim Gören Çocuğunuz Var Mı?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar .	80
5.1.2.5. “Çevrenizdeki Liseyi Tanıyor Musunuz?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar.....	81
5.1.2.6. “Çevrenizdeki Liseden Herhangi Bir Kimseyi Tanıyor Musunuz?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar	82
5.1.2.7. “Okul Yönetiminin Yaptığı Sosyal Faaliyetlerin Size Göre Amacı Nedir?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar.....	83
5.2. Bayrampaşa İlçesine Dair Sonuçlar.....	83
5.2.1. “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Sonuçlar	83
5.2.2. “Yaş” Değişkenine İlişkin Sonuçlar	85
5.2.3. “Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Sonuçlar	85
5.2.4. “Eğitim Gören Çocuğunuz Var Mı?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar	86
5.2.5. “Çevrenizdeki Liseyi Tanıyor Musunuz?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar	87
5.2.6. “Çevrenizdeki Liseden Herhangi Birini Tanıyor Musunuz?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar	87
5.2.7. “Okul Yönetiminin Yaptığı Sosyal Faaliyetlerin Size Göre Amacı Nedir?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar	88
5.3.Öneriler.....	88
5.3.1. Uygulayıcılara Öneriler	88
5.3.2. Araştırmacılara Öneriler	89
ALTINCI BÖLÜM: EKLER	96

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Güvenirlilik İstatistikleri.....	48
Tablo 2. Katılımcıların İkamet Edilen İlçeye İlişkin Frekans Bilgileri	50
Tablo 3. Katılımcıların İlçelere Göre Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans Bilgileri	50
Tablo 4. Katılımcıların İlçelere Göre Yaş Değişkenine İlişkin Frekans Bilgileri.....	51
Tablo 5. Katılımcıların İlçelere Göre Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Frekans Bilgileri	51
Tablo 6. İlçelere Göre “Eğitim Gören Çocuğunuz Var mı?” Maddesine İlişkin Frekans Bilgileri.....	52
Tablo 7. İlçelere Göre “Çevrenizdeki Liseyi Tanıyor musunuz?” maddesine İlişkin Frekans Bilgileri.....	53
Tablo 8. İlçelere Göre “Çevrenizdeki Liseden Herhangi Bir Kimseyi Tanıyor musunuz?” maddesine ilişkin Frekans Bilgileri.....	53
Tablo 9. İlçelere Göre “Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları) ?” maddesine İlişkin Frekans Bilgileri	54
Tablo 10. İlçelere Göre “Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları) ?” maddesine İlişkin Frekans Bilgileri.....	54
Tablo 11. İkamet Edilen İlçe Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları.	55
Tablo 12. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları.....	57
Tablo 13. Katılımcıların Yaş Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları	58
Tablo 14. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları.....	59
Tablo 15. “Eğitim gören çocuğunuz var mı?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları.....	61

Tablo 16. “Çevrenizdeki liseyi tanıyor musunuz?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları	62
Tablo 17. “Çevrenizdeki liseden herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları	63
Tablo 18. Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)? maddesine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları.....	65
Tablo 19. Katılımcıların “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları.....	67
Tablo 20. Katılımcıların “Yaş” Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları	68
Tablo 21. Katılımcıların “Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları.....	70
Tablo 22. “Eğitim gören çocuğunuz var mı?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları	71
Tablo 23. “Çevrenizdeki liseyi tanıyor musunuz?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları	72
Tablo 24. “Çevrenizdeki liseden herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları	73
Tablo 25. Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)? maddesine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları.....	74

SEMBOLLER VE KISALTMALAR

Semboller

N: Eleman Sayısı

Sd: Serbestlik derecesi

p: Anlamlılık düzeyi

U: Mann Whitney Test Katsayısı

X^2 : Kikare

Kisaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

STK: Sivil Toplum Kuruluşları

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

Enstitüsü : Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı : Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAHAR
Tez Tarihi : Haziran 2014

ÖZET

OKUL FİZİKİ ÇEVRESİNİN OKULA İLİŞKİN ALGISI: İSTANBUL İLİ- BAŞAKŞEHİR VE BAYRAMPAŞA İLÇELERİ ÖRNEĞİ

Tufan KOÇAK

Bu araştırmada İstanbul ili, Başakşehir ve Bayrampaşa ilçelerinde bulunan iki farklı lise çevresinde yaşayan kişilere uygulanan anket aracılığıyla fiziksel çevrenin liseye bakışının nasıl olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Buradaki amaç okul-çevre ilişkilerinde önemli bir yer tutan çevrenin okula olan tutumunun anlaşılmasına çalışılması ve bu çalışmanın özellikle eğitim ve ekonomik seviye açısından birbirinden farklı düzeyde olan iki yerleşim biriminde yapılarak arada ne tür benzerlikler ve farklılıklar olduğunun ortaya çıkarılmasıdır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ili Başakşehir ve Bayrampaşa ilçelerinde bulunan iki farklı lise çevresinde yaşayan kişiler oluşturmaktadır. Araştırmada; “Fiziksel Çevrenin Okula Bakışı” adıyla geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak ve elde edilen verilerle ilgili frekans, yüzde ve güvenirlik değerleri bulunarak tablolar hazırlanmıştır. Daha sonra söz konusu algılamalara, demografik bilgi soruları olarak kullanılan demografik değişkenlerle birlikte, ikili değişkenlerde Mann Whitney-U testi, üç ve daha çok değişkenlilerde ise Kruskal Wallis-H testi uygulanarak anlamlı derecede farklı çıkan maddeler bulunmuştur. Araştırma sonucunda; anlamlı şekilde farklı çıkan maddeler yorumlanarak bunlar üzerinden sonuçlara varılmıştır. Fiziksel çevrenin okula bakışı konusunda önemli bilgilere ulaşılmış ve çıkarımlardan yola çıkarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul, Çevre, Okul-Çevre İlişkileri, Eğitime Toplumsal Katılım, Okul-Çevre İşbirliği.

University :Fatih University
Institute :Institute of Social Sciences
Department :Educational Administration Supervision Planning and Economy
Supervisor :Assist. Prof. Mustafa BAHAR
Date :June 2014

ABSTRACT

PERCEPTION OF SCHOOL'S PHYSICAL ENVIRONMENT ON SCHOOL: SAMPLE OF İSTANBUL CITY-BAŞAKŞEHİR AND BAYRAMPAŞA DISTRICTS

Tufan KOÇAK

The aim of this study is to reveal how physical environment perceives high schools in the vicinity via questionnaire that has been conducted on people living around two different high schools situated in Başakşehir and Bayrampaşa districts in İstanbul. The objective here is to try to understand the perception of the environment, which occupies an important place in school-environment relationship, about high schools and also to find out the similarities and differences between these districts by doing the survey in the two areas of residence having different educational and economic levels. The samples of this study are people who live around two different high schools in Başakşehir and Bayrampaşa. In this study, the questionnaire named "Perception of Physical Environment on School" was used. Tables have been prepared through SPSS package program by finding the related frequency, percentage and reliability values out of the data acquired in the research. Afterwards, the items that vary have been found by applying Mann Whitney-U test in binary variables and Kruskal Wallis-H test in multiple variables; together with the demographic variables used as demographic knowledge questions. At the end of the research, deductions have been made by interpreting the items that are meaningfully different. Significant information concerning how the environment perceives

schools, have been obtained and some suggestions have been made out of the deductions.

Key words: School, Environment, School-Environment Relationship, Social Participation to Education, School-Environment Cooperation.

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Sosyal bir örgüt olan okulun girdileri ve çıktılarını insan oluşturmaktadır. Okul girdiyi çevresinden alır, belirli bir program dahilinde bir eğitim aşamasından geçtikten sonra bu girdi tekrar geldiği çevreye geri verilir. Bundan dolayı diyebiliriz ki okul çevreyle çok güçlü bir şekilde ilişki içerisinde. Bu güçlü ilişkinin gerçekleşebildiği örgütlerde, örgüt hedeflerine ulaşmış sayılır bunun aksi durumda ise örgütün amaçlarına ulaşamamasından kaynaklanan problemler ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde insan kaynağının iyi yetişmiş ve kaliteli olması, bir toplumun ve dolayısıyla da bir ülkenin ilerlemesinde çok önemli bir unsur olarak görülmektedir. Gelişme göstermek için sahip olunması gereken şeylerden biri de eğitilmiş insandır. Okulun içinde bulunduğu toplumun en önemli amaçlarından biri, yaşanan zaman diliminin gereklerine cevap verebilecek, etkili, yenilikçi, çok yönlü bir eğitim almış nesil yetiştirmektir. Bu sayılan hedeflerin gerçekleştirilmesindeki en önemli gereksinimlerden biri geleneksel okul anlayışı olan yerinde sayan, içine kapanık ve içinde bulunduğu toplumdan kopuk bir yer değil tam aksine çevresiyle güçlü ilişkileri olan, bir bina hüviyetinden çıkmış, kapılarını çevreye açmış daha aktif, her türlü gelişmeye açık bir okul anlayışı ortaya konmalıdır. Çevreyle birlikte gerçekleştirilen bir eğitim sürecinin başarısız olma ihtimali çok azdır (Özmen ve Harktı, 2005, s. 1).

1.1.Problem

Fiziksel çevrenin liseye bakışı nasıldır? Fiziksel çevrenin okulla olan ilişkisi ve iletişimi hangi boyuttadır? Bu problem cümlelerinin altında yatan, fiziksel çevrenin okula ilişkin algısını ortaya çıkarmaya çalışan alt başlıklar aşağıdaki gibidir;

a.Çevre-Okul Yönetimi İlişkisi

- b. Okulun bulunduğu Yerin Fiziksel Şartlarının ve Mimarisinin Öğrenci, Öğretmen ve Çevre Üzerindeki Etkisi
- c. Çevrenin Okula Maddi Katkısı
- d.Çevrenin okulun disiplin anlayışına bakış açısı
- e. Okulun çevreye etkisi
- f. Çevrenin okul-devlet kurumları ilişkisine bakışı
- g. Çevrenin, okulun sağladığı sosyal faaliyetlere bakışı
- h. Çevrenin okula karşı bağlılığı ve ilgisi
- i. Çevrenin Okulun Bulunduğu Bölgeye Bakışı

1.2. Amaç

Ülkemizdeki var olan eğitim öğretim faaliyetlerinin merkezi yönetim tarafından idare ediliyor olması okul fiziki çevresinin okul yönetimine dâhil olmasını zorlaştırmaktadır. Okul ile çevre arasındaki iletişim ve işbirliği de bu doğrultuda çok sağlıklı olmamaktadır. Bu çalışmanın amacı ekonomik ve eğitim düzeyi açısından farklılıklar gösteren iki farklı ilçede bulunan iki lisenin fiziksel çevresinin bu liselere olan algısını belirlemektir. Bu çalışmada okul fiziki çevresi olarak tabir edilen, okulun çevresinde yaşayan ya da çalışmakta olan kişilerdir. Bunların arasında çocuğu okulda eğitim gören ve görmeyen aileler ile bu bölgede çalışmakta olan esnaf vardır. Fiziksel çevre tabirinin kullanılmasının nedeni bu çalışmada odaklanılan kesim sadece aileler ve öğrenci velileri değil onları da içine alacak şekilde okul çevresinde ikamet eden halk ve esnaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Birbirinden eğitim ve ekonomik seviye olarak farklılıklar gösteren iki yerleşim biriminde bulunan iki farklı okulun çevresinin okulla ilgili algısı ve okula bakışını araştıran bu çalışmayla birlikte, okul-çevre ilişkisinin birinci basamağı olan okul ve çevrenin birbirlerine karşı algısı ortaya çıkarılmış bundan sonraki yapılacak

olan okul ve çevre nasıl işbirliği yapabilir ya da hangi konularda işbirliği içerisinde bulunabilir gibi çalışmalar için de ön bir hazırlık yapılmış olacaktır. Var olan durumda bu algının sağlıklı bir şekilde ortaya çıkarılması, eğer varsa yanlış algılamaların teşhis edilmesi veya eksik olan algının nasıl tamamlanması konusunda çalışmalar yapılması açısından bu çalışma önem taşımaktadır. Daha önce birçok çalışmada okul çevresi olarak aile kabul edilmiş olup, okulun fiziksel çevresi araştırılmak için ihmal edilmiş bir kitle olarak kalmıştır. Oysa bir öğrencinin yetiştirilmesi noktasında aynen aile gibi fiziksel çevre de önemli katkıya sahip etkenlerden biridir. Bundan dolayı aile kavramının üzerinde fazla durmadan okulun gerçek fiziksel çevresinin okulla ilgili fikrini alma çalışması bakımından ender bir çalışma olması bu çalışmayı değerli kılan unsurlardan biridir.

1.4. Sınırlılıklar

1. Araştırma sonuçları İstanbul ili Başakşehir ve Bayrampaşa ilçelerindeki iki farklı lisenin çevresiyle sınırlıdır.
2. Bu araştırma 2014 yılında belirtilen bölgelerde yaşayan uygun örneklem bulma doğrultusunda ulaşılabilen kişilerle sınırlıdır.
3. Araştırma, birçok insanla görüşülüp ve onların fikirleri alındıktan sonra buna ek olarak kaynak taramasında çıkan bilgilerin birleştirilmesi doğrultusunda hazırlanan anketteki maddelerle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Okul Çevresi: Eğitim örgütlerinin çevresi, gereksinimleri ve değerleri farklı olan birçok toplumsal grup tarafından oluşturulur. Okulu etkileyen varlıkların, olay ve olguların, düşüncelerinin tümü okulun çevresini oluşturur.

Okulun Fiziki Çevresi: Okulun fiziksel olarak yakınında bulunan ve okulu bir şekilde etkileme ve okuldan etkilenme potansiyeline sahip olan yer, yerleşimci, işletme, vb. tüm çevredir.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Çevrenin Eğitime Katılımı

Politika yapıcılar, eğitimciler ve eğitimle ilgisi olan diğer kişiler sınırlı olan kaynakları etkili ve verimli kullanarak eğitim sektöründeki problemleri belirleyip çocuklar için kaliteli bir eğitim sağlamak için yollar aramaktadırlar. Bu çabalar eğitimde toplum katılımının öneminin farkına varılmasına katkıda bulunmaktadır ve yine toplum katılımını eğitime erişimi ve eğitim kalitesini geliştirmek için stratejilerden biri olarak görmektedirler. Fakat bu toplumsal katılımın eğitim hizmetinin sağlanmasında yeni bir şey olduğu anlamına gelmemektedir. Bu kavram karmaşık eğitim sorunlarını çözmek için her derde deva bir ilaç misali birden bire ortaya çıkmamıştır. Günümüzde hala toplumların kendilerinin organize ederek çocukların eğitimleri için işlettikleri okullar olsa da eğitimde toplum katılımı henüz tam olarak önemi fark edilebilmiş bir kavram değildir. Eğitimde toplumsal katılımı uygulayabilmek için toplumsal katılımın büyük resmini anlamak gerekmektedir. Örneğin; toplumsal katılım nasıl işlemektedir, ne çeşit türler kullanılmaktadır, ne tür faydalar sağlamaktadır, toplumsal katılımı gerçekleştirirken neler beklemeliyiz (Uemura, 1999, s.1).

2.1.1. Toplum Nedir?

Toplumlar fertlerinin paylaştığı kültür, dil, gelenek, hukuk, coğrafya, sınıf ve ırk gibi özellikler ile tanımlanabilir. Bazı toplumlar homojenken bazıları da heterojen yani çok türlüdür. Bazıları birleşikken bazıları da çelişkili yani çatışmacıdır. Bazı toplumlar demokratik şekilde seçilmiş liderler tarafından yönetilip idare ediliyorken bazıları da yukarıdan empoze edilen ve merkezi otoriteyi temsil eden liderler tarafından yönetilir ve idare edilir (Uemura, 1999, s. 1).

Toplumların üç boyutu vardır. Bunlardan birincisi, toplum, müşterek yaşamsal mekanı paylaşılanların problemleri ile entegre olmuş hedeflerinde fertlerinin

rol oynadığı formal ya da informal olarak organize olmuş gruptur. İkincisi ortak iskan edilen mahal ile ortak kimliğe sahip üyelerin oluşturduğu toplumdur. Üçüncüsü ise yerel özerkliğe ve sorumluluğa sahip toplumdur (Zenter, 1964, s. 418).

Başka bir toplum sınıflandırması da üç çeşit toplum olduğu üzerine kurulmuştur. Bunlardan ilki, üyelerinin bir köy ve bölge gibi ikamet yerlerine göre tanımlanan coğrafik toplumdur. İkinci tür ise toplum üyeliğinin etnik, ırksal ve dini kimliği temel alan ve coğrafik mekan üzerine temellenen toplum üyeliğinden daha geniş kapsamlı olan etnik, ırksal ve dini topluluklardır. Üçüncüsü ise eğitimsel kaygılar üzerine temellenen toplumlardır (Bray, 1996, s. 35).

2.1.2. Katılım / İşbirliği Nedir?

Toplum katılımı, insanların eğitim sistemi içerisindeki aktivitelerle meşgul olması anlamına gelmektedir. Yaşam kalitesini artırmada uzun soluklu ve gerekli bir rol oynamaktadır (Putnam, 2000, s.18).

İşbirliği ya da katılım, basit şekilde insanların bir araya gelmesi ve birbirleriyle işbirliği yapması demek değildir. Bundan ziyade çok geniş çaplı duyguları içeren ve çok sayıda gelişim aşamalarını kapsayan karmaşık bir süreçtir (Simmons, 1999, s.1). Bir grup planlaması ya da kararların güven, karşılıklı saygı ve açık bir iletişim atmosferinde alındığı problem çözme sürecidir (West, 1990, s.25).

Katılım ya da işbirliği terimi içeriğine bağlı olarak farklı şekillerde yorumlanabilir. Birkaç farklı katılım vardır ve yedi farklı katılım tanımı şu şekildedir (Uemura, 1999, s.22);

- Yalnızca bir hizmetin kullanımı yoluyla katılım (çocukları okula kaydettirmek ya da temel sağlık hizmetlerinden faydalanmak);
- Para, malzeme ya da iş gücü katkısı yoluyla katılım;
- Başkaları tarafından alınan kararların pasif kabulünü gösteren iştirak etme yoluyla katılım (örneğin, anne-babaların okuldaki toplantısı);
- Belirli bir mesele üzerine danışma yoluyla katılım;
- Bir hizmetin verilmesine katılım (özellikle de başka birileriyle beraber yapılan katılım)

- Devredilen yetkilerin uygulayıcısı olarak katılım;
- Problemlerin belirlenmesi, fizibilite çalışması, planlama, uygulama ve değerlendirme gibi her aşamada karar almaya katılım.

Bunlardan ilk dördü daha çok pasif katılıma örnekken diğer kalan üç tanım ise çok daha fazla aktif katılıma örnektir.

Aynı zamanda eğitim sektörüne de uygulanabilen daha yüksek seviyede bir katılımı ifade eden bazı spesifik aktiviteler şunlardır (Shaeffer, 1994, s.13);

- Bilgi toplamak ve analiz etmek;
- Öncelikleri belirlemek ve hedef koymak;
- Uygun kaynakları değerlendirmek;
- Programlara karar vermek ve planlamak;
- Bu programları uygulayabilmek için stratejiler belirlemek ve sorumlulukları katılımcılar arasında bölüştürmek;
- Programları yönetmek;
- Programların ilerlemesi aşamasını izlemek;
- Sonuçları ve etkileri değerlendirmek.

2.1.3. Eğitimde Toplum Katılımı Nedir?

Eğitim sadece okullarda değil aynı zamanda ailede ve toplumda gerçekleşir. Çocukları aileleri dışındaki dış dünyayla etkileşim halinde olduğu sürece aileler çocukların eğitimi için tek başına bir grup olamaz. Toplum anne-babaları ve aileleri çocuk yetiştirmede, sosyalleşmelerinde ve çocuklarının eğitilmelerinde desteklemelidirler. Okullar çocukları önemli becerilerle donatarak topluma katkıda bulunması için hazırlayan kurumlardır. Okullar toplum içerisinde ayrı bir oluşum gibi faaliyetlerini sürdüremez. Her bir grup, çocuklarının eğitime katkıda bulunma konusunda farklı bir rol oynadığından, katkıyı maksimum düzeyde tutmak amacıyla gruplar arasında bir köprü oluşturmak için çalışmalar olmalıdır. Eğitim, farklı gruptaki insanın işbirliği yapması sonucunda etkili ve verimli bir şekilde gerçekleşmektedir. Bundan dolayı okulun, anne-babalar ve toplum arasındaki ortaklığı geliştirecek teşebbüslerde bulunması önemlidir (Uemura, 1999, s.2).

Eğitimde toplum katılımı şekillerinden bazıları şunlardır (Coletta and Perkins, 1995, s.23);

- a) Araştırma ve bilgi toplama
- b) Politika Yapıcılarla diyalog kurma
- c) Okul yönetimi
- d) Öğretim Programı Dizaynı
- e) Öğrenim materyallerinin geliştirilmesi
- f) Okul yapımı.

Toplumun eğitime katılımının okul etkililiğini belirleyen anahtar faktörlerden biri olarak görüldüğü toplum katılımıyla ilgili şu tanımların yapıldığı görülmüştür (Heneveld ve Craig, 1996, s.56);

- Çocuklar okula öğrenmeye hazır gelirler,
- Toplum okula finansal olarak ve malzeme olarak destekte bulunur,
- Okul, anne-baba ve toplum arasındaki iletişim devamlıdır,
- Toplum, okul yönetiminde anlamlı bir role sahiptir,
- Toplumun üyeleri ve anne-babalar öğretime yardımcı olurlar.

Başka bir bakış açısına göre ise eğitim ve toplum ilişkisinin üç modeli vardır. Bunlardan ilki, geleneksel toplum temelli eğitimidir. Bu modelde toplumlar yerel değerlerin ve ekonomik becerilerin aktarımını eğitim yoluyla genç kuşaklara aktarırlar. Yine bu modelde eğitim yerel sosyal ilişkiler ile iç içe geçmiş durumdadır ve okul ve toplum birbirleriyle yakından ilişkilidir. İkinci model ise hükümet destekli eğitimidir ki bu modelde hükümetler eğitim hizmetini sağlamak ve düzenlemek için sorumluluk üstlenirler. Eğitimin içeriği büyük oranda ülke çapında standartlaştırılmış ve toplumun rolü azaltılmıştır. Buna karşın kaynak eksikliği ve yönetim yetersizliğinden dolayı göstermiştir ki, hükümetler toplumlara eşit eğitim hizmeti götürememekte, tam donanımlı okul binaları ve çeşitli seviyelerde ve türde yeterli öğretmen ve öğretim materyali sağlayamamaktadırlar. Bu da toplumun hükümet destekli eğitimde destekleyici bir rol oynadığı, işbirlikçi modelin ortaya çıkmasına yol açmıştır (Williams, 1994, s.14).

2.1.4. Toplumun Eğitime Katılımının Gerekliliği ve Önemi

Toplumlar eğitim ve öğretim sürecinin yönetiminde ve karşılanmasında çok çeşitli şekillerde rollere sahiptirler. Toplum katılımı eğitimi geliştirmeye katkıda bulunur. Toplum katılımı, farklı paydaşları problem çözmek ve karar almak amacıyla bir araya getirmek için teşebbüste bulunan gerekli bir olgudur. Toplum katılımının, eğitimi planlamak ve geliştirilmek amacıyla toplum desteğini almak için gerekli olduğu düşünülür. Toplum katılımı, eğitimin geliştirilmesi sürecinde, yerel kültürü, gelenekleri, bilgi ve becerileri destekler (Aref, 2010, s.1).

Okullar farklı bölgelerde kurulmuşlardır fakat genellikle ana karaya bağlantısı olmayan adalar gibidirler. Mahallelerde yaşayan aileler, birbirleriyle ya da çocuklarının devam ettikleri okullarla çok az şekilde bağlantıdadırlar. Buna rağmen, tüm bu oluşumlar birbirlerini iyi ya da kötü şekilde etkiler. Bu oluşumlar gençlerin sosyalleşmesi ve eğitimi ile ilgili hedefleri paylaştıklarından dolayı sorunları azaltmak ve çözümleri maksimize etmek için birbirleriyle işbirliği içinde olmalıdırlar. Fakirlik, çocuk gelişimi, eğitim, şiddet, suç, güvenlik, barınma ve istihdam gibi çok yönlü, birbirleriyle ilgili meselelerle mücadele etmek çok yönlü ve birbirleriyle ilişkili çözümler gerektirmektedir (Adelman ve Taylor, 2007, s.3).

“Bir çocuk büyütmek bir köy gerektirir” atasözü popüler bir atasözü olup çok net bir mesaj vermektedir. Toplumun tamamı, genç nüfusunun büyümesinde ve gelişiminde hayati önemde bir role sahiptir. Anne-babaların ve aile üyelerinin bir çocuğun eğitiminde oynadığı hayati role ek olarak daha geniş kapsamlı toplum da tüm öğrenciler için yüksek kalitede eğitim sağlamak için önemli bir sorumluluğa sahiptir. Geçmişte eğitimde anne-baba katılımı, gönüllüler ki bunlar çoğunlukla annelerden, sınıfta yardımcı olmaktan, koruyucu öğrencilerden ve para toplamaktan oluşmaktaydı. Bugün, eski model çok daha kapsayıcı bir modelle yer değiştirmiş durumdadır. Okul-çevre işbirliği artık anne ve babaları, üvey-anne babaları, büyük anne ve büyük babaları, koruyucu anne-babaları, diğer akrabaları, iş dünyasından kişileri ve toplumun diğer kesimlerini içermektedir (Ajayi ve Nnoli, 2010, s.3). Yapılan nitel bir araştırmada ise lise öğrencileri aile çevresi, arkadaş çevresi ve okul sosyal çevresini, fiziksel çevreye göre başarılarında daha önemli görmüşlerdir (Bahar, 2014)

Okullar, toplumun tamamlayıcı ve pozitif bir parçası olduğu zaman çok daha etkili yerlerdir. Bu durum, gelişmiş akademik performans, daha az disiplin problemleri, daha yüksek personel motivasyonu, ve kaynakların verimli kullanımı konusunda önemli bir rol oynar. Karşılıklı olarak aileler ve diğer toplum oluşumları; ebeveynliği ve sosyalleşmeyi, psikolojik sorunların üzerine gitmeyi, aile ve toplum hayatı bağlarını okullarla birlikte işbirliği içinde çalışarak geliştirebilir (Adelman ve Taylor, 2007, s.3).

Toplum katılımı eğitimsel gelişmede kendi başına bir amaç değildir ya da hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerdeki kötü eğitim kalitesine katkı sağlayacak karmaşık meseleleri çözecek her derde deva bir ilaç değildir. O gelişmekte olan eğitim kalitesinin farkına varılmasını ve toplum içerisindeki demokrasinin gelişmesini hızlandıran bir süreçtir. Eğitimde toplum katılımı birkaç şekilde gerçekleşir ve bazı açılardan önemlidir ve bunlar şu şekilde belirtilmiştir (Uemura, 1999, s.9);

- Okul öğretmenlerinin motivasyonlarını artırma,
- Okullar için para toplama,
- Okul altyapısını geliştirme,
- Öğretmenleri istihdam etme ve destekleme,
- Okulların yerleriyle alakalı karar alma,
- Çocukların öğrenim süreçleriyle alakalı bilgi almak için toplantılara katılma,
- Eğitimsel sorunlara katkı sağlayacak faktörleri belirlemek.

Toplumu eğitime dahil etmek için yapılan herhangi bir teşebbüsün amacı eğitim hizmetinin sağlanmasının geliştirilmesidir; böylece daha fazla çocuk daha iyi öğrenecek ve değişen dünyaya daha iyi hazırlanacaklardır. Toplum katılımının bu amacı gerçekleştirmeye katkısı olacağı fikrini desteklemek için çeşitli nedenler vardır. Bunları altı alt başlıkta sıralayabiliriz (World Bank, 1995, s.34).

2.1.4.1. Sınırlı Kaynakları Artırma

Bazı toplumlar tarihsel olarak çocuklarının eğitim sürecine dahil olsalar da henüz, kendilerinin eğitime katkı sağlamak için kaynaklara sahip oldukları ya da çocuklara yerel bilgileri vererek kendilerinin kaynağın kendisi olabileceklerini tam olarak anlayabilmiş değildir. Toplumlar, okullarındaki düşük akademik başarı, okula katılım ve düşük okula kayıt seviyesi konularında katkı sağlayabilirler. Buna ek olarak toplum, çocukların eğitimleriyle de ilgilenmektedir ve eğitim hizmetinin verilmesinde kaliteyi artırmak için katkıda bulunur. Öğretmen yokluğunun ve düşük öğretmen performansının problem olduğu yerlerde, toplum öğretmenleri izleyen ve denetleyen bir konumda olabilir ve öğretmenlerin derslerine zamanında girmelerini ve sınıf içerisinde etkili bir öğretim sunmalarını sağlarlar. Toplumlar, sadece eğitim hizmetinin verilmesindeki kaliteyi artırmak için kullanılan güçlü kaynaklar değildir aynı zamanda eğitim hizmetinin verilmesinde temel bir aracılık görevi görmektedir (Unicef, 1992, s.41).

2.1.4.2. Öğretim Programı ve Materyallerini Geliştirme

Toplum katılımı çocukların toplumdaki günlük yaşamlarını yansıtan öğretim materyallerini ve öğretim programlarının hazırlanmasında yardımcı olmaktadır. Çocuklar, toplum içindeki kendi yaşamlarını anlatan ders kitaplarını ve diğer materyalleri kullandıklarında yeni öğrendiklerini daha önceden öğrenmiş olduklarıyla kolayca bağdaştırabilirler (Unicef, 1992, s.42).

2.1.4.3. Sorunları Belirleme ve Ele Alma

Toplumlar okula devamlılığın düşük olması ve düşük akademik başarı gibi sorunların belirlenmesinde eğitimin sorunlarını artıran faktörlerin üzerine eğilebilirler. Örneğin, bir eğitim sorunu olan kız çocuklarının eğitimini desteklenmesine toplum katkıda bulunabilir. Okul aktivitelerine katılarak ve sık sık öğretmenlerle iletişim halinde kalarak kızların eğitiminin, onların yaşamlarının çok farklı yönlerine örneğin; ekonomik üretkenliğin artması, aile sağlığı ve beslenmesinin iyileştirilmesi, doğurganlık oranının azaltılması, çocuk ölüm oranının azalması gibi konularda katkıda bulunduklarını öğrenebilirler. Toplumun üyelerinin

tartışma ve istişare şeklindeki okul aktivitelerine katılmaları kızları okuldan alıkoyan faktörlerin anlaşılmasına yardımcı olur. Aileler bu toplantılarda çocuklarını okula göndermemelerinin nedenlerini açıklayabilirler. Örneğin; kırsal kesimdeki çoğu anne ve baba güvenlik sorunlarından dolayı kızlarını uzakta bulunan okullara gönderme konusunda isteksizdirler. Buna ek olarak kızlar, annelerine ev işlerinde yardım ettiklerinden ve küçük yaştaki kardeşlerine baktıklarından evde önemli bir işgücü olarak görülmektedir. Okula gidiş ve okuldan dönüş aileler için zaman kaybı olarak görülebilmektedir. Bu tip sorunlar ciddi engellerdir ve üzerine gidilerek kızların eğitimini desteklemek amacıyla çözüme ulaştırılmalıdır (Unicef, 1992, s.41).

2.1.4.4. Okul-Toplum Ortaklığını Oluşturma

Okulları hizmet sundukları toplum üyeleriyle yakınlaştırmamanın çeşitli yolları vardır. Bunlar (Carino ve Valismo, 1994, s.18);

- Okullarla toplumlar arasındaki iletişim eksikliğini en aza indirmek,
- Okul ve toplum, okul ve aile, öğretmen ve anne-baba ve okulda öğretilenlerle evde öğretilenler arasındaki çatışmayı en aza indirmek,
- Öğrencilerin evden okula kolay geçişini sağlamak,
- Öğrencileri öğrenme tecrübesi kazanmaya hazırlamak,
- Okula yeni kaydolananların kültür şokunu en aza indirmektir.

2.1.4.5. Hesap Verebilirliği Artırma

Eğitimde toplum katılımı, özellikle okul yönetimine katılım, okulları kendilerine kaynak sağlayan topluma karşı daha hesap verebilir hale getirmektedir. Bu durum, İngiltere, Kanada ve Amerika gibi bazı yerlerde görülmektedir. Hesap verilebilirlik için toplum katılımı düşüncesi, okul-toplum ortaklığının daha etkili işlemlerini sağlayacak, her iki tarafın da karşılıklı fayda sağladıkları birbirlerini tamamlayıcı faydalar ile bir çeşit iş ortaklığı olarak görülen piyasa odaklı anlayıştan kaynaklanmaktadır (Oecd, 1997, s.37).

2.1.4.6. Sürdürülebilirliği Sağlama

Programların devamlılığını sağlayan temel faktörlerden biri de ister hükümet, ister özel kurumlar ya da bağış organizasyonlarından olsun kaynakların ulaşılabilirliğidir. Bu bağlamda eğitimde toplum katılımı, toplumların programları sürekli kılmak için dış kaynaklara bağımlı olduklarından, kendi başına okulların devamlılığını sağlayamaz. Öte yandan, toplumun eğitime dahil olması, dış girişimlerin durmasından sonra bir gelişim programı tarafından sağlanan faydaların korunmasını sağlamak için bir yoldur. Toplum üyelerinin, planlama, uygulama ve değerlendirme aracılığıyla girişimcilik sürecine aktif şekilde dahil olmaları beklenmektedir (Lovell, 1992, s.24)

2.1.5. Eğitime Toplumsal Katılımda Yaşanan Sorunlar Ve Engeller

Toplumsal katılımdaki engelleri anlamak, bir toplumun eğitimsel gelişimi planlamaya katmak için organize olduğunda önemlidir. Bu anlayış, topluma ve organizasyonlara eğitim politikaları oluşturma sürecine daha etkili bir şekilde etki etmelerine yardımcı olur. Eğitime olan engelleri aşmak, eğitim politikası yapma sürecini hızlandıracaktır (Steven ve Jennifer, 2002, s.11)

Toplumların formal eğitime dahil olmalarını engelleyen faktörleri anlayabilmek amacıyla yapılan çalışmalarda anlaşılmıştır ki, toplumsal katılımın derecesi özellikle sosyal ve ekonomik olarak marjinal olan yerlerde düşüktür. Bu bazı bölgelerin şu faktörlere sahip olmasından ileri gelmektedir (Uemura, 1999, s.10).

- Eğitimin genel amaçlarını beğenmeme,
- Velilerin eğitimden beklediği ile okulun sağladığı imkanlar arasındaki uyumsuzluk,
- Eğitimin devletin işi olduğuna dair inanç,
- Daha iyi okullaşmanın faydalarını fark etmek için gereken zamanın uzunluğu,
- Okulun sıkıntılarını, fonksiyonlarını ve yapısını bilmeme.

Eğitimde toplumsal katılımı engelleyen diğer bazı durumlar farklı kişilerce farklı şekillerde gruplandırılmıştır. Bunlar; kişisel faktörler, yakın çevre faktörü, dış

evre faktörü iken başka bir görüşe göre durumsal engeller, kurumsal engeller, bilgisel engeller ve psikolojik engellerdir. Son olarak Türk eğitim sisteminde ise; örgütsel sebepler, personel ile alakalı sebepler, maddi sebepler, psikolojik engeller, planlama modellerinin neden olduğu engellerden bahsedilebilir (Karataş, 2013, s.68).

Öğretmenler de toplumun eğitime katılması konusunda engellerden biridir. Her ğretmen toplum üyelerinin eğitime katılmasını hoş karşılamaz. Bunun sebebi ise toplum yeleri gücü ele geçirdiklerinde öğretmenler okul içerisindeki otoritelerini kaybedeceklerini düşünmektedirler (Uemura, 1999, s.10).

2.2. Ülkemizde Okul-evre İlişkisinin Tanımı Ve zellikleri

Okul ve evre ilişkilerinin en önemli kısmı, okulun hedeflerine ulaşabileceği bir mekanizmayı kurmak ve bu mekanizmayı sağlıklı bir şekilde işletmek olmalıdır. Okul, içinde bulunduğu çevreye bağlı olmaktan ziyade, onun özelliklerini anlayarak ve bu özellikleri benimseyerek, işlevini yerine getirmek için faydalanmalıdır. Okul içinde bulunduğu çevreyi ne kadar çok iyi tanırrsa, çevrede bulunan potansiyel imkanlar ve kaynaklar verimli bir şekilde değerlendirilebilir ve okulun hedeflerine ulaşmada çok büyük katkı sağlayabilir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006, s.5).

2.2.1. Okul-evre İlişkisinin nemi

Toplumsal etkiler ve toplumun gereksinimleri, toplumsal bir sistem olarak adlandırabileceğimiz eğitimin amacını ve nasıl bir sürece sahip olması gerektiğini etkiler. Eğitimin topluma bakan yapısını oluşturan unsurlar öğrencileri, öğretmenleri, yöneticileri, velileri ve çevreyi kapsamaktadır (Vural, 2004, s.21).

Sistemler açık ve kapalı olmak üzere tanımlanabilir ve bu sistemlerden açık olanlar çevreleriyle devamlı surette bir etkileşim içerisindedir. Bu sistemler sürekli surette çevresinden aldıkları girdileri bir süre sonra bazı değişimlere uğramalarına sebep olarak çıktı haline getirirler. Açık olan sistemlerin en büyük özelliği durağan olmaması, gelişmeye, değişmeye ve büyüme özelliklerine sahip olmalarıdır. Bu sayede de asıl odaklandıkları yer hayatlarını sürdürmek üzerinedir. Açık sistemlerin

kapalı sistemlerden farkı; kapalı sistemler kendi içlerinde bir uyuma sahipken, açık sistemler çevreleriyle etkileşim halinde olduklarından çevre ile uyumludurlar (Cole, 1993, s.16).

Birey, eğitim sistemi içerisindeki başlıca girdi olarak, okula gelirken çevreden edindiği değerlerle bir girdi olma özelliğini taşımaktadır. Çevreden etkilenen ve çevre sebebiyle edindiği bu sahip olduğu değerlerle eğitim gördüğü kurumu etkileyebilmektedir. Okul yöneticilerine düşen, bireyin sebebiyet verdiği bu etkiyi iyi yönetebilmek için eğitim kurumunun çevresiyle olan ilişkilerde gereken adımları atmak ve büyük bir hassasiyet ile belirli bir plan ve program ile çalışmalar yürütmektir. Eğitim kurumları olan okulların en büyük ve en ehemmiyetli özelliklerinden biri, girdi olarak aldığı ve eğitmekle yükümlü olduğu kişinin, eğitim kurumunun içinden çıkmış olmasıdır ve daha da önemlisi eğitim kurumunun bu girdiyi işledikten ve geliştirdikten sonra tekrar bir çıktı olarak içinde bulunduğu topluma kazandırmasıdır. İşte bu sebeple eğitim kurumunu, içinde bulunduğu toplumdan ayrı düşünmek büyük bir hata olacaktır (Celep, 2002, s.13).

Günümüzde toplumun ve ailelerin eğitim seviyesinin artması sonucu, bu kişilerin eğitimden beklentileri de yükselmiştir. Aileler çocuklarına geçmişe göre kıyasladığımızda kalite seviyesi artmış bir eğitim aldırarak istemekte, bunun yanında okulların da ortaya koymuş oldukları hedeflere ulaşmak için yeni, daha önce denenmemiş strateji ve teknikler ihtiyacında olduklarından dolayı, çocuğun yetiştiği çevrenin çok iyi bir şekilde öğrenilmesi, analiz edilmesi ve bu bahsedilen çevrenin eğitim süreci içerisine dahil edilmesi büyük önem arz etmektedir (Ayvaz, 1997, s.16).

İnsan, en büyük kaynağı olduğu okul tarafından her yönü ile bilinmek zorundadır. Eğitim kurumunun bir nevi hammaddesi olan çocuk belirli bir çevrede yetiştiği için o çevreye ait biridir. Çocuğu tanıırken, içinde yaşadığı çevre ve kendisini yetiştirerek onda hayat boyu taşıyacağı izler bırakan ailesiyle ilgili bilgiye sahip olmadan çocuğu tanımaya çalışmak imkânsızdır. Çocuk içinde yaşadığı çevreden çıkarılabilir ama içinde yaşamış olduğu çevrenin çocuk üzerinde bıraktığı etkileri silmek ise imkânsızdır (Yiğit ve Bayrakdar, 2006, s.4).

2.2.2. Okul-Çevre İlişkisinin Tanımı

Okul ve çevre ilişkilerini diğer bir isimle örgüt ve çevre ilişkileri olarak tanımlayabiliriz. Örgüt önceden belirlenmiş bazı görevleri olan, belli bir süreye sahip, örgüte bağlı olan üyelerin kendi istekleriyle ya da zorunlu bir şekilde katıldıkları, belirli amaçlar doğrultusunda örgütlenmiş ya da organize olmuş, içinde bulunduğu çevrenin etkilerine açık, ve kendi içinde birbirinden farklı şekilde birimlere sahip gruplar olarak isimlendirilmektedir. Çevre yani örgütün etkisine açık olduğu çevre ise; örgütün yürüttüğü işleri, sahip olduğu görevleri ve nasıl yönetilmesi hususunda etkilere sahip olan, bir dış faktördür. Çevre kontrol edilmesi açısından neredeyse imkânsız bir faktör olup, etkilenmesi de yine aynı oranda zordur (Yiğit ve Bayrakdar, 2006, s.4).

Okulun esas var olma nedenlerinden en önemlisi eğitim hizmetini yerine getirmektir. Bu ortaya konan hizmetin anlamlı olması ve bir değere sahip olması için okulun ulaşmak istediği hedeflerin ürettiği hizmetle paralel olması gerekmektedir. Bundan dolayı, okulun içinde bulunduğu çevreyle bir şekilde etkileşim içinde olmalıdır. Bu sayede koyduğu hedefleri daha iyi bir şekilde yerine getirecektir. Okulun sistem olarak açık bir sistem olmasından kaynaklanan durumdan dolayı, okulun çevresiyle kurduğu ilişki ne kadar iyiye, ortaya konan eğitim hizmeti de o derece etkili olacaktır (Uluğ, 1995, s.181).

Okullar içinde var oldukları çevreye bir şekilde bağımlıdırlar. Bir okulun içinde bulunduğu çevreyle herhangi bir ilişki kurmadan ayakta kalabilmesi çok zordur. Bundan dolayı okul, çevresiyle devamlı surette bir ilişki kurma çabası içerisinde olmalıdır. Bir örgüt olarak tanımlayabileceğimiz okul, içinde bulunduğu çevreyi hem etkiler hem etkilenir ama bunun yanında sahip olduğu bürokratik yapısından dolayı olması gerektiği zaman dış etkenlere karşı kapalı olarak kendini muhafaza edebilir. Okulu sadece kendi başına düşünerek bir örgüt tanımı yapılamaz. Okul çevresiyle birlikte bir sistemi oluşturmaktadır. Bu şekilde bir yaklaşım ile okulu anlamak ve tanımlamak için onun ilişki içinde bulunduğu bütün sistemlere toplu bir bakış açısıyla bakmak gerekmektedir (Gül, 2006, s.73).

Okulun bir örgüt olmasının yanı sıra, bu örgütün özelliği ise sosyal bir örgüt olmasıdır. İnsan bu sosyal örgütün girdisini ve çıktısını oluşturmakta olup, okul bu

girdiyi içinde bulunduğu çevreden alır ve işledikten yani bir eğitime tabi tuttuktan sonra yine çevreye geri verir. Bundan dolayı okul, sosyal bir örgüt olarak, çevreyle kuvvetli bir ilişkiye sahiptir. Okulun çevreyle ilişki düzeyi ne kadar kuvvetliyse, amaçlarını yerine getirmede de o kadar başarılı olduğu söylenebilmektedir. Aksi takdirde yani bu ilişkinin sağlıklı olmadığı durumlarda farklı problemler oluşabilmektedir (Tutkun ve Köksal, 2000, s.218).

Hayatın ayrılmaz bir parçası olarak okul, hayatın içinde yer alarak onunla birlikte varlığını sürdürmektedir. Aynı zamanda yürüttüğü çalışmaları onunla beraber yürütmelidir. Şu nokta çok önemlidir ki; bütün okullar içinde bulunduğu çevreyi etkilemek ve o çevreden etkilenmek zorundadır. Okullar yürüttükleri eğitim faaliyetlerinin başarılı bir şekilde sonuç vermesini istiyorlarsa, bu etkileşimin farkında olmalı ve çevreden kopmadan varlıklarını sürdürmelidir (Taymaz, 2011, s. 32).

2.2.3. Okul - Çevre İlişkisinin Özellikleri

Okul, içinde bulunduğu çevrenin formal ve informal örgütlerinden etkilenen ya da bunları etkileyen bir sistemin parçasıdır. Okul insan yetiştirme anlamında baktığımızda, hemen hemen tüm örgütlerin insan kaynağını karşılar. Eğitim sistemi tür olarak açık bir sistemi teşkil ettiğinden dolayı, ilişkide olduğu diğer tüm sistemlerden etkilenmesi söz konusudur. Aynı zamanda ortaya koyduğu ürün olarak baktığımızda diğer sistemleri etkilemektedir. Okul işte bu bahsedilen eğitim sisteminin merkezinde bulunur ve eğitim sisteminin sahip olduğu tüm özelliklere sahiptir (Yiğit, 2006, s.9).

Okul ile çevre ilişkisinde rolü olan okul yöneticisi, çevre ile okul arasındaki ilişkilerdeki etken olan yönetici, öğretmen, aile ve çevre arasındaki koordinasyonu kurmakla yükümlüdür. Bundan dolayı okul yöneticisinin en büyük özelliği çevre ile ilişkilerde iletişim kurmada sorun yaşamayan, vazifelerinin bilincinde, yenilikçi yönetici vasıflarına sahip, herkesle sağlıklı ilişkiler kurabilecek ve yöneticisi olduğu okulun hedeflerini özümseyerek bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için çalışan bir yönetici olmalıdır (Arıcan, 2009, s.8).

Okul sosyal bir varlık olarak, çevreden bağımsız değildir ve insan faktörü en önemli özelliğidir. Okul yöneticisinin çevre ile olan ilişkilerinde bazı unsurlar öne çıkmaktadır (Taymaz, 2011, s.208);

a. Okul hizmet götüreceği çevreye yararlı olmak için toplumun beklediği taleplere cevap verebilmelidir.

b. Okulun, çevrenin ve dolayısıyla toplumun taleplerini yerine getirirken aynı şekilde okul için de gerekli faydalar ve yardımları sağlamak sorumluluğu vardır.

c. Okuldaki yönetici, çevrenin ihtiyaçlarının ve isteklerinin ne olduğunu haber aldığı anda bunları gidermek için çözümler bulmalıdır.

d. Demokratik bir toplumda okulun hedeflerini yerine getirirken nasıl bir yol izleyeceği ve ne gibi faaliyetlerde bulunacağını çevre bilmek isteyebilir.

Toplumdaki açık sistem olan okulların, çevrenin yararına olacak katkıyı yapması, bir örgüt olarak içinde bulunduğu çevre tarafından önemsenmesi ve toplumdan destek sağlaması açısından önemlidir. Okul-çevre ilişkilerinin özellikleri olarak sıralayabileceğimiz unsurlar şunlardır (Pehlivan, 1999, s.113);

1. Okulun çevrenin kalkınması konusunda katkıda bulunması
2. Okul-aile işbirliği
3. Gönüllü kişi ve gruplarla ilişkiler kurmak
- 4.Çevreyle ilişkiler kurmak ve çevrenin eğitime katkıda bulunmasını sağlamak.

Kaliteli bir eğitim sistemini kurmak ve bu sistemi işletmek için, geleneksel yaklaşımdan vazgeçerek, gelişime açık, değişmekten kaçınmayan, çevreyle ilişkilerde daha aktif bir rol üstlenebilecek bir duruma gelinmelidir. Bu bağlamda ülkemizde bir süredir uygulanmakta olan ve iç ve dış müşteri olarak adlandırılan kesimler arasında iletişimi sağlayan “Toplam Kalite Yönetimi” önem arz etmektedir. Okulların bu sistemi özümseyerek kullanması onların amaçlarına ulaşmalarında büyük kolaylık sağlayacaktır. Okul, bir faaliyeti yerine getirirken çevrenin olumlu tepkilerine karşı açık olduğu takdirde sahip olduğu yönetimsel sorumluluğun bir

kısmını çevreyle paylaşarak daha etkili bir yönetsel süreç yaşayabilir (Özmen ve Harktı, 2005, s.3).

2.2.4. Okul-Çevre İlişkisinin Geliştirilmesi

Okulun çevresiyle kurduğu ilişkinin, eğitim hedeflerini yerine getirirken hem okula hem de çevreye katkısı olmalıdır. Aralarında bir çeşit yardımlaşma mekanizmasını kurabilmek için, bu iki merkezin birbirlerine daha yakın olmaları gerekmektedir. İşte bunun da yolu iletişimden geçmektedir. Bir okul, yaşadığı çevreden habersiz şekilde faaliyetlerine devam ediyorsa, etrafında ne olup bittiğini bilmiyorsa, başarılı bir şekilde hedeflerine ulaşmada zorluklar yaşayacağı kesindir. Bundan dolayı okul yönetimi olarak çevrenin isteklerine duyarsız kalınmamalı ve bahsedilen önemli bir unsur olan iletişim kullanılarak hangi yönlerden ve ne miktarda çevrenin ihtiyaçlarının giderileceği öğrenilmelidir (Uluğ, 1995, s.193).

Okul ve çevre ilişkilerinin gelişmesinde üzerinde durulması gereken hususlar şu şekilde belirtilebilir (Karakütük, 2001, s.49).

- Okulun çevreye tanıtılması: Bu birçok açıdan önemlidir. Okulun çevre tarafından bilinmesi ve okulun çevreye tanıtılması gerek veliler için çocuklarının nasıl bir sistem içinde eğitildiklerini bilmeleri açısından hem de okulun eksikleri olduğu zaman çevrenin bundan haberdar olması için önemlidir.
- Çevrenin okul tarafından biliniyor olması: Yaşadığı çevreyi bilmesi bir okulun hedeflerini belirlerken daha gerçekçi olmasını sağlayacaktır.
- Çevredeki meslek örgütleriyle ilişki içerisinde olma: Okulun meslek örgütleriyle yapacağı işbirliğinin hem öğrenciye bakan hem de okula bakan yönü olması ile önemi büyüktür.
- Toplumsal gelişmede rol alma: Toplumun ihtiyaçlarını iyi analiz eden okul, içinde yaşadığı toplumun gelişmesine yardımcı olur ve okulun sahip olduğu potansiyel ne varsa bunu o toplumla paylaşır.

Okulun çevre ile olan ilişkilerini geliştirmek için önceliği bu işe daha fazla para yatırmak ya da daha farklı kaynaklar kullanmak olmamalıdır ve buna gerek de

yoktur. Okulun yerine getirmesi gereken en önemli görev okul ve çevre ilişkilerinin geliştirilebilmesi için politika ve uygulamalar geliştirmek olmalıdır. Özellikle devlet okullarında okul ve çevre ilişkilerinin geliştirilmesi, eğitim sisteminin kalitesini artırmak için en önemli yollardan biridir (Çalık, 2007, s.137).

2.2.5. Okul-Çevre İlişkisindeki Sorunlar

İçinde bulunduğumuz zaman diliminde ehemmiyeti daha fazla hissedilen okul ve çevre ilişkilerinin, arzuladığımız seviyede olmaması eğitim sistemimizde hala büyük bir sorun olarak yer teşkil etmektedir. Bunun nedenlerinden en önemli olanı ise bu mevzuda yeterli bilgi sahibi olmayan yönetici ve öğretmenlerin profesyonel olmayan şekilde yaptıkları çalışmalarıdır. Buna ek olarak, yöneticilerin bir hata yaptıkları takdirde başlarına gelebilecek bir yaptırıma maruz kalmamak ve sahip oldukları konum ve yetkilerini kaybetmemek için takım çalışması dediğimiz, işbirlikçi çalışma modeline yanaşmamakta bu da çevre ile sağlıklı iletişimin kurulamaması anlamına gelmektedir. Bu engel, çevre ile kurulamayan iletişimin önündeki en büyük engellerdendir (Alkoç, 2003, s.44).

Ülkemizde eğitimle alakalı sorunlardan bahsedildiğinde en çok karşılaşılan sözlerden biri “Eğitim sistemimizde yanlışlık var!” ifadesidir. Bunu ispatlamak ya da reddetmek mümkün değildir. Var olan sistemlerin hepsinde bazı sorunlar olabilmekle birlikte herhangi bir sistemin sorunsuz olduğunu varsaymak da hata olabilir. Okul ve çevre arasında sağlanabilecek sağlıklı ve etkili bir iletişim bu sistem sorunu olarak görülen problemi azaltacaktır ve toplumdaki algıyı değiştirecektir. Örneğin; çevrenin ekonomik koşullarının bilinmesi, kültür seviyesinin farkında olma ve o çevreye has özelliklerin öğrenilmesi sağlıklı iletişimin en önemli unsurlarıdır. Bu iletişimi kurmak için atılacak adımların kimden olacağı hususunda çevreden bir beklenti içinde olmak yersizdir bunun yerine okul yöneticileri ve öğretmenler inisiyatif alarak bu iletişimi başlatan kişiler olmalıdır (Yiğit ve Bayrakdar, 2006, s.59).

Ülkemizde, klasik okul müdürü diğer adıyla geleneksel okul türü fikrinin kabul görmesinden dolayı okulun çevre ile olan ilişkileri çok zayıftır. Okul içerisindeki öğrenci, çevrede yürütülen faaliyetlerden, örneğin; çevrenin kültürel

hayatından, ticari merkezlerinden, piyasadan, ekonomik ve toplumsal hayattan habersizdir ya da yeteri kadar haberdar değildir. Bunun sonucunda da öğrenmenin en önemli beslenme kaynağı olan hayattan kopuktur. Ülkemizde okulun çevreyle ilişkisinin önündeki engellerden en önemlileri arasında devletin kendisinden kaynaklanan bürokratik zorluklar, maddi yetersizlikler, eğitim camiasındaki personelin ağır çalışma koşullarından bahsedilebilir (Tezcan, 1992, s.242).

Yine çevre ve okul arasındaki iletişime engel olabilecek birçok husustan bahsedilebilir. Örneğin, okulda bu konuda uzman personelin olmaması ve dolayısıyla çevre ile irtibat kuramamak bunların en başında gelmektedir. Bunun yanı sıra çevre halkının kendi okul yaşantılarının olumsuz olmasından kaynaklanan okula karşı olumsuz tavır sergilemeleri de yine önemli bir sorundur. Maddi boyut olarak ise, çevrenin devamlı surette okula kaynak aktaran bir kesim gibi görülmesi çevrenin okula olan katılımını etkileyebilmektedir. Eğitim seviyesi anlamında bakıldığında zaman ise çevrenin eğitim düzeyinin düşük olması yine okula karşı bir ilgisizlik ya da bilinçsiz olma durumunu ortaya çıkaracaktır (Çalık, 2007, s.129).

2.2.6. Okul-Çevre İlişkilerindeki Sorunların Giderilmesindeki Öneriler

Eğitim kurumlarının, çevreden faydalanması ve çevreyle sağlıklı iletişim ve ilişki kurarak etkileşim içinde olmasına ek olarak, eğitim kurumlarının alacakları kararlarda merkezden bazı konularda bağımsız bir şekilde kendi kendilerine karar almalarını sağlayabilecek bir sistem içinde eğitim faaliyetlerini yürütmeleri çevre ile okul arasındaki sorunların giderilmesinde en büyük rolü oynayacaktır. Bundan dolayı, bazı hususlarda merkezi yönetimin, limitleri ve çizgileri belli olacak şekilde karar alma yetkisini eğitim kurumlarına aktarmaları, eğitim faaliyetleri adına çok daha etkili bir sonuç ortaya koyacaktır (Özmen ve Harktı, 2005, s.6).

Okul ile çevre bir ilişki kuruyorken her ikisi de ne tür bir role sahip olduklarını bilmeleri gerekir. Okulun çevre ile olan ilişkilerinde yaşanabilecek sorunların çözümü için önerilerden bazıları şu şekildedir (17. MEB Şurası, 2006, s.594);

- İl ve ilçe milli eğitim müdürlükleri içerisinde bulunan bilim kurulu, danışma kurulu ve buna benzer diğer kurulların tek bir çatı altında birleştirilerek daha etkin şekilde görevini yürütmesi sağlanmalıdır.
- Eğitim kurulları çatısı altındaki danışma kurulları aktif hale getirilmelidir.
- Eğitim kurulları yönergesinin kapsamına giren tüm kurum ve kuruluşlarla işbirliği yürütülmelidir.
- Okul aile birlikleri aktif hale getirilmelidir.
- Çevrede var olan kurumlarda eğitim faaliyetleri yürütecek farklı birimler açılmalıdır.
- Medya, çevrenin eğitime katılımını destekleyici yayınlar yapmalı ve halkı bilinçlendirmek için kampanyalar düzenlenmelidir.

Okulların çevreyle bütünleşmesinin ve sağlıklı bir ilişki kurmasının önemi açısından bakıldığında şu tür önerilerde bulunabılır (Özmen ve Harktı, 2005, s.7);

- Okul yöneticileri çevreyle bütünleşme noktasında gereken adımları atmada hayati role sahiptirler. Yöneticiler bu bütünleşmeyi belirli yasal çerçeve içerisinde MEB kontrolünde, diğer devlet kurumlarıyla koordineli bir biçimde plan ve programlar geliştirerek sağlamaya çalışırlar.
- Okuldaki tüm personelin, en başta öğretmenlerin çevreyle bütünleşmek konusunda bilgilendirilmesi ve eğitilmesi gerekmektedir. Çevreyle bütünleşmenin önemini anlamış bir okul personeli okulun çevreyle ilişkilerinde anahtar rol oynayacaktır.
- Öğrenci başarısı ve gelişiminin sağlıklı bir şekilde sağlanması için çevreyle ilişkiler mümkün olduğunca üst düzeyde tutulmalıdır. Bunu gerçekleştirmek amacıyla, çevredeki eğitim ve sağlık kurumları, spor merkezleri, emniyet ve bunun dışındaki STK'lar ile iletişimde olarak bu kurum ve kuruluşlardan yardım sağlanmalıdır.
- Okulun sahip olduğu imkanlardan çevre halkının faydalanması sağlanarak bir şekilde çevre halkı okula çekilebilir.
- Okulun ve çevrenin birbirinden farklı ihtiyaçları doğrultusunda çevrede önemli bir konuma sahip ya da toplum tarafından saygı duyulan ve toplum üzerinde etkisi olan kişilerin okul ve çevre ile ilgili faaliyetlerde bulunması sağlanabilir.

- Okul ve çevre ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara bulunacak çözüm yolları aranırken çevreden katılım sağlanmalı ve bu katılımcıların görüşleri doğrultusunda çözümler bulunmalıdır.
- Merkezi yönetim bazı konularda alacağı kararları eğer okulların kendisine bırakırsa bu şekilde okullar da içinde bulundukları çevrenin şartlarına uygun olarak, daha etkili kararlar alabilirler. Tabi ki bu karar alma yetkisini bırakırken bunların mutlaka bir çerçevesi ve sınırı olmalıdır.

2.3. Okul ve Çevre İşbirliğinin Sosyal ve Ekonomik Yönü

2.3.1. Çevrenin Kalkınmasına Okulun Katkısı

Okulun çevrenin kalkınmasına bulunduğu katkı çevresel etkenlerden ve şartlardan bağımsız değildir. Çevrenin koşulları önemli şekilde belirleyici role sahiptir. Çevrenin ihtiyacı olan sosyal ve eğitim ihtiyaçlarına karşı okul hassas olabilmeli, toplumun kendini idare edebilme yeteneğine inanmalı, okul içerisindeki çalışan personelin önemli bir kısmı çocuklarla ve gençlerle kolay iletişim kurabilecek kişilerden oluşmalı, öğretmenlerin görevlerini yaparken özgür bir şekilde hiçbir baskı altında olduklarını hissetmeden rahatça yerine getirebilmeleri sağlanmalıdır. Okul eğitim programlarını belirlerken, çevrenin ihtiyaç duyduğu hususları göz önünde bulundurmalıdır ve bunlara eğitim programlarında yer vermelidir. Okul yöneticileri ve öğretmenler çevresel sorunlarda özellikle de eğitim sorunlarının çözüme kavuşturulmasında kilit rol oynamalıdır (Aydın, 2002, s.74).

Çevre kalkınması derken aynı zamanda çevrenin okuldan fiziksel altyapı anlamında faydalanmasından da bahsedebiliriz. Okul sahip olduğu potansiyel altyapısından kaynaklanan imkânlarını çevreye hizmet etmek için kullanılmalıdır. Bu durum okul için gelir getirici bir durum olabilmesinin yanı sıra, çevrenin okula daha çok uğraması, okula karşı bir bağlılık hissetmesine vesile olabilir. Bu tür faaliyetler için örnek verebileceğimiz aktiviteler örneğin; bir spor salonuna sahip bir okul çok amaçlı olacak şekilde kapılarını halka açarak halkın spor salonundan faydalanmasını sağlayabilir. Bu spor salonları değişik kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılabilir gibi, halkın yaptığı düğün, ya da buna benzer etkinlikler için kullanılabilir. Aynı zamanda okulun sahip olduğu altyapı olarak görülebilecek okul

bahçesi de özellikle okulun eğitime ara verdiği yaz aylarında çevre halkının kullanımına sunulmak üzere otopark veya çay bahçesi ya da kafe şeklinde hizmet vermesi alternatifler arasında bulundurulabilir. Bu şekilde okulun bu tür faaliyetlerden gelir elde etmesi mümkünken aynı zamanda çevre okula daha fazla uğrayacaktır ve daha fazla faydalanacağı için bir aidiyet hissedecek bu da okul ile çevre arasındaki ilişkilerin başlaması ve gelişmesi anlamında çok faydalı olacaktır (Aydoğan, 2006, s.124).

Çevre kalkınmasında okulun rol oynayabilmesi için şu faktörlerin yerine getirilmesi gerekmektedir (Taymaz, 2011, s.209);

- Çevrenin insan gücünü yetiştiren okul, çevreden gelen sosyal ve ekonomik içerikli beklentileri ve bunun yanında teknolojik gelişme için olan beklentileri karşılamak üzere çevrenin insan kaynağı ihtiyacını karşılar.
- İnsanın ihtiyaçları arasındaki en önemli ihtiyaçlardan olan eğitim ihtiyacını belirleyerek gerek yaygın eğitim gerek örgün eğitim gibi çeşitli eğitim şekilleriyle toplumun eğitim ihtiyaçlarını giderir.
- Çevredeki bütün sivil toplum örgütleri ve kamu kurumlarıyla irtibatlı olarak çalışmalar yapar, ortaklık oluşturur ve çevreden gelen tepkilerle birlikte çalışmalarına devam eder.

Çevrenin okuldan ne beklediğini ve bu beklentilerin okul tarafından ne kadarının giderildiğini anlamak okul yöneticisinin pozisyonunun gereğidir. Aynı zamanda yönetici devamlı surette çevrenin beklentilerini kontrol etmelidir. Gelecekle alakalı ihtiyaçların belirlenmesi ve değerlendirilmesinin yapılması için, çevreden gelecek bütün pozitif katkıları mümkün kılarak bunları dengelemek, okul yöneticisinin çok önemli görevlerindendir (Kolay, 2004, s.2).

Okul türlerinden toplum okulunun tanımladığı model baz alınarak söylenebilecek şey toplumun okulla ilişkisinin çok kuvvetli olması gerektiğidir. Toplumun ihtiyaç duyduğu faaliyetlerin bir nevi merkezi olabilecek okullar olmalı ve bu okullar eğitim-öğretim faaliyetlerinin yapılmadığı akşamları, hafta sonları ve tatil sürecinde halka açık şekilde hizmet vermelidir. Toplumun birçok kesimine hizmet verecek şekilde gerek gençler olsun gerek yetişkinler olsun okuldan

faaydalanmaladırlar. Bu kişilere sadece öğretim faaliyetleri ile değil aynı zamanda kültürel ve sosyal anlamda da hizmet götürerek onların bu aktivitelere katılmaları sağlanmalıdır (Pehlivan, 2000, s.108).

Okulun, insan faktörünün önemli olması ve çevreye ait bir sosyal ortamın parçası olması münasebetiyle, bir eğitim kurumu olarak en ehemmiyetli özelliği bu evre içinde faaliyetlerini devam ettirmesidir. Aşağıda belirtilen şu dört madde okul yöneticisinin evre ile ilişkilerini özetler niteliktedir (Taymaz, 2011, s.208);

- Çevrenin, okulun yapmayı planladığı her şeyi bilmesi demokratik olan ülkelerde toplumun ve çevrenin en tabii işteği ve hakkıdır.
- Çevrenin ne beklediğinden haberdar olan okul yöneticisi, bu beklentileri karşılamak için çözüm yolları bulabilir.
- Okul toplumun beklentisine, işteğine, ihtiyaına cevap verebilmeli ve faydalı olacak şekilde varlığını sürdürmelidir.
- evre ihtiyaçlarının karşılanması esnasında okulun da ihtiyaç duyduğu şeyler ortaya çıkarılmalı ve karşılanmalıdır.

Okulun reformcu, ıslahatçı yönü itibariyle çevreyi olumlu şekilde etkilemesi hep beklenen bir durumdur. Bu olumlu katkılarının etkili olması için modern ve yenilikçi bilgilerin yanı sıra yeni beceri ve grgler gerekir. Topluma kazandıracığı bu beceri ve yeni grgler okulu reformcu bir yapıya büründürür. Toplumun yapısının nasıl olduğunu bilmek ve iyi analiz etmek ve bunu dikkate almak okulun bu yenilikçi yönünü gerçekleştirmesi açısından önemlidir. Okul, içinde yaşadığı topluma yabancılaşarak bu görevini yerine getiremez. Çevreye okulun yaptığı katkı, toplumun işin içine dahil edilerek yapacağı faaliyetlerle mümkün olabilir. Okul çevresindeki yakın evre olarak adlandırdığımız kesim, okulun aracılığıyla okulda gerçekleştirilecek faaliyetlerle toplumun sorunlarına çözüm bulabilir (Doğan, 2004, s.90).

2.3.2. Çevrenin Okula Katkısı

Çevrenin okula fayda sağlaması bir beklenti olmasının yanında aynı zamanda bir mecburiyettir. Okulun evreye yaptığı katkı düşünüldüğünde, çevrenin de içinde var olan kurumlara karşı bir yükümlülük gereği katkı sağlaması gerekir. Okul ait

olduğu toplumun bir kurumu olup, çevrede bulunan insanların okulun hedeflerine ulaşmasında okula duyduğu güven ve inanç ne kadar çoksa bu hedeflerin gerçekleşmesi de o kadar muhtemeldir. Okulun toplum üzerindeki inandırıcılık gücü az ise bu okulu bulunduğu yakın çevre olarak adlandırdığımız yerelde bazı problemlerle karşı karşıya getirmektedir. Bundan dolayı okul bulunduğu yerelde ya da diğer tabirle yakın çevrede kendini iyi ifade edip iyi anlatması gerekmektedir (Doğan, 2004, s.91).

Çevre, farklı ilgilere sahip kişilerin oluşturduğu bir topluluk olduğundan dolayı, çevrede farklı yapıda kesimlerin bulunması normaldir. Önemli olan, bu grupların bir şekilde dengede olmasıdır ki bu denge sağlandığı müddetçe, okul yöneticisi bu gruplardan zarar görmeyecektir. Lakin bu kesimlerden bazıları birleşerek ya da daha ön plana çıkarak bir dengesizlik oluşturarak bir güç oluşturlarsa, bu durum okul yöneticisi tarafından iyi takip edilmesi gerekmektedir. Bunlara baskı grupları diyebiliriz ve örnek olarak sendikaları, vakıf ve dernekleri ve farklı meslek örgütlerini gösterebiliriz (Bursalıoğlu, 1998, s.53-54).

Topluma bir bütün olarak hizmet etmek isteyen, katkı yapmak isteyen bir okul, fayda sağlamak istediği toplumdaki uzaklaştıkça bu işlevi yerine getirmesi imkânsızlaşır. Buna bir örnek olarak ülkemizdeki sekiz yıllık eğitime geçiş verilebilir. Özellikle büyükşehir dışında yaşayan kesim, bu değişikliğin mantıklı taraflarını göremiyorlar ve eleştiriyorlardı. Bu merkezi yönetim tarafından yapılan değişiklik ancak yereldeki okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından halka anlatılıp, bilgilendirilebilir ve böylece bu sistemin benimsenmesini ve uygulanmasını sağlayabilirdi. Toplumsal konuların hiçbirinde, halkın işin içinde olmadığı, halkın dâhil edilmediği eğitim dâhil hiçbir konuda, atılan adımların başarılı olması beklenmez. Çevrenin ve toplumun meseleler üzerindeki bilgisi, haberdar olması durumu ve bilinç düzeyinin önemli olmasının yanında okulun çevreyi bilgilendirerek çevrenin okula katkı yapmasını sağlamak da en az onun kadar önemlidir (Doğan, 2004, s.91).

Baskı gruplarını kendi lehine çevirebilecek olan okul yöneticileri, bu gruplardan gerekli gördükleri destek ve yardımları edinebilirler. Bu destek ve yardımlar okula yapılacak maddi yardım olabileceği gibi, okulların fiziki onarımı hususundaki destekleri de kapsayabilir (Aydoğan, 2006, s.126).

Okulun en önemli görevi öğrencileri eğitmenin yanı sıra çevre ile ilişki içinde olarak çevreye hizmet vererek, bunun sonucunda da çevreden destek sağlamaktır. Okulun çevreden aldığı bu yardım hizmet ve maddi yardım olarak alınır. Çevrenin desteği alınırken aşağıda belirtilen yasa maddeleri dikkate alınır (Taymaz, 2011, s.211);

- Çevredeki herkesçe bilinen ve belirli konularda başarı sağlamış olan kişiler okul faaliyetlerine, okuldaki farklı branşlarla ilgili çalışmalara katılabilir.
- Derslerin bazıları uygulamalı dersler olabileceğinden bu uygulamalı derslerin okul çevresindeki uygun belirli kurumlarda gerçekleştirilmesi sağlanabilir. Staj bunun için iyi bir örnektir.
- Çevredeki kişi ve kuruluşlardan ilgili olanlarından maddi durumu yetersiz olan öğrenciler için burs ya da maddi destek sağlanabilir.
- Çevredeki kuruluş ve ilgili yerlerden eğitim kurumlarının ihtiyacı olan malzeme desteği de sağlanabilir.

Eğitim kurumlarının toplumla ilişki içinde olması var olan problemlerin çözüme kavuşturulması açısından hayati öneme sahiptir. Toplumla ilişki kurmak için birçok araç kullanılabilir. Gazete, dergi, radyo, TV, festivaller, törenler, sergiler bunların en önemlilerindendir (Pehlivan, 2000, s.115-116).

2.3.3. Okul - Çevre İşbirliğini Gerektiren Nedenler

Okul çevre işbirliğinin gelişmesi gerektiğinin nedenleri arasında gösterilebilecek hususlar, okulun sahip olduğu kendine has niteliklerin yanı sıra eğitim sistemi içerisinde yönetimle alakalı son zamanlarda daha çok fark edilebilir hale gelen yeni eğilimlerdir. Eğitim sisteminin önemli bir parçası olan yönetimin zaman geçtikçe farklılaşan özelliklerinin yanı sıra merkezden yönetimin ortaya çıkan sorunlarıyla beraber, yereldeki yaşayan toplum ve bu toplumu oluşturan grupların okulla geliştirdikleri işbirliği ilgi çeken yeni bir alan olmuştur. Bu yönelim alışageldiğimiz klasik eğitim anlayışı olan sadece devletin topluma sağladığı eğitim modeli yerine, okul yerine devlet çevre yerine de toplum diyebileceğimiz, tarafların işbirliğine yönelik bir yönelimdir (Adams, 2002, s.52).

Burada bahsedilen devlet toplum işbirliğine yönelme, okulun toplumdan elde ettiği yardım, destek ve toplumun okula karşı memnuniyetini artırmaktadır ve yine aynı zamanda buna ek olarak topluma karşı açık ve şeffaf olma özelliğini okulun yerine getirmesini sağlayabilmekte bu da hesap verebilirlik diye adlandırılabilir kavramın oluşma şansını artırmaktadır (Çalık, 2007, s.125).

Günümüzde okullar birçok probleme sahiptir ve bu problemlere çözüm üretmek noktasında yeterli gözükmemektedirler. Bunun nedenlerinden bir tanesi içinde yaşadığımız zaman diliminde toplumun eğitimden ve okuldan beklediği vazifelerin, okulun sahip olması gereken özellikler ve yükümlülüklerin sürekli surette değişmesidir. Bu tür bir durumda bulunan okul, çevresinden göreceği destek ve ilgiyi, gerekli işbirliklerin sağlanması mevzusunu, karşılaştığı tüm problemlerin çözümünde kullanabilecektir. Bunun yanında okulun maddi problemi olarak düşünülen okula kaynak sağlama meselesi de sağlanacak bu işbirliği sayesinde büyük oranda çözülecektir (Kurt, 2005, s.23).

Okulun çevresiyle kurduğu işbirliğini geliştirmedeki hususları yerine getirmede sıkıntı yaşayan ya da bunları yerine getiremeyen okulun çevresiyle kurduğu ilişkide kendi özelliklerini çevresine kabullendirmesi ve kurduğu ilişkilerde etkili bir role sahip olması neredeyse imkânsızdır. Çevrenin okulla kurduğu ilişkilerinde okulu anlama düzeyi ne kadar yüksekse, okula katkıda bulunma ve okulun eğitime pozitif katkı sağlama ihtimali de o kadar yüksektir (Smith ve Tomlinson, 1989, s.54).

2.3.4. Okul-Çevre İlişkilerinin Düzenlenmesi

Okul yönetimi konusundaki kaynaklarda okulun aile ile olan ilişkisi meselesi, okulun çevresi olarak nitelendirdiğimiz geniş ölçekli bir çevreyi aile gibi küçük ölçekli bir sınıra çekerek ortaya koymaktadır ve okul çevresi gibi düşünüldüğünde daha büyük bir ölçeği temsil eden kavram, aile gibi çok dar anlamlı bir yapıya indirgenmiştir. Okul yalnızca etrafındaki aileler ile bir ilişki içinde olmayıp aynı zamanda toplumun diğer farklı kesimleriyle de çeşitli ilişkiler kurarak bir işbirliği sağlayabildikleri gibi bunun tam tersi de mümkündür. Aynı zamanda herhangi bir

işbirliği olmasa dahi, toplumun bahsedilen bu kısımlarıyla bir ilişki içinde olabilir ve birbirlerini etkileyebilirler. Bundan dolayı okulun çevresine sağladığı katkıları daha geniş bir perspektiften alarak okul ve aile olarak değil de okul ve çevre olarak analiz etmek, bunun üzerine çalışmak daha faydalı olacaktır ve buna şüphe yoktur. Zaten okul çevre ilişkileri dendiği zaman aklımıza gelen ilk şey okulun içinde bulunduğu toplumun halklarıyla ilişkisinin ne düzeyde olduğudur (Uluğ, 1995, s.180).

Halkla ilişkiler dendiğinde okulun çevresiyle kurduğu ilişkiler incelenmektedir ve araştırmalara konu olabilmektedir. Okul ve halkla ilişkiler konusunu, okulun halkın kendisiyle kurduğu ilişkilerin tümü olarak adlandırıp, halkla çok uzun vadeli, kolay kolay kopmayacak bir ilişki kurarak, kendini okula tanıtmaya görevi olarak tanımlayabiliriz. Bu kurulan sağlam ve etkili halkla ilişkiler, okulun kendisini çevresine tanıtmaya, yaptığı çalışmalarda toplumdan gelecek olan geribildirimler sayesinde bundan sonraki faaliyetlerine yön vermek için kullanmasına yardımcı olacaktır (Uluğ, 1995, s.182).

Okul ile halk arasında kurulan ilişkilerde iki boyut vardır ve bunlardan birincisi halk iken diğeri de bu bahsedilen halk ile pozitif ilişkiler kurmak ihtiyacı bulunan okuldur. Okul tarafından bakıldığında okulun halk ile kurduğu iletişimde boyut olarak iki kısımdan bahsedebiliriz. Bu boyutlardan birincisi, halkı ve sunulan hizmetin alıcısı olan bir nevi müşteri konumundaki aileyi de verilen eğitim hizmeti ve okulun özellikleri hususunda bilgilendirmektir. Bir diğer boyut ise, hizmetten faydalanan olan halkın okuldan beklentilerini doğru analiz edip bunun doğrultusunda gereken bilgi akışını gerçekleştirmektir. Okulun halkla kurduğu ilişkiler boyutunda vazifeli olduğu hususları şu şekilde belirtmek doğru olabilir (Uluğ, 1995, s.188);

- Okulun yaptığı faaliyetler konusunda çevreyi bilgilendirmesi;
- Okulla ortak faaliyette bulunmanın ve iletişim kurmanın gerekliliğini anlatması;
- Çevrenin algısını, okulun faaliyetleri konusunda olumlu şekilde değiştirmesi ve çevrenin okula karşı güven duymasını gerçekleştirmesi;
- Okulun yaptığı faaliyetlere çevrenin nasıl ve ne şekilde bir fayda sağlayabileceğini anlamak için saptamalar yapması;

- Eğer varsa okulla ilgili çevrenin sahip olduğu yanlış algıları değiştirmesi;
- Okulun çevreye toplumsal dönüşmede yardımcı olmasıdır.

Okulun çevre ile kurduğu iletişimde arzu edilen neticelerin elde edilmesi, okulun kendini çevreye anlatabilmesi ve aynı düzeyde çevreyle de alakalı bilgi sahibi olması, çevrenin okulla alakalı içinde bulunduğu beklentileri giderme seviyesinin iyi bir şekilde farkında olunması gerekmektedir (Aydın, 1994, s.184).

Okulların sahip oldukları potansiyel olanak ve fırsatları ve bunun yanında birikimleri toplumla paylaşması ve toplumun gerçekleştirmekte olduğu faaliyet ve projelere farklı şekillerde faydalar sağlaması okul çevre ilişkilerinin gelişimi için çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Okul ve toplum ilişkilerinin boyutları üç şekilde belirtilmiştir: (1) Öğretim programı desteği, (2) Okulun ihtiyaç duyduğu kaynakların sağlanması, (3) Okulların yönetimi. Bu kategorize etme, çevre ve okul ilişkilerinde faydalı bir model olabilir. Okul ve çevre ilişkilerinin geliştirilmesi hususunda çok sayıda kaynak vardır fakat bu ilişkilerin nasıl geliştirilmesi ile alakalı bir örnek bir model bulunmamaktadır bundan dolayı bu bahsedilen model diğerleri için de bir örnek teşkil etmektedir (Çalık, 2007, s.132).

Başarılı bir okul yöneticisi okulun çevresiyle ilgili geniş ve içeriği açısından bilgilendirici bilgiye sahip olmanın öneminin farkında olarak görev yapmalıdır. Çevredeki farklı güç unsurları, farklı kültür yapıları, ekonomik durumu, politik koşulları ve o çevrenin tarihi ile ilgili konularda birikim sahibi olmalıdır. Bu birikim sahibi olma aşamasında ise toplumun her zaman değişmekte ve gelişmekte olduğunu ve zaman zaman meydana gelebilecek sürpriz gelişmelerin öngörülemediğini aklından çıkarmamalıdır (Aydın, 2000, s.188).

Bahsedilen hususların dışında çevre ve okul arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi dört başlık altında incelenebilir. Bunlar sırasıyla (Taymaz, 2011, s.209-210);

- İlgili Okullarla İlişkilerin Sağlanması
- Çevreyi Tanımaya Yönelik Çalışmalar Yapılması
- Çevre İle Bilgi Alış-Verişinde Bulunulması
- İlişki Kurma Çalışmalarının Yapılması

2.3.4.1.İlgili Okullarla İlişkilerin Sağlanması

Okullar, eğitim sistemi içerisinde konulmuş hedeflere varmak için daha önceden hazırlanmış ve belirlenmiş öğretim programlarına uyarak faaliyetlerini sürdürmektedirler. Okullara alınacak öğrenciler yönetmeliklere göre kararlaştırılarak belirlenmiştir. Bunlar (Taymaz, 2011, s.209);

- Öğrencinin daha önce geldiği okulda ortaya konulan öğretim yöntemlerini ve uygulamalarını analiz eden okul yönetimi, okula yeni gelen öğrenci profilini yakından tanımaya çalışır ve okuldaki eğitim öğretim faaliyetleri için yapacağı planlar için bu yeni gelen öğrencilerin varsa özel ve genel durumlarını ve özelliklerini göz önünde bulundurarak daha etkili bir öğretim programı hazırlamak için gayret sarf eder.
- Okul yönetimi özellikle son sınıfta olan mezun etmek üzere olacağı öğrenci gruplarını, bu öğrencilerin potansiyel olarak gidecekleri okulları belirleyip bu okulların kabul şartları konusunda bilgilendirme yapması gerekmektedir.
- Özellikle büyük şehirlerde okul müdürlükleri daha önceden gereken çalışmaları yürüterek, sınırlı olan okul kontenjanları için hangi okullardan öğrenci geleceğiyle alakalı gerekli belirlemelerin Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından yapılmasıyla okulların potansiyel öğrenci profili belirlenir.

2.3.4.2. Çevreyi Tanımaya Yönelik Çalışmalar Yapılması

Okulun çevresinden aldığı öğrenciyi eğiterek tekrar topluma kazandırması gerçeğinden hareketle okul yönetiminin çevrenin toplumsal özelliklerini, sosyal ve ekonomik şartların çevreye etkilerini bilmesi ve bunları topluma anlatması gerekmektedir. Bunu yapması için yapması gereken çalışmalar şunlardır (Taymaz, 2011, s.209);

- Öğrencilerin okul çevresindeki endüstride ve sanayide kullanılan maddeleri bilmeleri ve bunlardan faydalanmanın yöntemlerini kavramaları için çalışmalar yürütülür.

- Okul yönetimi çevrede bulunan kurum ve kuruluşların okulla ilgili ne düşündükleri nasıl bir algıya sahip oldukları konusunda öğrencilerin farkında olmalarını sağlamalı ve öğrencilerin algılarının pozitif olmasını sağlamalıdır.
- Okul çevresindeki iş dünyasının insan kaynağı özellikleri ile ilgili birikim sahibi olmak için faaliyetler yürütülmelidir.
- Çevrenin dikkatini okula çekmek için farklı alternatifler bulunarak özellikle, okulda yapılacak sergi, yarışmalar ve etkinlikler için çevredeki veliler ve diğer kesimler okula davet edilebilir.

2.3.4.3. Çevre İle Bilgi Alış-Verişinde Bulunulması

Okulun çevreden ne beklediğini ve aynı zamanda çevrenin de okuldan ne beklediğini bilmek hayati bir öneme sahiptir. Bununla ilgili bilgiler edinmeli ve bu iki kesimin birbirlerine hangi manada katkı sağlayacağı belirlenerek yapılan çalışmalar çevreye duyurulur (Taymaz, 2011, s.210);

- Çevrede okul ile iletişim içinde bulunan kuruluşların okulu ilgilendiren problemleri belirlenerek çözümü konusunda okulun fikirleri alınarak sorunların çözümüne katkı sağlaması gerekmektedir.
- Çevredeki mal veya hizmet üreten kuruluşların bu hizmetleri nasıl sunduğu veya ürettiği malları hangi yöntemle ürettiği analiz edilir ve bunların daha iyi şartlarda sunulması ve üretilmesi için çalışmalar yapılarak varılan sonuçlara göre gerekli görülen tavsiyelerde bulunulur.
- Okulda yürütülen faaliyet ve çalışmalar için gerekli olan malzeme ve araç-gereç ihtiyacı giderilmesinde bununla ilgili kuruluşlarda görev alan kişilerin fikirlerinden faydalanılabilir.
- Okulda verilen eğitimle ilgili çevreden gelen olumlu ve olumsuz kritikler göz önünde bulundurularak, bunların sebepleri üzerinde durularak okulda yürütülen eğitim çalışmalarının geliştirmesi sağlanır.

2.3.4.4. İlişki Kurma Çalışmalarının Yapılması

Okul ile çevrenin birbirleriyle kuracakları iletişim için atılacak olan adımlar, okul ve çevre ilişkilerinin gayesinin belirlenmesi ve bu hedeflere ulaşmak için

kullanılacak yolların belirlenmesi gerekmektedir. Çevreyle iletişim içinde olarak ilişki kurmak demek ya da çevreyle bir ahenk içinde işbirliği sürdürmek, toplumun seviyesiyle aynı seviyede olmak değil, toplumun özelliklerine rağmen, engellerine rağmen, toplumu dönüştürmek ve geliştirmek için toplumla iletişim kurmak demektir. Bunun gerçekleştirilmesi için (Taymaz, 2011, s.210);

- Toplumdaki ilgili kurum ve kuruluşlarla iletişim kurabilmek için bunların temsilcileri işbirliğine davet edilmeli ve işbirliği için özendirilmelidir.
- Okul çevresindeki, okulda yürütülen eğitim faaliyetine etki eden toplumdaki bazı grupların fikirleri alınarak okulun yürüttüğü eğitimin amaçları doğrultusunda fayda sağlanabilir.
- Toplum yaşayışına ve çevredeki iş dünyasına farklılıklar kazandırarak daha çağdaş seviyeleri yakalamaları için rehber olunmalıdır.
- Çevre ile ilgili problemlerde okulla iletişim kurarak işbirliği yolları aranarak çözüm bulunabilecek problemler belirlenir ve bunlar için yol haritaları çıkarılır. Sorunlarla ilgili olan kurum ve kuruluşlarla ortak yürütülecek çalışmalara, okulun vereceği eğitimle katkı sağlanabilir.

2.3.5. Okulun Çevresindeki STK Ve Ekonomik Kuruluşlarla İşbirliği

Okulun toplumla olan ilişkisini karşılıklı bir ilişki olarak tanımlayabiliriz. Eğitim sistemindeki okulların bir şekilde eğitim vererek şahısları yetiştirme fonksiyonlarının sonucunda gerçekleştirdiği işlev toplumdaki farklı kurum ve kuruluşlara da etki eder. Yine aynı zamanda toplumdaki bu öteki kurum ve kuruluşlar da eğitimi birçok açıdan etkileyebilmektedir ve hatta eğitim sistemini yapısal ve içerik olarak da etkilemektedirler (Erden, 2005, s.83).

Eğitimin tüm sorumluluğu devlette algısı ülkemizde çok yaygındır. Bu sebeple Türkiye’de eğitim hizmetinin büyük bir oranı sadece devlet tarafından sağlanmaktadır. Eğitim sisteminin kalitesi ve devamı için devlet çok önemli bir rol oynar fakat eğitimi sadece devletin sorumluluğu olarak görmek, eğitim kalitesinin devrin şartlarına uymasını engellemektedir (Erdoğan, 2005, s.36-37).

Eğitim sistemi içerisinde meydana gelen problemlerin çözüme kavuşturulması meselesinde öğrenci, öğretmen ve velilerle birlikte çevrede bulunan vakıf, dernek, iş dünyası ve sendika gibi kurumların da okulla ilişki içinde olması beklenmektedir. Okulların, çevrelerindeki var olan bu tip kurum ve kuruluşlardan katkı görmesi onların kalite ve başarı olarak daha ileri düzeyde olmalarını sağlayabilmektedir. İyi yetiştirilmiş kişilerden oluşmuş bir toplum, okulla ilgili beklentilerini gerçekleştirmiş demektir. Toplumdaki var olan kurumlardan, sahip olduğu vazife ve sorumluluk açısından bakıldığında en önemli kurumlardan biri olan okulun toplum içerisindeki diğer kurum ve kuruluşlarla iletişimi hayati öneme sahiptir. Okul yönetiminin okulun çevresiyle olan ilişkisindeki yaklaşımı ile okulun çevresiyle kurabildiği ilişki birbirine paralel şekilde artmaktadır. Okul yöneticisi mümkün olduğu kadar çevresine karşı duyarlı olmalı, çevresindeki imkan ve fırsatları yöneticilik yaptığı okulun lehine çevirmek için elinden gelen gayreti göstermelidir. Çevresindeki yaşayan kişilere ve velilere kendini iyi ifade eden ve iyi tanıtabilen okul yöneticisi sonraki süreçte başına gelebilecek problemleri aşma hususunda daha az zorluk yaşayacaktır (Arıcan, 2009, s.21).

2.3.5.1. Sivil Toplum Örgütleri

Özellikle okul yakınlarında bulunan sivil toplum örgütleri okulların ihtiyaç duydukları pek çok şeyi giderirler, gerek maddi gerekse manevi konularda okullara yardımcı olabilirler. Eğer okullar sivil toplum kuruluşları ile olumlu ilişkiler kurarlarsa bu tür faydaları elde etmeleri gerçekleşir. Kamuoyunun destek ve katkısının sağlanması, okul için hedeflenen işlerin yerine getirilmesi için sivil toplum kuruluşlarının desteğini almak çok ehemmiyetli bir mevzudur (Yiğit ve Bayrakdar, 2006, s.14).

Sivil toplum kuruluşlarının eğitim konusunda devlet ile olan ilişkileri işbirliği ve katılım kelimeleriyle ifade edilmektedir. Burada katılım derken kastedilen husus danışma, karar ve uygulama aşamalarıdır. Başka bir anlayış ise eğitimde toplumsal katılımı dört bölüm şeklinde incelemiştir; maddi katılım, düşünsel katılım, görevsel katılım, yönetsel katılım. Yine başka bir bakış açısı ise bu ilişkiyi ortaklık, destek sağlama, işbirliği ve güç birliği olarak ele almaktadır. Türkiye'deki sivil toplum

kuruluşları ile devlet arasındaki ilişki dört farklı şekilde görülmektedir (Karataş, 2013, s.67):

- Düşmanca İlişki: Bu ilişki çeşidinde sivil toplum kuruluşları ile devlet birbirleri üzerinde kontrol mekanizması kurmaya çalışarak birbirlerinin eksikliklerini bulmak anlayışı özetle birbirlerinden kuşku duymak üzerine odaklanmış bir yapı söz konusudur.
- Patronluk İlişkisi: Bu anlayışta devlet sivil toplum kuruluşlarına yön vermek, bunları teftiş etmek vazifesini üstlenmiştir.
- İlgisiz Devlet-Bağımsız Sivil Toplum Kuruluşları Anlayışı: Özgürlükçü anlayışı akla getiren bu türde devlet sivil toplum örgütlerini özel kurumlar olarak görür ve kendi kendilerine varlıklarını sürdürmelerini istemektedir.
- Yönetişim İlişkisi: Bu anlayışa göre sivil toplum kuruluşları devletle hemen hemen bütün alanlarda işbirliği yaparak birlikte hareket ederler.

2.3.5.2.Vakıf ve Dernekler

Okulun bulunduğu çevrede bulunan, okulun sahip olduğu hedeflerle kendi hedefleri örtüşerek görevlerini sürdüren vakıf ve dernekler, okulla kurduğu ilişkilerde faydalılık ve verimlilik odaklı işbirliğine odaklanmalıdır. Okulun ihtiyacı olabilecek her türlü gerek malzeme desteği gerekse farklı ihtiyaçlarının giderilmesinde vakıf ve derneklerin faydası ve katkısı çok büyüktür. Okulu ilgilendiren hemen hemen bütün olaylarda vakıf ve derneklerin faydası yadsınamaz. Örneğin; yardıma muhtaç öğrencilere burs sağlama noktasında aktif rol alabilecek vakıflar varken, aynı zamanda okulun yapacak olduğu birçok organizasyonda da dernekler hayati bir görev üstlenirler. Bundan dolayı okul bu tür vakıf ve derneklerle irtibatını güçlü bir şekilde sürdürmeli, bu vakıf ve derneklerin temsilcilerini de sık sık her türlü organizasyon ve törende okula davet ederek iletişimini sıcak tutmalıdır. Bu şekilde okulun gelişiminden ve sorunlarından haberdar olan vakıf ve dernekler ihtiyaçları daha iyi analiz edebileceklerdir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006, s.12).

2.3.5.3. Okul-Sanayi ve Ekonomik Kuruluşlarla İşbirliği

Eğitimin en önemli hedefleri arasında genel olarak iş dünyası diyebileceğimiz sanayi, ekonomik ve ticari kuruluşların ihtiyaç duyduğu insan gücünü karşılaması vardır. Okulun sanayi ve ekonomi çevreleriyle işbirliği yapması bu anlamda düşünülebilir. Okul kişinin mezuniyetinden itibaren başlayıp bir işe yerleşmesi sürecinde çok ehemmiyetli bir yere sahiptir. Okul tek başına iş dünyasının beklediği nitelikli insan gücünü karşılamada yeterli olamamaktadır bundan dolayıdır ki, okulun sanayi ve ekonomik kuruluşlarla işbirliğine gitmesi kaçınılmazdır. Günümüzde farklı isimler altında projeler ile öğrenciler teorik olarak aldıkları mesleki bilgileri sanayi ve ticari kurum ve kuruluşlarda pratiğe dökerek meslek yaşamlarına hazırlık yapabilmektedirler. Toplumun hızlı bir şekilde sanayileşmesi, eğitim kurumlarının fonksiyonlarını da etkileyerek değişmesine sebep olmuştur. Bu değişiklik mesleki eğitime olan ihtiyacı gündeme getirmiştir (Tezcan, 1992, s.245).

2.3.5.4. Halkla İlişkiler ve Okul

Kavram olarak halkla ilişkiler bir kurumun insanlarla olan ilişkilerinde karşılıklı anlayış ve güven oluşturabilmek amacıyla faaliyet gösteren olarak tarif edilebilir. Halkla kurulan ilişkilerin okul için ne ifade ettiğini anlamak için okul ile halkla ilişkilerin amaç ve hedeflerinin bilinmesi gerekmektedir. Bu bilinmesi gereken amaçlar şunlardır (Ertekin, 1995, s.6);

- Örgütün takip ettiği yönetim politikasını halka kabullendirme: Günümüzde kamuoyunun gücü tartışmasız çok fazladır. Bundan dolayı örgütler devamlı olarak ayakta kalmak istiyorlarsa halkın diğer bir deyişle kamuoyunun desteğini her zaman yanlarından hissetmelidirler.
- Örgüte karşı halkın olumlu tavır sahibi olmasını sağlamak: Bugün birçok ülkede devletle toplum arasında uçurumlar, iletişimsizlikler ya da güvensizlikler gibi farklı türde problemlere şahit olunmaktadır. Halkın devlete karşı bu olumsuz tavrı bazı sözlere de yansımıştır. Örneğin; “Devletin malı deniz yemeyen domuz”, “Allah devlet kapısına düşürmesin” gibi olumsuz ifadeler halk arasında söylenegelmektedir. Bu olumsuz imajın

ortadan kalkması okulun halkla ilişkilerinde ana amaç ve unsurlardan biri olmalıdır.

- Halkın alabilecekleri hizmetlerde onlara yardımcı olmak: Çevredeki vatandaşları devletten alabilecekleri hizmetler noktasında bilgilendirmek, problemleri konusunda onlara yön gösterici şekilde yardımcı olarak işlerini kolaylaştırmak halkla ilişkilerin önemli parçalarından biridir.
- Toplumdaki insanları devletin koyduğu yasalardan haberdar etmek: Devletten hizmet alan vatandaşlar kamu kurum ve kuruluşlarına gittiklerinde bazı yasa ve kurallarla karşılaşır. Vatandaşların bu kuralların farkında olarak mağdur olmaması için, halkı bilgilendirmek gibi vazifeler üstlenerek bununla alakalı farklı türde aktiviteler düzenleyebilirler.
- Devletin verdiği hizmetlerde işbirliği oluşturma: Devlet halka hizmet sunarken hizmet kalitesinin önemli olmasına dikkat etmektedir. Bu kaliteyi yakalamanın yollarından biri de halkla işbirliğidir. Halkla yapılan işbirliği verilen hizmetlere sürat kazandırdığı gibi maddi açıdan hizmetlerin maliyetlerine olumlu katkıda bulunur. Okul-aile birlikleri bu türde yapılar olup, devlet vatandaş işbirliğinin güzel bir örneğidir.
- Halkın sesine kulak verme: Halkın devletin verdiği hizmetlerle ve genel işleyişle alakalı öneri, şikâyet ve tavsiyeleri olabilir. Bunların dinlenerek ve daha verimli bir hizmet sunularak halkın sorunlarını ve olumsuz tavırlarını en aza indirmek halkla ilişkilerde pozitif bir atmosferin oluşmasını sağlar.

Bu genel olarak anlatılan halkla ilişkiler maddelerini okul ve halk ilişkisi olarak tanımlamak gerekirse öncelikle bahsedilebilecek husus halkın okula karşı olumlu bakışını elde etmek için bir güven sağlaması en başta gelecek durumlardan biridir. Bunun yanında halkın okula karşı ilgi ve alakasını canlı tutmak da okulun halkla ilişkilerdeki amaçlarındandır. Okulun halkla ilişkilerini genel olarak şöyle sıralamak da mümkündür (Bursalıoğlu, 1982, s.193);

- Halkı okulun yaptığı faaliyetler konusunda bilgilendirmek.
- Okula karşı halkın güven duymasını sağlayabilmek.
- Halktan maddi ve manevi anlamda destek görebilecek altyapıyı ve güveni oluşturmak.

- Okulun halkın işbirliğine ve halkın da okulun işbirliğine ihtiyacı olduğunu halka anlatmak.
- Halkın okula dair sahip olduğu negatif düşünceleri düzeltmek ve olumluya çevirmek. Ayrıca halktan gelen tepkilere ve olumsuz eleştirilere karşı aydınlatıcı tepki vermek.

2.3.5.5.Baskı Grupları

Okul yönetimlerinde iç ve dış olmak üzere iki farklı türde öge etkili olabilmektedir. Bunlardan birincisi olan iç öge, okulun kendi iç yapısında olan ve okulun temel dinamiklerini oluşturan öğelerdir. İkinci tür olan dış öge ise, okulun kendi yapısı içerisinde bulunmayan fakat okulu bir şekilde etkileyen ve bu sayede yönetime etki ederek okul yönetimi içerisinde dolaylı bir şekilde söz sahibi olan öğelerdir (Bursalıoğlu, 1991, s.35).

Bu bahsedilen iç ve dış öğelerin her biri bir baskı grubu olarak örnek gösterilebilir. Bu öğeler okulun yönetiminde, faaliyetlerini yürütmesinde ve okulun yapısında ciddi bir etki gücüne sahiptir (Gül, 2006, s.72).

Bazı grupların okul üzerinde baskı oluşturarak amaçlarını gerçekleştirmek istemesi normaldir. Okul ile işbirliği kurarak okul yönetimine yakın olan gruplar, okula yaptıkları katkıya ek olarak sahip oldukları amaçları okul yönetimi üzerinden gerçekleştirmek isteyebilirler. Zamanla okuldan beklentiler ve talepler yerini baskıya bırakabilir. Burada okul yönetiminin fonksiyonu ise dış öğeden gelen bu talepleri ve baskı haline gelmiş bu beklentileri engellemeye çalışarak normal düzeye indirmektedir (Başaran, 1988, s.78).

Bu baskı gruplarının beklentilerini normal düzeye indirmenin yanı sıra okul aynı zamanda bu gruplardan faydalanma alternatifini de seçebilir. Bu baskı gruplarının kalitesi arttıkça grup içerisindeki bireylerin yetenek ve birikimlerinin de grubun yapısını olumlu etkileyeceği unutulmamalıdır. Baskı grubunun boyutu da yine aynı şekilde aradaki haberleşme ve etkileşimi önemli ölçüde etkilemektedir (Baron, 1992, s.19).

Politik, ekonomik ve topluma bakan yönü itibariyle çok boyutlu olan eğitim baskı grupları amaçları istikametinde etkileyebilmektedirler. Baskı grupları okullara kendi hedefleriyle paralel şekilde etki etmek isterler. Bundan dolayı okulların çok dirençli bir anlayışa ve ideolojiye sahip olması gerekmektedir. Bir takım insanlar okulların baskın şekilde bu baskıcı grup anlayışı tarafından yönetildiğini düşünmektedirler. Okulu yöneten kişilerde bu baskı ortamı altında çalışmaktadır. Bu baskı gruplarının meydana getirdiği baskı olmadığı takdirde verilen eğitimin demokratik olması hususunda eksiklikleri olabilmektedir. Özellikle okulun karar alma süreçlerinde bu baskı grupları ciddi bir görev üstlenebilmektedirler (Gül, 2006, s.73).

Baskı grupları olarak adlandırılan gruplar, benzer ya da aynı amaçlar doğrultusunda hareket eden ve bu amaçlar doğrultusunda otoritelere etki etmeye çalışan organize gruplardır. Bu baskı grupları hedeflerine varmak için türlü türlü yollara başvurabilirler (Kapani, 1983, s.121).

İç baskı öğeleri olarak sıralanabilecek gruplar arasında yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve diğer personel gelmektedir. Bu iç baskı öğeleri okula etki etmek isteyen gruplardır. Buna ek olarak veliler, okul aile birlikleri, dernekler, sendikalar, siyasi partiler, dini cemaatler, iş dünyası da okulu etkilemek isteyen ve okul çevresinde bulunan baskı gruplarındandır (Gül, 2006, s.73).

Baskı gruplarının uyguladıkları baskı direk ya da dolaylı şekilde olabilmektedir. Direk baskı açıktan yapılan ve karar verici organları etkilemeye dönük yapılan baskı çeşidi olup, kararlılığı ispatlayacak dokümanların sunulması ya da sözel olarak dile getirilmesi şeklinde tarif edilebilir. Eğer baskı direk olmayacak şekilde hem gizli hem de üstü örtük şekilde yapılıyorsa örneğin; hediye, teşvik için verilen seyahat ya da bir şekilde gizlice yapılan maddi yardımlar aracılığıyla karar alıcıları etkileyerek yapılıyorsa buna da dolaylı baskı çeşidi denmektedir. Baskı grupları kullandıkları method olarak beş farklı şekilde sıralanabilir: İnandırma, tehdit, maddi destek verme, faaliyetlerin engellenmesi ve doğrudan müdahale (Öztekin, 1993, s.34).

Baskı grupları halkın demokratik olan isteklerini ve beklentilerini grup olarak dile getiren kesimlerdir. Özüne bakıldığında baskı grupları halk yararına faaliyet

gösteren gruplar olup, vakıflar ve dernekler, partiler ve sendikalar, sosyal ve siyasi içerikli gruplardır. Bu baskı gruplarının üyelerinin ifade ettikleri şeylerin demokratik seviyesi dile getirdikleri hususlardan sonuç elde etmelerini çok ciddi bir şekilde etkilemektedir. Ne kadar demokratik bir dile getiriş söz konusu ise sonuç elde etme olasılığı o derece yüksektir. Okuldan beklentileri ve talepleri doğrultusunda okulun alacağı tavır ve göstereceği reaksiyon okulun ne kadar dengeli bir yol izlediğini gösterecektir. Bu izlenen denge eğer meydana gelmezse toplumun temellerini negatif şekilde etkileyebilir. Okul müdürleri bu baskı gruplarının etkisi altında görevlerini yerine getirmektedirler. Burada okul yöneticisine düşen görev bu baskılara karşı ne hemen pes etmek olmalıdır ne de hiçbir şey yokmuş gibi yaşamaktır. Önemli olan düzgün bir yolda emin adımlarla ilerlemektir (Doğan, 2004, s.90).

2.4. Merkezi Ve Yerinden Yönetim

Kamu yönetiminin ülkemizdeki sahip olduğu yapısı karar alma konusunda ve bu alınan kararları uygulama aşamasında gücün merkezde, sorumluluğun ise yerel yönetimlerde toplanması şeklindedir. Bu dengesiz dağılım yetki ve sorumluluğun dağılımında bir karışıklığa sebep olmaktadır. Eğitim sistemi ve yönetimi açısından düşündüğümüzde gücün ve yetkinin merkezi yönetimde bulunması, okul yönetimindeki görevli yöneticilerin bireysel inisiyatif ya da risk alamamalarına sebep olmuştur. Karar alma ve maddi konularda merkeze bağlı olan devlet okulları dolayısıyla yerinden karar alan özel kurumlar ile yarışamaz hale gelmiş durumdadır. Bu da yıllar geçtikçe devlet okullarındaki kan kaybını artırmakta ve okulu tamamlayıcı dersane, özel eğitim merkezleri gibi kurumların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Taşar, 2009, s.109).

2.4.1. Merkezi Yönetim

Devletin sağladığı hizmetlerde düzen ve bütünlüğü oluşturabilmek için alınan karar ve atılan adımların merkezdeki bir yönetim gücü tarafından düzenlenmesidir. Başka bir deyişle ülke içinde karar verme kuvvetinin bir elde toplandığı yönetim şeklidir (Taşar, 2009, s.109).

2.4.1.1. Merkezi Yönetimin Sakıncaları

Merkezi yönetim sisteminde direktifler yukarıdan aşağı dikey bir yol izlerken, aşağıdan yukarı ise bu direktiflerin uygulandığı ile ilgili raporlar ve belgeler ulaşmaktadır. Merkezi yönetimde uygulanması için karar verilen durumlar yerelde taşralara gönderilir ve bu kararların uygulanma düzeyi ve uygulanıp uygulanmadıkları ile ilgili taşradan devamlı surette geri bildirimler beklenmektedir. Merkezi yönetim anlayışında tüm planlarını yapan, birimleri örgütleyen tek yetkili bakanlık olduğu için insan kaynağı devamlı artmakta dolayısıyla buna paralel olarak çalışan sayısı da artmaktadır. Bu durum ise merkezi yönetimin yapısını hantal bir yapı haline getirmektedir. Bundan dolayı da etkili yönetim gücünü kaybeden merkezi yönetim ülkenin de gelişmesine engel olmaktadır. Merkezi yönetim anlayışından uzaklaşarak bu tür bir sorundan kurtulmak mümkün olabilir (Akyüz, 1985, s.313).

Merkezi yönetimle alakalı kabul edilen sakıncalı ve sorunlu hususlardan şöyle bahsedebiliriz (Çoker, 1995, s.11);

- Her türlü karar alma faaliyetinin merkezde toplanması, bütün direktiflerin merkezden yayılması, ödeneklerin merkezden yapılması, gereksinimlerin giderilmesini zorlaştırmaktadır ve bundan dolayı da bürokrasi artmakta bununla beraber de yapılan kırtasiye harcaması da yükselmektedir.
- Her şeye merkezin karar verdiği bir yönetim biçiminde taşrada bulunan yetkililer inisiyatif alamadıklarından herhangi bir konuda yenilikçi bir yaklaşımla karar alamazlar sadece merkezden haber bekleyerek talimatlar dışına çıkmadan görevlerini yerine getirmeye çalışmaktadırlar.
- Merkezden beklenen emirlerden dolayı vatandaşa sağlanacak hizmetler doğal olarak yavaşlayacaktır.
- Devlet kaynakları merkezi yönetim tarafından taraflı bir şekilde yandaşlara kullanılabilir.
- Merkezi yönetimin yaptığı harcamaların ve masrafların hesaplanması ülke çapında olduğu için devletin sunduğu hizmet duraksamaktadır.

2.4.1.2. Merkezi Yönetimin Okullar Üzerindeki Olumsuz Etkileri

Merkezi yönetim, eğitim sistemi içerisinde okulların bağımsız olmalarını engelleyerek merkezden gelen emirlerle çalışan bir yapı olmasına neden olmuştur. Bu şekildeki katı zihniyetli bir yönetim şekli, okulların içine kapanmasına, çevreyle olan bağlantısının kopmasına neden olmuş, okulu ihtiyacı olan her şeyi merkezden karşılayan pasif bir örgüt şekline sokmuştur. Bu zaman ilerledikçe çok büyük boyutta ama büyüklüğü oranda işlevi olmayan bir eğitim kurumunu ortaya çıkarmıştır. Merkezi yönetimin sahip olduğu merkeziyetçi etkinin okullara olan yansıması şunlardır (Taşar, 2009, s.113);

- Okullar bir sorunu çözüme kavuşturmak için ya da bir konuda uygulamaya geçmek için merkezden gelen talimatları beklemenin yanında, merkezin bu talimatları vermeden önce kanun ve yönetmelik gibi kararları almasından dolayı okul yönetimleri merkezden bağımsız hiçbir şey yapamaz hale gelmektedir.
- Merkezi yönetim anlayışı, okulu yönetenlerde merkezden gelen kararların dışına çıkmayarak hareket etmelerine neden olmaktadır. Bu da okulları tam anlamıyla çevreden uzaklaştırarak merkezin güdümüne sokmaktadır.
- Okul gelecekle alakalı bir plan ya da strateji belirlemek istediği zaman merkezden gelecek olan karara göre davranmak zorunda kaldığı için bu devlet okullarının hızlı, pratik ve etkili karar alma gücünü zayıflatır ve özel okullarla rekabette geride kalmalarına neden olur.
- Merkezi yönetimde alınan kararlar ülke genelini kapsayan yüzeysel kararlar olduğu için, ayrıntılarda kalan taşra teşkilatındaki sorunlar bu genel kararlarla çözülememektedir.
- Merkezden yönetilen okulların çeşitliliği, farklı türde olması imkânsız olduğundan tek tür okul modeli doğmuştur. Dolayısıyla anne ve babaya okul türü seçme hakkı verilememiştir.
- Okul yapısının tek tipe dönmesi okullardan hizmet alan müşterilerin okuldaki beklentilerinin karşılanmamasına neden olmaktadır.
- Okulun karşı karşıya kaldığı problemlerde, bu problemleri çözüme kavuşturmada bakanlığın çözüm inisiyatifinden dolayı bu problemlerin ciddi birer sorun olmadan çözümüne ulaşılamamaktadır.

- Ülke çapında kökü geçmişe uzanan, önemli bir tarihi olan başarılı okullar merkeziyetçi yapının varlığından dolayı ortaya çıkamamaktadır.
- Merkeziyetçi yapıya sahip eğitim sistemi ve yönetimi her seçimde farklı bir hükümet kontrolünün altına girdiği için, her dönemde sistem farklı şekillerde etkilenmekte bu da sistemin koordinasyon görevini yapmasını engellemekte ve ülkemiz için sağlam ve ileriye dönük bir eğitim programımız ve politikamız olmasını ortadan kaldırmaktadır.
- Merkezi yönetimden kaynaklanan güçlü merkeziyetçi yapıdan dolayı okul çevresinin beklentilerinden ziyade okulların merkezden gelen direktiflerin önemsemesi, okulun gerçek hedefler koymasını engellemiş sadece belge üzerindeki yazılanları uygulayan bir okul modeli oluşmasına sebep olmuştur.
- Sadece merkezden beslenen okullar modern dünyaya uyum sağlayacak, sorgulayıcı, kendini yenileyen ve diğer ülkelerle yarış halinde olduğunun farkında olan bir gençliğin yetişmesini engellemiş olup sadece hantal bir yapı ortaya çıkarmıştır.

2.4.2. Yerinden Yönetim

Merkezi yönetim sistemi içerisinde bir alt yönetim basamağı olan, belli bir bölgeye seviyesinde hizmet veren ve verilen hizmetin merkezden değil, yerinden kontrolle verilmesini sağlayan bir yönetim şeklidir (Tural, 2002, s.22).

Yerinden yönetim eğitim sistemi içerisindeki tüm paydaşların olabildiğince güçlü bir şekilde temsil edildiği ve bir çeşit resmiyeti olan yönetim şeklidir. Yönetimin küçük parçalara ayrıldığı ve merkezin güç ve otorite anlamında tek bir noktada bulunması anlamına gelmektedir (Turan, Yücel, Karataş ve Demirhan, 2010, s.4).

2.4.2.1. Okulda Yerinden Yönetim

Eğitim sisteminde yerinden yönetim demek kendi kendini merkezi bir otoriteden bağımsız olarak yönetebilen kurumlara denmektedir. Yerindeleşmek kavramı bu noktada kullanılan bir kavram olup alınacak kararların yerinden

alınmasını ifade etmektedir. Bu yerindelik kavramı politik bir kavram olmayıp daha çok yönetimi ifade eder ve okul seviyesinde alınan kararlar ülkenin kanunlarına uygun olarak alınmaktadır. Yerinden kararlar alan okullar sadece kendilerine değil, merkezi yönetime de hesap verme sorumluluğuyla karşı karşıyadır (caldwell, 1990, s.14).

Eğitim sistemi içerisinde yerinden yönetim ifadesi okulun ihtiyaçlarına ve kendine has özelliklerine göre kararlar verilerek bir yönetim şekli oluşturulması anlamında kullanılır ve tüm paydaşlarının hem karar verme sürecinde hem de katılım noktasında aktifliği söz konusudur ve okul üzerindeki merkezin denetimi merkeziyetçi yönetime göre daha azdır. Okul yönetimi gerek karar almalarda gerek uygulamalarda gerekse bu uygulamalar için yapılan harcamalarda merkezden bağımsızdır (Cheng, 1996, s.44).

2.4.2.2. Yerinden Yönetimin Olumlu Yönleri

Ülke çapında yapılan hizmetlerin daha etkili, daha süratli bir şekilde yapılmasını öngören yönetim modeli olan yerinden yönetim, yerel kaynaklı sorunların çözümü konusunda büyük kolaylık sağlayacaktır. Yerinden yönetimin faydaları şu şekilde belirtilebilir (Lewis, 1989, s.62);

- Merkezden yerel seviyedeki yönetimlere getirilen devlet görevlileri yerelin sorunlarını yerinden göreceği için merkezden yönetime göre sorunlara yaklaşımı daha hassas olacaktır.
- Bürokrasi ve getirdiği zararlar en aza inecektir.
- Toplum içerisinde yaşayan birbirinden dini, siyasi ve etnik olarak ayrılan grupların yönetim içerisinde alınan karar aşamasında daha fazla etkin olması sağlanacak bu şekilde her kesime söz hakkı doğacaktır.
- Bütün grupların yönetimde söz hakkının olması ülke açısından bakıldığında bölünmüşlük görünümünü ortadan kaldırarak ülke çapında bir bütünlük atmosferi oluşacaktır.
- Yönetimde yapılacak uygulamaların maddi yükünün minimuma inmesi sağlanacaktır.

2.4.2.3. Eğitimde Yerinden Yönetimin Avantajları

Eğitim sisteminin yerelleşmesi yani yönetim kontrolünün merkezden yerele kayması, ülke çapında farklı açılardan geride kalan bölgeler için bir şans olabilir ve bu bölgelerin problemlerinin çözümü demokratik anlamda bakıldığından daha pratik olabilir. Merkezden yapılan tek yerden yönetim anlayışının yerellere dağıtılması demokrasi açısından aşağıdaki katkıları sağlayacaktır (Kurt, 2006, s.63);

- Yönetime demokratik katılım artacak,
- Ülke çapındaki bölgeler arası eğitim eşitsizliği ortadan kalkacak,
- Eğitim sisteminin tüm paydaşlar üzerindeki etkisi daha iyi görülecek,
- Öğrencilerin öğrenme kabiliyeti artacaktır.

Genel anlamda bakıldığında merkezden gücünü alan eğitim hizmeti yerel yönetimlere aktarıldığında ortaya çıkacak olumlu sonuçlar şöyledir (Kurt, 2006, s.64);

- Yerele inen eğitim hizmeti, bölgeler, birimler ve en küçük anlamda okullar arasında bir yarış atmosferinin oluşmasına vesile olacaktır.
- Yerel sorunların çözümünde yerel olanaklardan faydalanmayla birlikte, bu olanakların doğru ve verimli kullanılması gerçekleşebilir.
- Paydaşların eğitim hizmetinin sunulmasındaki katkısı artacaktır.
- Verilen hizmetin kontrolü ve denetlenmesi açısından bakıldığında yerel halkın kontrolü artacaktır.

2.4.2.4. Yerinden Yönetimin Dezavantajları

Yönetim modelinin belirlenmesinde yönetim tarzının uygulanacağı ülkemizin şartlarının ve bulunduğu bölgenin özelliklerine kayıtsız kalarak uygulanmak istenen bir yerinden yönetim anlayışı ülkeye faydanın yanında zarar da sağlayabilir. Yönetimin yerellere bırakılması demek maddi gücün, yönetsel gücün yerele bırakılması demektir ki bu da kontrolü güç bir risk teşkil etmektedir. Yerel yöneticilerin maddi anlamda gücü elinde bulundurması, eğitim hizmetleri için ayrılan kaynak miktarının farklı altyapılar için harcanması riski vardır. Çünkü merkezi

yönetimle yerel yönetimlerin siyasi beklentileri ve halkın bu yönetimlerden beklentileri farklıdır. Yerinden yönetim denince bahsedilebilecek olumsuz yönler şunlardır (Koçak, 1995, s.17);

- Ülke çapında tek tip bir eğitim öğretim politikası yürütmek çok zordur.
- Tüm kontrol ve gücün alt birimlere aktarılması, üst düzeyde bulunan yöneticilerde güç kaybına neden olmaktadır.
- Merkezi yönetimin uzun vadeli düşündüğü, planladığı yatırımlar ve uygulamalar kısa vadeli sadece halkın hoşuna gidecek uygulamalara dönüşebilir.
- Bölgeler arası eğitim hizmeti kalitesinde farklılıklar gözlenebilir fakat bu farklılık bölgeler arası uçuruma neden olduğu takdirde ülke çapında hizmet kalitesi açısından bakıldığında ciddi dengesizlikler görülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama aracının hazırlanması ve özellikleri, verilerin toplanması, verilerin analizi ile ilgili çalışmalar açıklanmıştır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Okul fiziki çevresinin okula ilişkin algısının nasıl olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla, İstanbul'da Başakşehir ve Bayrampaşa ilçelerinde iki lise çevresinde yaşayan halka bir anket yapılmış ve bu araştırma modeli betimsel nitelikte olduğundan bu amaca en uygun model olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır ve herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası göstermeksizin oldukları gibi gözlenip belirlenir (İslamoğlu, 2009 s. 85). Araştırma bulguları alan yazın taraması, araştırmacı tarafından hazırlanan ve okul çevresinde yaşayan kişilere sorulmuş demografik bilgi soruları dahil 47 maddelik bir anketin uygulanması sonucu elde edilen verilerden oluşturulmuştur.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini İstanbul ili, Başakşehir ve Bayrampaşa ilçelerinde bulunan resmi liselerin çevresinde yaşayan halk oluşturmaktadır. Başakşehir ve Bayrampaşa ilçelerinin seçilmesinde bu iki ilçeyle ilgili TÜİK verileri (Ekler bölümünde veriler gösterilmektedir.) dikkate alınmış ve sistematik örneklem yöntemi uygulanmıştır. Okul seçiminde ise uygun örneklem (comformity sampling) yöntemi

uygulanmıştır. Bu yöntemde örneklem, araştırmacının çevresinde, tanıdık, bilindik çevreden seçilerek kolayca iletişim kurabileceği birey ve objelerden seçilir. Bu seçimde ölçüt kolaylık ve amaca uygun deneklerdir (Aziz, 2010, s.55). Örneklemenin alınması için Başakşehir ve Bayrampaşa ilçelerinde bulunan iki farklı devlet lisesinin yakınlarında fiziksel çevre olarak tabir edilen okul çevresinde ikamet eden kişilere anket uygulanmıştır. Burada yaşayan hem esnaf hem de yerel halkın okulla ilgili görüşlerine başvurulmuştur. Bu yapılan uygulama sonucunda Başakşehir ilçesinde 233, Bayrampaşa ilçesinde ise 264 olmak üzere toplam 497 kişiye ulaşılmıştır.

3.3. Güvenilirlik Analizi

Araştırma konusu ile ilgili oluşturulan anketin güvenilirliği araştırılmıştır. Anketin içsel tutarlılığını ölçmek amacı ile Cronbach Alpha testinden yararlanılmıştır. Cronbach Alpha iki ya da daha fazla ölçeğin güvenilirlik ve içsel tutarlılığını belirlemek amacıyla güden bir ölçüdür (Cronbach, 1951)

Cronbach Alpha katsayısının bulunabileceği aralıklar ve bu aralıklarla ilgili değerlendirmeler aşağıda listelenmiştir (Bilgin, 2005: 141-142).

Cronbach Alpha değeri;

$0,00 < \alpha < 0,40$ ise ölçek düşük güvenilirlikte,

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek güvenilir,

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilir ve son olarak

$0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Tablo 3.3.1. araştırma kapsamındaki 39 adet Likert ölçekli maddeye ilişkin güvenilirlik istatistikleri ile ilgili sonuçları göstermektedir.

Tablo 1. Güvenirlilik İstatistikleri

Madde Sayısı	Cronbach Alpha (α)
39	,773

Buna göre Cronbach Alpha değeri incelendiğinde 39 maddeden oluşan anketin değeri $\alpha = 0,773$ olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla ilgili olarak yukarıdaki Cronbach Alpha değerlerinin ölçeklerle ilgili aralık tanımlamalarına göre değerlendirilmesinde anket sorularının oldukça güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

3.4. Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Verilerin toplanma aracı olan anketlerin hazırlanması için okul-çevre ilişkileri konuları ve okulun eğitime katılımı ile ilgili konularda taramalar yapılmış, fakat fiziksel çevrenin okula bakışı ile ilgili daha önce hazırlanmış olan bir anket çalışması olmadığı için anket sorularının hazırlanması aşamasında çok farklı yerlerde birbirlerinden bağımsız ve mutlaka bir okulun çevresinde yaşayan insanlara okul denince ne düşündükleri, okul-çevre ilişkileri dendiği zaman ne anladıkları, okulun çevreye etkisi ve aynı şekilde çevrenin okula etkisi ile ilgili ne düşündükleri sorulmuş ve bu edinilen bilgi ve görüşlerle, literatürden edinilen bilgiler ışığında anket soruları oluşturulmuştur. 39 maddelik kısmı fiziksel çevrenin okula olan algısını soran maddeler oluştururken, 8 maddelik kısım ise demografik bilgi diyebileceğimiz kişisel bilgileri sorgulayan maddelerden oluşmaktadır. 39 soruluk kısımda her bir maddenin karşısında sorulan soruyla ilgili kişilerin görüşlerini ortaya koymak için Likert tipi beşli seçenek verilmiş ve bunlar en olumsuzundan en olumluya doğru “hiç katılmıyorum, katılmıyorum, kısmen katılıyorum, katılıyorum ve tamamen katılıyorum” (1–5) biçiminde derecelendirilmiştir. Bu anket uygulanmadan önce tez danışmanı tarafından görüşleri alınarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Toplamda 47 maddeden oluşan bu anket örneklem grubunu oluşturan kişilere sorulmuş ve ortaya çıkan sonuçlar istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Maddeler birbirleriyle ilişkili olmayan çok farklı sayıda soruyu içerdiğinden ve bunlar belirli başlıklar altında gruplandırılmayacağından dolayı faktör analizi yapılamamış ve dolayısıyla bir ölçek oluşturulamamış bunun yerine ise güvenilirlik

geçerlik testleri uygulanmıştır. Bundan sonra da demografik bilgiler ile soruların arasında farklılıklara bakmak için, Mann Whitney-U Testi ve Kruskall Wallis H testleri uygulanmıştır.

3.5. Veri Toplama Aracının Uygulanması

47 maddeden oluşan anket İstanbul ilinde Başakşehir ve Bayrampaşa ilçelerinde uygun örneklem yöntemiyle seçilmiş iki devlet lisesinin fiziki çevre olarak adlandırılan çevrede yaşamakta ve çalışmakta olan kişilere uygulanmıştır. Beşli likert tipi derecelendirme ölçeği şeklinde hazırlanan anketlerde Okul fiziki çevresinde yaşayan kişilerin okula ilişkin düşüncelerini (1) Hiç Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum, (4) Katılıyorum, (5) Tamamen Katılıyorum şeklinde ifade etmeleri istenmiştir. Bir kısım anketler insanlarla birebir yüz yüze görüşerek ve bir kısım anketler de doldurulması için dağıtılmasıyla uygulanmıştır. Toplam 520 anketten geçerli olma özelliği taşıyan 497 tanesi incelenmiş ve analizi yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR

Bu bölümde; İstanbul ili Başakşehir ve Bayrampaşa’da bulunan iki lisenin fiziksel çevresinin bu liselere olan bakışını ortaya çıkarmak için okul çevresinde yaşayan esnaf ve halka verilen anketlerden yararlanılmıştır. Başakşehir’de yaşayanlara verilen 240 anketten 233 tanesi hatasız geri dönmüş ve Bayrampaşa’da ise 280 anketten 264 tanesi hatasız geri dönmüştür. Bu anketten toplanan veriler istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz yapılmış ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

4.1. Demografik Değişkenlere İlişkin Bulgular

Tablo 2. Katılımcıların İkamet Edilen İlçeye İlişkin Frekans Bilgileri

İlçe	Frekans	%
Başakşehir	233	46,9
Bayrampaşa	264	53,1
Toplam	497	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılanların %53,1’lik büyük bir bölümü Bayrampaşa ilçesinde yaşayan katılımcılardan oluşmaktadır. Bununla birlikte Başakşehir ilçesinde yaşayan katılımcıların ise %46,9’luk bir oranla Bayrampaşa ilçesinde yaşayanlardan daha az olduğu gözlenmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların İlçelere Göre Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans Bilgileri

İlçe	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kadın	
Başakşehir	96 (%41,2)	137 (%58,8)	233
Bayrampaşa	122 (%46,2)	142 (%53,8)	264
Toplam	218	279	497

Tablo 3’de görüldüğü üzere araştırmaya Başakşehir ilçesinden katılanların %58,8’lik büyük bir bölümü kadın katılımcılardan oluşmaktayken %41,2’lik bir kısmı erkeklerden oluşmaktadır. Benzer şekilde Bayrampaşa ilçesinden katılan katılımcıların %53,8’lik büyük bir bölümü kadın katılımcılardan oluşmaktayken %46,22’lik bir kısmı ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların İlçelere Göre Yaş Değişkenine İlişkin Frekans Bilgileri

İlçe	Yaş					
	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 ve üstü
Başakşehir	99 (%42,5)	89 (%38,2)	33 (%14,2)	8 (%3,4)	3 (%1,3)	1 (%0,4)
Bayrampaşa	118 (%44,7)	55 (%20,8)	51 (%19,3)	30 (%11,4)	7 (%2,7)	3 (%1,1)
Toplam	217	144	84	38	10	4

Tablo 4’te görüldüğü üzere araştırmaya Başakşehir ilçesinden katılanların %42,5’lik büyük bir bölümü 20-29 arası yaş gurubundaki katılımcılardan oluşmakta, %38,2’lik kısmı 30-39 yaş arası, %14,2’lik kısmı 40-49 yaş arası, %3,4’lük kısmı 50-59 yaş arası, %1,3’lük kısmı 60-69 yaş arası, %0,4’lük kısmı ise 70 yaş ve üstünden oluşmaktadır. Benzer şekilde Bayrampaşa ilçesinden katılan katılımcıların %44,7’lik büyük bir bölümü 20-29 arası yaş gurubu katılımcılardan oluşmaktayken, %20,8’lik kısmı 30-39 yaş arası, %19,3’lük kısmı 40-49 yaş arası, %11,4’lük kısmı 50-59 yaş arası, %2,7’lik kısmı 60-69 yaş arası, %1,1’lik kısmı ise 70 yaş ve üstünden oluşmaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların İlçelere Göre Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Frekans Bilgileri

İlçe	Eğitim Durumu					Toplam
	İlkokul	Ortaokul	Lise	Lisans	Lisansüstü	
Başakşehir	6 (%2,6)	10 (%4,3)	35 (%15)	148 (%63,5)	34 (%14,6)	233
Bayrampaşa	40 (%15,2)	35 (%13,3)	83 (%31,4)	99 (%37,5)	7 (%2,7)	264
Toplam	46	45	118	247	41	497

Tablo 5’te görüldüğü üzere araştırmaya Başakşehir ilçesinden katılanların %63,5’luk büyük bir bölümü eğitim durumu lisans olan katılımcılardan oluşmaktayken, %15’lik kısmı lise mezunu, %14,6’lık kısmı lisansüstü mezunu, %4,3’lük kısmı ortaokul mezunu, %2,6’lık kısmı ise ilkokul mezunu oluşturmaktadır. Benzer şekilde Bayrampaşa ilçesinden katılan katılımcıların %37,5’lik büyük bir bölümü eğitim durumu lisans olan katılımcılardan oluşmaktayken, %31,4’lük kısmı lise mezunu, %15,2’lik kısmı ilkokul mezunu, %13,3’lük kısmı ortaokul mezunu, %2,7’lik kısmı ise lisansüstü mezunlarından oluşmaktadır.

Tablo 6. İlçelere Göre “Eğitim Gören Çocuğunuz Var mı?” Maddesine İlişkin Frekans Bilgileri

İlçe	Eğitim Gören Çocuğunuz Var mı?		Toplam
	Evet	Hayır	
Başakşehir	96 (%41,2)	137 (%58,8)	233
Bayrampaşa	111 (%42)	153 (%58)	264
Toplam	207	290	497

Tablo 6’da görüldüğü üzere araştırmaya Başakşehir ilçesinden katılanların %58,8’lik büyük bir bölümü “Eğitim Gören Çocuğunuz Var mı?” maddesine hayır yanıtını veren katılımcılardan oluşmaktayken, %41,2’lik kısmı ise evet yanıtını verenlerden oluşmaktadır. Benzer şekilde Bayrampaşa ilçesinden katılan katılımcıların %58’lik büyük bir bölümü “Eğitim Gören Çocuğunuz Var mı?” maddesine hayır yanıtını veren katılımcılardan oluşmaktayken %42’lik kısmı ise evet diyen katılımcılardan oluşmaktadır.

Tablo 7. İlçelere Göre “Çevrenizdeki Liseyi Tanıyor musunuz?” maddesine İlişkin Frekans Bilgileri

İlçe	Çevrenizdeki Liseyi Tanıyor musunuz?		Toplam
	Evet	Hayır	
Başakşehir	134 (%57,5)	99 (%42,5)	233
Bayrampaşa	199 (%75,4)	65 (%24,6)	264
Toplam	333	164	497

Tablo 7’de görüldüğü üzere araştırmaya Başakşehir ilçesinden katılanların %57,5’lik büyük bir bölümü “Çevrenizdeki Liseyi Tanıyor musunuz?” maddesine evet yanıtını veren katılımcılardan oluşmaktayken, %42,5’lik kısmı ise hayır yanıtını verenlerden oluşmaktadır. Benzer şekilde Bayrampaşa ilçesinden katılan katılımcıların %75,4’lük büyük bir bölümü “Çevrenizdeki Liseyi Tanıyor musunuz?” maddesine evet yanıtını veren katılımcılardan oluşmaktayken, %24,6’lık kısmı hayır yanıtını verenlerden oluşmaktadır.

Tablo 8. İlçelere Göre “Çevrenizdeki Liseden Herhangi Bir Kimseyi Tanıyor musunuz?” maddesine ilişkin Frekans Bilgileri

İlçe	Çevrenizdeki Liseden Herhangi Bir Kimseyi Tanıyor musunuz?		Toplam
	Evet	Hayır	
Başakşehir	126 (%54,1)	107 (%45,9)	233
Bayrampaşa	159 (%60,2)	105 (%39,8)	264
Toplam	285	212	497

Tablo 8’de görüldüğü üzere araştırmaya Başakşehir ilçesinden katılanların %54,1’lik büyük bir bölümü “Çevrenizdeki Liseden Herhangi Bir Kimseyi Tanıyor musunuz?” maddesine evet yanıtını veren katılımcılardan oluşmaktayken %45,9’luk kısmı ise hayır yanıtını veren kişilerden oluşmaktadır. Benzer şekilde Bayrampaşa ilçesinden katılan katılımcıların %60,2’lik büyük bir bölümü “Çevrenizdeki Liseden Herhangi Bir Kimseyi Tanıyor musunuz?” maddesine evet yanıtını veren katılımcılardan oluşmaktayken, %39,8’lik kısmı ise hayır yanıtını veren kişilerden oluşmaktadır.

Tablo 9. İlçelere Göre “Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları) ?” maddesine İlişkin Frekans Bilgileri

İlçe	Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları) ?				Toplam
	İdarecilerin kendi prestiji	Öğrenciler	Zorunlu olmaları	Ailelerin istekleri	
Başakşehir	70 (%30)	117 (%50,2)	38 (%16,3)	8 (%3,4)	233
Bayrampaşa	101 (%38,3)	118 (%44,7)	33 (%12,5)	12 (%4,5)	264
Toplam	171	235	71	20	497

Tablo 9’da görüldüğü üzere araştırmaya Başakşehir ilçesinden katılanların %50,2’lik büyük bir bölümü “Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)?” maddesine öğrenciler yanıtını veren katılımcılardan oluşmaktayken, %30’luk kısmı idarecilerin kendi prestiji cevabını, %16,3’lük kısmı zorunlu olmaları cevabını, %3,4’lük kısmı ise ailelerin istekleri cevaplarını veren katılımcılardan oluşmaktadır. Benzer şekilde Bayrampaşa ilçesinden katılan katılımcıların %44,7’lik büyük bir bölümü “Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)?” maddesine öğrenciler yanıtını veren katılımcılardan oluşmaktayken, %38,3’lük kısmı idarecilerin kendi prestiji cevabını, %12,5’lik kısmı zorunlu olmaları cevabını, %4,5’lik kısmı ise ailelerin istekleri cevabını veren katılımcılardan oluşmaktadır.

Tablo 10. İlçelere Göre “Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları) ?” maddesine İlişkin Frekans Bilgileri

İlçe	Semptinizde Hangi Tür Okulların bulunmasını istersiniz?						Toplam
	1	2	3	4	5	6	
Başakşehir	51 % 22	19 % 8	93 % 40	58 %25	5 %2	7 %3	233
Bayrampaşa	24 % 9	73 % 28	65 % 25	57 % 21	42 % 16	3 % 1	264
Toplam	75	92	158	115	47	10	497

Tablo 10’da görüldüğü üzere araştırmaya Başakşehir ilçesinden katılanların yüzde 40’lık büyük bir bölümü Fen Lisesini tercih etmiştir. Bayrampaşa’da ise yüzde

28'lik büyük bir kesim Meslek lisesini tercih etmiştir. Bu sonuç iki ilçedeki halkın gözündeki okul ihtiyacını göstermektedir.

4.2.Hipotez Testleri

Araştırmaya katılan katılımcıların ikamet ettikleri ilçe değişkenine göre Bayrampaşa ve Başakşehir ilçelerinin karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 4-9-10-11-15-16-20-24-25-29-36 ve 37. Maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 11. İkamet Edilen İlçe Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları

Madde	İlçe	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (p)
M4	Başakşehir	233	229,33	26172,000	0,003*
	Bayrampaşa	264	266,36		
M9	Başakşehir	233	223,69	24858,500	0,000**
	Bayrampaşa	264	271,34		
M10	Başakşehir	233	221,15	24266,500	0,000**
	Bayrampaşa	264	273,58		
M11	Başakşehir	233	231,88	26767,000	0,010*
	Bayrampaşa	264	264,11		
M15	Başakşehir	233	232,63	26942,000	0,014*
	Bayrampaşa	264	263,45		
M16	Başakşehir	233	226,00	25397,500	0,001*
	Bayrampaşa	264	269,30		
M20	Başakşehir	233	229,64	26245,000	0,004*
	Bayrampaşa	264	266,09		
M24	Başakşehir	233	233,96	27252,000	0,022*
	Bayrampaşa	264	262,27		
M25	Başakşehir	233	227,74	25801,500	0,001*
	Bayrampaşa	264	267,77		
M29	Başakşehir	233	231,48	26674,500	0,009*
	Bayrampaşa	264	264,46		

Madde	İlçe	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (p)
M36	Başakşehir	233	230,19	26374,000	0,004*
	Bayrampaşa	264	265,60		
M37	Başakşehir	233	235,81	27683,000	0,041*
	Bayrampaşa	264	260,64		

*p<0,05 **p<0,01

Tablo 11’de görüleceği üzere **4.** (*Çevresinde Sorgulayan, Araştıran Bir Bakış Açısına Sahip İnsanlarla Karşılaşan Lise Yönetimi Değişime/Gelişime Kapalıdır*) (U=26172,000 p=0,003, z=-2,958) **9.** (*Okulun Prestiji Ya Da Başarıları Çevre Halkı Olarak Beni Gururlandırır.*) (U=24858,500 p=0,000, z=-3,933) **10.** (*Okulun İhtiyacı Olduğu Bir Durumda, Gerekli Maddi Destekte Veya Malzeme Desteğinde Bulunurum*) (U=24266,500 p=0,000, z=-4,216) **11.** (*Bana Göre; Okula İsim Vermede Çevre Halkının Fikirleri Alınmalıdır.*) (U=26767,000 p=0,010, z=-2,560) **15.** (*Öğrencilerin Sergilediği Kötü Davranışlara Şahit Olduğumda Okul Yönetimiyle İletişime Geçerim*) (U=26942,000 p=0,014 z=-2,462) **16.** (*Bana Göre, Okulun Çevresindeki Belirli Kurum Ve Merkezlerin (Askeriye, Hastane, Ticari Merkezler,Sanayi)Öğrencilerin Meslek Seçimi Üzerinde Etkisi Vardır*)(U=25397,500 p=0,001, z=-3,449) **20.** (*Ulusal Bayramlarda Okulda Düzenlenen Etkinliklere Katılımım*) (U=26245,000 p=0,004, z=-2,889) **24.** (*Okulun Bulunduğu Çevrenin (Sosyo-Ekonomik Durumunun Öğrenci Başarisinda, Öğretmen-Öğrenci İlişkisinde Payı Vardır*) (U=27252,000 p=0,022, z=-2,284) **25.** (*Mahallemde Okul Yaptırma Kampanyası Olsa Katılımım.*) (U=25801,500 p=0,001, z=-3,241) **29.** (*Okul Çevresindeki Ekonomik Canlılıktan Dolayı Esnaf Fiyatları Düşük Tutar.*) (U=26674,000 p=0,009, z=-2,623) **36.** (*Sağlıksız Gıdalar Okul Çevresinde Daha Fazla Satılır.*) (U=26374,000 p=0,004, z=-2,844) ve **37.** (*Mahallemizde Bulunan Lise Çevresinde Meydana Gelen Uygunsuz Öğrenci Davranışları Bizleri Olumsuz Etkiler*) (U=27683,000 p=0,041, z=-2,048) Maddelere verilen yanıtlar arasında Başakşehir ve Bayrampaşa’da yaşayan katılımcıların arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık (p<0,05; p<0,001) gözlenmektedir

4.3. Başakşehir İlçesine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 1-11-20-26 ve 31. Maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 12. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları

Madde	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (p)
M1	Erkek	96	105,99	10175,000	0,032*
	Kadın	137	124,72		
M11	Erkek	96	131,46	14641,000	0,005*
	Kadın	137	106,87		
M20	Erkek	96	104,14	9997,000	0,012*
	Kadın	137	126,01		
M26	Erkek	96	128,66	14909,500	0,022*
	Kadın	137	108,83		
M31	Erkek	96	127,77	14995,000	0,035*
	Kadın	137	109,45		

*p<0,05 **p<0,01

Tablo 12’de görüleceği üzere erkek ve kadın katılımcıların **1. (Okula Karşı Bir Bağlılık Hissediyorum)** (U=5519,000 p=0,032, z=-2,139) **11. (Bana Göre; Okula İsim Vermede Çevre Halkının Fikirleri Alınmalıdır.)** (U=5188,000 p=0,005, z=-2,808) **20. (Ulusal Bayramlarda Okulda Düzenlenen Etkinliklere Katılımı)** (U=5341,000 p=0,012, z=-2,501) **26. (Okulun Varlığı Okul Çevresindeki Kiralari Yükseltir.)** (U=5456,500 p=0,022, z=-2,282) ve **31. (Bana Göre, Okulun Çevresinde Okuldan Kaynaklanan Bir Sosyal Hayat Canlılığı Ve Cazibe Merkezleri Vardır)** (U=5542,000 p=0,035, z=-2,106). Maddelere verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık (p<0,05) gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş değişkenine göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 9-20 ve 26. Maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Kruskal-Wallis H testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 13. Katılımcıların Yaş Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları

Madde	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Sd.	Önem (p)
M9	20-29	99	103,54	12,533	5	0,028*
	30-39	89	121,74			
	40-49	33	127,09			
	50-59	8	161,81			
	60-69	3	165,17			
	70 ve üzeri	1	192,00			
M20	20-29	99	106,86	11,911	5	0,036*
	30-39	89	124,75			
	40-49	33	139,12			
	50-59	8	95,88			
	60-69	3	64,17			
	70 ve üzeri	1	28,50			
M26	20-29	99	101,95	12,831	5	0,025*
	30-39	89	133,83			
	40-49	33	123,32			
	50-59	8	94,50			
	60-69	3	118,67			
	70 ve üzeri	1	75,50			

* $p < 0,05$

Tablo 13'den anlaşılabacağı gibi, ölçekteki maddelerin sıralamalar ortalamalarının katılımcıların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H sonucunda katılımcıların yaş gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark **9. (Okulun Prestiji Ya Da Başarıları Çevre Halkı Olarak Beni Gururlandırır)** ($\chi^2=12,533$;

sd=5; p=0,028) **20.** (*Ulusal Bayramlarda Okulda Düzenlenen Etkinliklere Katılım*) ($x^2=11,911$; sd=5; p=0,036) ve **26.** (*Okulun Bulunduğu Çevrenin (Sosyo-Ekonomik Durum) Öğrenci Başarısında, Öğretmen-Öğrenci İlişkisinde Payı Vardır.*) ($x^2=12,831$; sd=5; p=0,025) maddeler istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H testi sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın 9. maddede 70 ve üzeri ile 20-29 yaş arasında (U=205,500; z=-2,337; p=0,019), 20. maddede de 70 ve üzeri ile 40-49 yaş arasında (U=3700,500; z=-1,970; p=0,049) ve 26. maddede 70 ve üzeri ile 30-39 yaş arasında (U=3245,000; z=-3,214; p=0,001) olduğu gözlenmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 4-20-26 ve 33. maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Kruskal-Wallis H testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 14. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları

Madde	Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Sd.	Önem (p)
M4	İlkokul	6	53,50	17,920	4	0,001*
	Ortaokul	10	132,65			
	Lise	35	91,67			
	Lisans	148	128,06			
	Lisansüstü	34	101,54			
M20	İlkokul	6	73,42	9,642	4	0,047*
	Ortaokul	10	123,25			
	Lise	35	140,89			
	Lisans	148	116,61			
	Lisansüstü	34	99,96			

Madde	Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Önem (p)
M26	İlkokul	6	118,75	10,309	4	0,036*
	Ortaokul	10	82,25			
	Lise	35	120,50			
	Lisans	148	111,91			
	Lisansüstü	34	145,49			
M33	İlkokul	6	175,33	12,044	4	0,017*
	Ortaokul	10	139,80			
	Lise	35	136,91			
	Lisans	148	111,00			
	Lisansüstü	34	105,60			

*p<0,05

Tablodan anlaşılacağı gibi, ölçekteki maddelerin sıralamalar ortalamalarının katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H sonucunda katılımcıların yaş gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark **4.** (*Çevresinde Sorgulayan, Araştıran Bir Bakış Açısına Sahip İnsanlarla Karşılaşan Lise Yönetimi Değişime/Gelişime Kapalıdır.*) ($\chi^2=17,920$; $sd=4$; $p=0,001$) **20.** (*Ulusal Bayramlarda Okulda Düzenlenen Etkinliklere Katılım*) ($\chi^2=9,642$; $sd=4$; $p=0,047$) **26.** (*Okulun Bulunduğu Çevrenin (Sosyo-Ekonomik Durum) Öğrenci Başarısında, Öğretmen-Öğrenci İlişkisinde Payı Vardır.*) ($\chi^2=10,309$; $sd=4$; $p=0,036$) ve **33.** (*Okulun Kötü Şartları Veya Kötü Bilinmesi Çevre Halkının Çocuğunu Okuldan Almasına Neden Olur.*) ($\chi^2=12,044$; $sd=4$; $p=0,017$) maddelerde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın 4. maddede da ilkökul ve lisans eğitim durumu değişkeni arasında olduğu gözlenmiştir. 20. maddede lise ve ilkökul arasında, 26. Maddede lisansüstü ile ortaokul arasında , 33. Maddede lisansüstü ile ilkökul arasında anlamlı farklılık vardır. 4. ($U=168,000$; $z=-2,666$; $p=0,008$), 20.

($U=2035,000$; $z=-2,022$; $p=0,043$) 26. ($U=1800,000$; $z=-2,668$; $p=0,008$) 33. ($U=207,000$; $z=-2,324$; $p=0,020$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “Eğitim gören çocuğunuz var mı?” maddesine verdikleri yanıtların karşılaştırılması neticesinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 3-9-15-20-26-34-35 ve 37. maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 15. “Eğitim gören çocuğunuz var mı?” maddesine ilişkin Mann-Whitney U testi Bulguları

Madde	Eğitim gören çocuğunuz var mı?	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (p)
M3	Evet	96	127,40	5578,000	0,041*
	Hayır	137	109,72		
M9	Evet	96	134,53	4893,000	0,001*
	Hayır	137	104,72		
M15	Evet	96	132,30	5107,500	0,003*
	Hayır	137	106,28		
M20	Evet	96	132,29	5108,500	0,003*
	Hayır	137	106,29		
M26	Evet	96	132,71	5067,500	0,002*
	Hayır	137	150,99		
M34	Evet	96	134,24	4921,000	0,001*
	Hayır	137	104,92		
M35	Evet	96	127,83	5536,500	0,032*
	Hayır	137	109,41		
M37	Evet	96	132,94	5046,000	0,001*
	Hayır	137	105,83		

* $p<0,05$

Tablo 15’de görüleceği üzere belirtilen maddeye evet ve hayır yanıtı veren katılımcıların **3. (Gelir Ve Eğitim Düzeyi Düşük Olan Kimse Okula Daha Az İlgili**

Gösterir?) (U=5578,000 p=0,041, z=-2,042) **9.** (Okulun Prestiji Ya Da Başarıları Çevre Halkı Olarak Beni Gururlandırır.) (U=4893,000 p=0,001, z=-3,479) **15.** (Öğrencilerin Sergilediği Kötü Davranışlara Şahit Olduğumda Okul Yönetimiyle İletişime Geçerim.) (U=5107,500 p=0,003, z=-3,009) **20.** (Ulusal Bayramlarda Okulda Düzenlenen Etkinliklere Katılırım.) (U=5108,500 p=0,003, z=-2,972) **26.** (Okulun Varlığı Okul Çevresindeki Kiralari Yükseltir.) (U=5067,500 p=0,002, z=-3,075) **34.** (Özellikle Okul Giriş Ve Çıkış Saatleri Sırasında Trafik Ve Park Sorunu Oluşmaktadır) (U=4921,500 p=0,001, z=-3,454) **35.** (Okul Civarında Öğrencileri Olumsuz Etkileyebilecek İşletmeler Artar (İnternet Kafe, Play Station Salonu) (U=5536,500 p=0,032, z=-2,141) ve **37.** (Mahallemizde Bulunan Lise Çevresinde Meydana Gelen Uygunsuz Öğrenci Davranışları Bizleri Olumsuz Etkiler) (U=5046,000 p=0,001, z=-3,184). Maddelere verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık (p<0,05) gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların “Çevrenizdeki liseyi tanıyor musunuz?” maddesine verdikleri yanıtların karşılaştırılması neticesinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 1-6-9-14 ve 34. maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 16. “Çevrenizdeki liseyi tanıyor musunuz?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları

Madde	Çevrenizdeki liseyi tanıyor musunuz?	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (p)
M1	Evet	134	127,66	5205,000	0,004*
	Hayır	99	102,58		
M6	Evet	134	129,34	4979,000	0,001*
	Hayır	99	100,29		
M9	Evet	134	125,90	5441,000	0,014*
	Hayır	99	104,96		
M14	Evet	134	124,38	5643,500	0,044*
	Hayır	99	107,01		
M34	Evet	134	125,74	5461,500	0,015*
	Hayır	99	105,17		

Tablo 16’da görüleceği üzere belirtilen maddeye evet ve hayır yanıtı veren katılımcıların **1.** (Okula Karşı Bir Bağlılık Hissediyorum.) (U=5205,000 p=0,004, z=-

2,877) **6.** (*Bana Göre Okul, Merkezi Bir Yerde Olmalıdır?*) (U=4979,000 p=0,001, z=-3,382) **9.** (*Okulun Prestiji Ya Da Başarıları Çevre Halkı Olarak Beni Gururlandırır.*) (U=5441,000 p=0,014, z=-2,453) **14.** (*Mahallemizdeki Lise Okul Türü Olarak Çevrenin İhtiyaçlarına Uygunudur.*) (U=5643,500 p=0,044, z=-2,012) ve **34.** (*Özellikle Okul Giriş Ve Çıkış Saatleri Sırasında Trafik Ve Park Sorunu Oluşmaktadır.*) (U=5461,500 p=0,015, z=-2,434) Maddelere verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık (p<0,05) gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların “Çevrenizdeki liseden herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?” maddesine verdikleri yanıtların karşılaştırılması neticesinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 1-5-6-9-13-29-30. maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 17. “Çevrenizdeki liseden herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?” maddesine ilişkin Mann-Whitney U testi Bulguları

Madde	Çevrenizdeki liseden herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (p)
M1	Evet	126	133,35	4681,500	0,000**
	Hayır	107	97,75		
M5	Evet	126	126,40	5556,500	0,016*
	Hayır	107	105,93		
M6	Evet	126	125,26	5700,500	0,035*
	Hayır	107	107,28		
M9	Evet	126	128,83	5250,500	0,002*
	Hayır	107	103,07		
M13	Evet	126	108,39	5656,500	0,019*
	Hayır	107	127,14		
M29	Evet	126	104,24	5133,500	0,001*
	Hayır	107	132,02		
M30	Evet	126	127,85	5373,500	0,006*
	Hayır	107	104,22		

Tablo 17’de görüleceği üzere belirtilen maddeye evet ve hayır yanıtı veren katılımcıların **1.** (*Okula Karşı Bir Bağlılık Hissediyorum.*) (U=4681,500 p=0,000, z=-4,116) **5.** (*Bana Göre Okul Yönetiminin Öğrencileri, Çevredeki Sosyal Vakıf, Dernek Ve STK Gibi Kuruluşlara Yönlendirmeleri Önemlidir?*) (U=5556,500 p=0,016, z=-2,408) **6.** (*Bana Göre Okul, Merkezi Bir Yerde Olmalıdır?*) (U=5700,500 p=0,035, z=-2,110) **9.** (*Okulun Prestiji Ya Da Başarıları Çevre Halkı Olarak Beni Gururlandırır.*) (U=5250,500 p=0,002, z=-3,043) **13.** (*Okul Saati İçerisinde Öğrencilerin Mahalle Arasında Dolaşmalarını Onaylıyorum.*) (U=5656,500 p=0,019, z=-2,346) **29.** (*Okul Çevresindeki Ekonomik Canlılıktan Dolayı Esnaf Fiyatları Düşük Tutar.*) (U=5133,500 p=0,001, z=-3,236)ve **30.** (*Belediye Ve Belirli Devlet Kuruluşları Okul Ve Çevresine Daha Fazla Hizmet Götürür.*) (U=5373,500 p=0,006, z=-2,762) maddelere verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ($p<0,05$) gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların “Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)?” maddesine verdikleri yanıtlara göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 13-16-25 ve 38. Maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Kruskal-Wallis H testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 18. Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)? maddesine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları

Madde	Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)?	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Önem (p)
M13	İdarecilerin kendi prestiji	171	238,61	10,492	3	0,015*
	Öğrenciler	235	242,17			
	Zorunlu olmaları	71	278,86			
	Ailelerin istekleri	20	312,10			
M16	İdarecilerin kendi prestiji	171	261,35	10,361	3	0,016*
	Öğrenciler	235	254,87			
	Zorunlu olmaları	71	220,85			
	Ailelerin istekleri	20	174,30			
M25	İdarecilerin kendi prestiji	171	270,49	10,706	3	0,013*
	Öğrenciler	235	247,41			
	Zorunlu olmaları	71	215,70			
	Ailelerin istekleri	20	202,13			
M38	İdarecilerin kendi prestiji	171	214,18	13,375	3	0,004*
	Öğrenciler	235	220,99			
	Zorunlu olmaları	71	170,09			
	Ailelerin istekleri	20	159,38			

*p<0,05

Tablodan anlaşılacağı gibi, ölçekteki maddelerin sıralamalar ortalamalarının katılımcıların “Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)?” maddesine verdikleri yanıtlara göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H sonucunda katılımcıların yanıtlarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark **13. (Okul Saati İçerisinde Öğrencilerin Mahalle Arasında Dolaşmalarını**

Onaylıyorum.) ($\chi^2=10,492$; $sd=3$; $p=0,015$) **16.** (*Bana göre, okulun çevresindeki belirli kurum ve merkezlerin (askeriye, hastane, t,car, merkezler, sanayi) öğrencilerin meslek seçimi üzerinde etkisi vardır.*) ($\chi^2=10,361$; $sd=3$; $p=0,016$) **25.** (*Mahallemde Okul Yaptırma Kampanyası Olsa Katılım.*) ($\chi^2=10,706$; $sd=3$; $p=0,013$) ve **38.** (*Sağlıksız Gıdalar Okul Çevresinde Daha Fazla Satılır.*) ($\chi^2=13,375$; $sd=3$; $p=0,004$) maddelerde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın 13. , 16. ve 25. maddelerde ailelerin kendi istekleri ile idarecilerin kendi prestiji yanıtları arasında 38. Maddede ise aileler ile öğrenciler arasında farklılık olduğu gözlenmiştir. **16.** ($U=1002,000$; $z=-2,076$; $p=0,038$), **13.** ($U=1611,000$; $z=-2,828$; $p=0,005$) **25.** ($U=272,000$; $z=-2,042$; $p=0,041$) **38.** ($U=1614,000$; $z=-2,324$; $p=0,020$).

4.4. Bayrampaşa İlçesine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 2-3-4-7-9-11-17-19 ve 23. maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 19. Katılımcıların “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları

Madde	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (p)
M2	Erkek	122	147,01	6892,000	0,003*
	Kadın	142	120,04		
M3	Erkek	122	142,39	7456,000	0,045*
	Kadın	142	124,01		
M4	Erkek	122	157,23	5645,000	0,000**
	Kadın	142	111,25		
M7	Erkek	122	142,87	7396,500	0,035*
	Kadın	142	123,59		
M9	Erkek	122	142,09	7492,500	0,039*
	Kadın	142	124,26		
M11	Erkek	122	144,24	7229,500	0,017*
	Kadın	142	122,41		
M17	Erkek	122	142,32	7464,500	0,037*
	Kadın	142	124,07		
M19	Erkek	122	147,25	6863,000	0,002*
	Kadın	142	119,83		
M23	Erkek	122	143,11	7367,000	0,026*
	Kadın	142	123,38		

*p<0,05 **p<

Tablo 19’da görüleceği üzere erkek ve kadın katılımcıların **2. (Gelir Ve Eğitim Düzeyi Yüksek Olan Kimse Okula Daha Fazla Katılımcı Olur?)** (U=6892,000; z=-2,929; p=0,003) **3. (Gelir Ve Eğitim Düzeyi Düşük Olan Kimse Okula Daha Az İlgi Gösterir?)** (U=7456,000; z=-2,001; p=0,045) **4. (Çevresinde Sorgulayan, Araştıran Bir Bakış Açısına Sahip İnsanlarla Karşılaşan Lise Yönetimi Değişime/Gelişime Kapalıdır.)** (U=5645,000; z=-5,003; p=0,000) **7. (Okulun Disiplin Anlayışı İle (Katı Disiplin Kuralları Ya Da Katı Olmayan Kurallar) Çevrenin Özellikleri Arasında Bir Bağlantı Vardır.)** (U=7396,500; z=-2,108; p=0,035) **9. (Okulun Prestiji Ya Da Başarıları Çevre Halkı Olarak Beni**

Gururlandırır.) (U=7492,500; z=-2,065; p=0,039) 11. (Bana Göre; Okula İsim Vermede Çevre Halkının Fikirleri Alınmalıdır.) (U=7229,500; z=-2,379; p=0,017) 17. (Okul Çevresinde Büyük Çaplı Sosyal Olanakların (Park, Spor Alanları Vb.) Öğrencilerin Yaşamı Üzerinde Etkisi Olduğuna İnanıyorum.) (U=7464,500; z=-2,081; p=0,037) 19. (Okul Mimarisinin Bulunduğu Bölgeye Değer Kattığını Düşünüyorum.) (U=6863,000; z=-3,047; p=0,002) ve 23. (Lisenin Bulunduğu Çevre, Öğretmenlerin Okula Karşı Tutumunu Etkiler (Çalışması İçin Uygun Bir Yer Mi?) (U=7367,000; z=-2,190; p=0,029) maddelere verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ($p<0,05$; $p<0,001$) gözlenmektedir

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş değişkenine göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 1-2-4-5-15-17-19 ve 37. maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Kruskal-Wallis H testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 20. Katılımcıların “Yaş” Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları

Madde	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Sd.	Önem (p)
M1	20-29	118	122,54	20,893	5	0,001*
	30-39	55	120,34			
	40-49	51	159,98			
	50-59	30	162,47			
	60-69	7	107,14			
	70 ve üzeri	3	39,5			
M2	20-29	118	114,66	18,967	5	0,002*
	30-39	55	136,22			
	40-49	51	153,55			
	50-59	30	139			
	60-69	7	207,86			
	70 ve üzeri	3	167,33			
M4	20-29	118	130,64	14,082	5	0,015*
	30-39	55	112,23			
	40-49	51	137,48			
	50-59	30	155,11			
	60-69	7	203,64			
	70 ve üzeri	3	100,83			

Madde	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Önem (p)
M5	20-29	118	131,5	12,533	5	0,028*
	30-39	55	146,85			
	40-49	51	135,28			
	50-59	30	114,72			
	60-69	7	64,21			
	70 ve üzeri	3	198,67			
M15	20-29	118	115,99	17,855	5	0,003*
	30-39	55	130,66			
	40-49	51	148,33			
	50-59	30	158,73			
	60-69	7	155,86			
	70 ve üzeri	3	230,01			
M17	20-29	118	126,97	12,243	5	0,032*
	30-39	55	134,87			
	40-49	51	122,03			
	50-59	30	147,55			
	60-69	7	212,51			
	70 ve üzeri	3	147,33			
M19	20-29	118	129,52	12,233	5	0,032*
	30-39	55	133,17			
	40-49	51	128,13			
	50-59	30	147,03			
	60-69	7	191,51			
	70 ve üzeri	3	28,83			

*p<0,05

Tablo 20’de görüleceği üzere **1.** (Okula Karşı Bir Bağlılık Hissediyorum.)($\chi^2=20,893$; $sd=5$; $p=0,001$) **2.** (Gelir Ve Eğitim Düzeyi Yüksek Olan Kimse Okula Daha Fazla Katılımcı Olur?) ($\chi^2=18,967$; $sd=5$; $p=0,002$) **4.** (Çevresinde Sorgulayan, Araştıran Bir Bakış Açısına Sahip İnsanlarla Karşılaşan Lise Yönetimi Değişime/Gelişime Kapalıdır.) ($\chi^2=14,082$; $sd=5$; $p=0,015$) **5.** (Bana Göre Okul Yönetiminin Öğrencileri, Çevredeki Sosyal Vakıf, Dernek Ve STK Gibi Kuruluşlara Yönlendirmeleri Önemlidir?) ($\chi^2=12,533$; $sd=5$; $p=0,028$) **15.** (Öğrencilerin Sergilediği Kötü Davranışlara Şahit Olduğumda Okul Yönetimiyle İletişime Geçerim.) ($\chi^2=17,855$; $sd=5$; $p=0,003$) **17.** (Okul Çevresinde Büyük Çaplı

Sosyal Olanakların (Park, Spor Alanları Vb.) Öğrencilerin Yaşamı Üzerinde Etkisi Olduğuna İnanıyorum.) ($\chi^2=12,243$; $sd=5$; $p=0,032$) **19.** (*Okul Mimarisinin Bulunduğu Bölgeye Değer Kattığını Düşünüyorum.*) ($\chi^2=12,233$; $sd=5$; $p=0,032$) maddelere verilen yanıtlara ilişkin farklı yaşlardaki katılımcılar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($P<0,05$). Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda **1**($U=58,500$; $z=-2,040$; $p=0,041$), **15**($U=34,500$; $z=-2,433$; $p=0,015$) , **19** ($U=41,000$; $z=-2,363$; $p=0,018$) maddelerde farklılığın 20-29 yaş ile 70 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcılar arasında olduğu, **5.** ($U=1,000$; $z=-2,234$; $p=0,025$) maddede 40-49 ile 70 ve üzeri yaşlar arasında, **2**($U=92,000$; $z=-2,296$; $p=0,022$), **4**($U=65,500$; $z=-2,908$; $p=0,004$) ve **17.** ($U=77,000$; $z=-2,804$; $p=0,005$) maddede 30-39 ile 60-69 arasında olduğu gözlenmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösteren 2. maddeye ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Kruskal-Wallis H testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 21. Katılımcıların “Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları

Madde	Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Sd.	Önem (p)
M2	İlkokul	40	156,28	10,326	4	0,035*
	Ortaokul	35	152,14			
	Lise	83	129,52			
	Lisans	99	120,63			
	Lisansüstü	7	101,64			

* $p<0,05$

Tablo 21’de görüleceği üzere 2. (*Gelir Ve Eğitim Düzeyi Yüksek Olan Kimse Okula Daha Fazla Katılımcı Olur?*) maddeye verilen yanıtlara ilişkin farklı eğitim durumundaki katılımcılar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır. ($P<0,05$). 2. ($\chi^2=10,326$; $sd=4$; $p=0,035$) Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U uygulanmıştır. 2. ($U=1449,500$; $z=-2,525$; $p=0,012$)

Araştırmaya katılan katılımcıların “Eğitim gören çocuğunuz var mı?” maddesine verdikleri yanıtların karşılaştırılması neticesinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 1-2-11-12-24 ve 37. maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 22. “Eğitim gören çocuğunuz var mı?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları

Madde	Eğitim gören çocuğunuz var mı?	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (p)
M1	Evet	111	146,09	6983,500	0,012*
	Hayır	153	122,64		
M2	Evet	111	144,46	7164,000	0,027*
	Hayır	153	123,82		
M11	Evet	111	143,89	7227,500	0,034*
	Hayır	153	124,24		
M12	Evet	111	121,14	7230,000	0,035*
	Hayır	153	140,75		
M24	Evet	111	145,11	7091,500	0,017*
	Hayır	153	123,35		
M37	Evet	111	145,97	6996,000	0,009*
	Hayır	153	122,73		

* $p<0,05$

Tablo 22’de görüleceği üzere belirtilen maddeye evet ve hayır yanıtı veren katılımcıların **1.** (*Okula Karşı Bir Bağlılık Hissediyorum.*) ($U=6983,500$; $z=-2,526$; $p=0,012$) **2.** (*Gelir Ve Eğitim Düzeyi Yüksek Olan Kimse Okula Daha Fazla Katılımcı Olur?*) ($U=7164,000$; $z=-2,219$; $p=0,027$) **11.** (*Bana Göre; Okula İsim Vermede Çevre Halkının Fikirleri Alınmalıdır.*) ($U=7227,500$; $z=-2,120$; $p=0,034$) **12.** (*Okulu İzole Eden Yüksek Duvar Ve Tel Örgü Gibi Fiziki Engeller Ortadan Kaldırılmalıdır.*) ($U=7230,000$; $z=-2,105$; $p=0,035$) **24.** (*Okulun Bulunduğu Çevrenin (Sosyo-Ekonomik Durum) Öğrenci Başarısında, Öğretmen-Öğrenci İlişkisinde Payı Vardır.*) ($U=7091,500$; $z=-2,397$; $p=0,017$) ve **37.** (*Mahallemizde Bulunan Lise Çevresinde Meydana Gelen Uygunsuz Öğrenci Davranışları Bizleri Olumsuz Etkiler*) ($U=6996,500$; $z=-2,629$; $p=0,009$) maddelere verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ($p<0,05$) gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların “Çevrenizdeki liseyi tanıyor musunuz?” maddesine verdikleri yanıtların karşılaştırılması neticesinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 1-3-6-22-31 ve 36. maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 23. “Çevrenizdeki liseyi tanıyor musunuz?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları

Madde	Çevrenizdeki liseyi tanıyor musunuz?	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (P)
M1	Evet	199	140,03	4970,000	0,004*
	Hayır	65	109,46		
M3	Evet	199	126,19	5211,500	0,016*
	Hayır	65	151,82		
M6	Evet	199	138,80	5214,500	0,015*
	Hayır	65	113,22		
M22	Evet	199	139,60	5055,500	0,005*
	Hayır	65	110,78		
M31	Evet	199	139,61	5052,000	0,006*
	Hayır	65	110,72		
M36	Evet	199	137,65	5443,000	0,045*
	Hayır	65	116,74		

Tablo 23'te görüleceği üzere belirtilen maddeye evet ve hayır yanıtı veren katılımcıların **1.** (*Okula Karşı Bir Bağlılık Hissediyorum.*) ($U=4970,500$; $z=-2,874$; $p=0,004$) **3.** (*Gelir ve eğitim düzeyi düşük olan kimse okula daha az ilgi gösterir.*) ($U=5211,500$; $z=-2,412$; $p=0,016$) **6.** (*Bana göre okul merkezi bir yerde olmalıdır.*) ($U=5214,500$; $z=-2,426$; $p=0,015$) **22.** (*Lisenin bulunduğu muhitin güvenliği velilerin okul seçiminde önem taşımaktadır.*) ($U=5055,500$; $z=-2,835$; $p=0,005$)-**31.** (*Bana göre okul çevresinde okuldan kaynaklanan bir sosyal hayat canlılığı ve cazibe merkezleri vardır.*) ($U=5052,000$; $z=-2,726$; $p=0,006$) ve **36.** (*Sağlıksız gıdalar okul çevresinde daha fazla satılır.*) ($U=5443,000$; $z=-2,000$; $p=0,045$) maddelere verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ($p<0,05$) gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların “Çevrenizdeki liseden herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?” maddesine verdikleri yanıtların karşılaştırılması neticesinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 1-23-31 ve 38. maddelere ilişkin verilen yanıtların tanımlayıcı istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 24. “Çevrenizdeki liseden herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?” maddesine İlişkin Mann-Whitney U testi Bulguları

Madde	Çevrenizdeki liseden herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?	N	Sıra Ortalaması	U	Önem (p)
M1	Evet	159	144,50	6440,000	0,001*
	Hayır	105	114,33		
M23	Evet	159	122,26	6719,000	0,005*
	Hayır	105	148,01		
M31	Evet	159	140,10	7138,500	0,040*
	Hayır	105	120,99		
M38	Evet	159	111,05	5583,500	0,012*
	Hayır	105	132,23		

* $p<0,05$

Tablo 24’te görüleceği üzere belirtilen maddeye evet ve hayır yanıtı veren katılımcıların **1. (Okula Karşı Bir Bağlılık Hissediyorum)** ($U=6440,000$; $z=-3,223$; $p=0,001$) **23. (Lisenin Bulunduğu Çevre, Öğretmenlerin Okula Karşı Tutumunu Etkiler (Çalışması İçin Uygun Bir Yer Mi?))** ($U=6719,000$; $z=-2,805$; $p=0,005$) **31. (Bana Göre, Okulun Çevresinde Okuldan Kaynaklanan Bir Sosyal Hayat Canlılığı Ve Cazibe Merkezleri Vardır.)** ($U=7138,500$; $z=-2,049$; $p=0,040$) ve **38. (Eğer Esnafsanız; Bir Esnaf Olarak Öğrencilere Zararlı Ürünleri Satmam.)** ($U=5583,500$; $z=-2,522$; $p=0,012$) maddelere verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ($p<0,05$) gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların “Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)?” maddesine verdikleri yanıtlara göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösteren 9-25-30-32 ve 38. maddelere ilişkin verilen yanıtların, tanımlayıcı istatistikler ve Kruskal-Wallis H testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 25. Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)? maddesine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Bulguları

Madde	Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)?	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Önem (p)
M9	İdarecilerin kendi prestiji	101	130,14	11,484	3	0,009*
	Öğrenciler	118	144,43			
	Zorunlu olmaları	33	114,73			
	Ailelerin istekleri	12	83,88			
M25	İdarecilerin kendi prestiji	101	146,61	9,509	3	0,023*
	Öğrenciler	118	129,83			
	Zorunlu olmaları	33	111,67			
	Ailelerin istekleri	12	97,33			
M30	İdarecilerin kendi prestiji	101	118,25	8,859	3	0,031*
	Öğrenciler	118	135,48			
	Zorunlu olmaları	33	158,95			
	Ailelerin istekleri	12	150,33			

Madde	Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları)?	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Önem (p)
M32	İdarecilerin kendi prestiji	101	129,26	12,351	3	0,006*
	Öğrenciler	118	122,90			
	Zorunlu olmaları	33	156,64			
	Ailelerin istekleri	12	187,75			
M38	İdarecilerin kendi prestiji	101	122,60	8,088	3	0,044*
	Öğrenciler	118	126,44			
	Zorunlu olmaları	33	93,36			
	Ailelerin istekleri	12	94,86			

*p<0,05

Tablo 25'te görüleceği üzere **9.** (*Okulun Prestiji Ya Da Başarıları Çevre Halkı Olarak Beni Gururlandırır.*) ($\chi^2=20,893$; $sd=5$; $p=0,001$) **25.** (*Mahalleimde Okul Yaptırma Kampanyası Olsa Katılıyorum.*) ($\chi^2=9,509$; $sd=3$; $p=0,023$) **30.** (*Belediye Ve Belirli Devlet Kuruluşları Okul Ve Çevresine Daha Fazla Hizmet Götürür.*) ($\chi^2=8,859$; $sd=3$; $p=0,031$) **32.** (*Okul Ve Çevresinde Meydana Gelen Ses Ve Gürültü Kirliliği Çevre Halkını Rahatsız Eder.*) ($\chi^2=12,351$; $sd=3$; $p=0,006$) ve **38.** (*Eğer Esnafsanız; Bir Esnaf Olarak Öğrencilere Zararlı Ürünleri Satmam.*) ($\chi^2=8,088$; $sd=3$; $p=0,044$). maddelere verilen yanıtlara ilişkin katılımcılar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($P<0,05$). Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda **9** ($U=385,500$; $z=-2,209$; $p=0,027$), **25** ($U=381,000$; $z=-2,237$; $p=0,025$) , **30** ($U=454,000$; $z=-1,465$; $p=0,018$), **32** ($U=342,500$; $z=-2,536$; $p=0,011$) ve **38.** ($U=369,500$; $z=-1,484$; $p=0,025$) maddelerde farklılığın idarecilerin kendi prestiji ve ailelerin istekleri yanıtları arasında olduğu gözlenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. “İkamet Edilen İlçe” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Bayrampaşa’da ikamet eden kişilerin Başakşehir’de ikamet edenlere göre; çevresinde sorgulayan bir bakış açısına sahip insanlarla karşılaşan lise yönetiminin değişime kapalı olur maddesindeki algısı yüksektir. Bu, Bayrampaşa’da yaşayanların okul yönetimini ve okulun olumsuz şartlarını sorguladıkları ve katılımcıların yönetim tarafından olumsuz bir tavırla karşılaştıkları şeklinde ifade edilebilir.
- Bayrampaşa’da ikamet eden kişilerin Başakşehir’de ikamet edenlere göre; okulun prestiji ve başarılarının kendilerini gururlandırdıkları algısı yüksektir. Bu, Bayrampaşa’da yaşayanların çevrelerindeki okuldan duyacakları olumlu bir gelişmeye karşı duyarlı olduklarını ve bir başarı beklentisi içerisinde oldukları şeklinde düşünülebilir.
- Bayrampaşa’da ikamet eden kişilerin Başakşehir’de ikamet edenlere göre; okulun ihtiyacı olduğunda gerekli maddi destekte veya malzeme desteğinde bulunmayla ilgili algısı yüksektir. Bu Bayrampaşa’daki okulların Başakşehir’deki okullara göre ihtiyaçlarının daha fazla ve belirgin olduğu anlamına gelebileceği gibi aynı zamanda da Bayrampaşa’da yaşayan kişilerin okulun ihtiyaçlarına karşı daha duyarlı oldukları anlamına geliyor olabilir.
- Bayrampaşa’da ikamet eden kişilerin Başakşehir’de ikamet edenlere göre; okula isim vermede çevre halkının fikirlerinin alınmasına dair algısı yüksektir. Bunun sebebi olarak Bayrampaşa’da yaşayanların çevrelerindeki okulu daha fazla önemsedikleri ve yine aynı zamanda burada yaşayanların etnik kimliklerinin farklı olabileceği dolayısıyla okula isim verilmesinin kendileri için önemli bir mevzu olduğu gösterilebilir.
- Bayrampaşa’da ikamet eden kişilerin Başakşehir’de ikamet edenlere göre; öğrencilerin sergilediği kötü davranışlara şahit olduklarında okul yönetimiyle

iletişime geçme algısı yüksektir. Bu, Bayrampaşa'da yaşayanların çevrelerinde oluşan olumsuz öğrenci davranışlarına daha duyarlı ve hassas oldukları öte yandan bu tür olumsuz öğrenci davranışlarına daha sık rastlıyor olabilecekleri şeklinde ifade edilebilir.

- Bayrampaşa'da ikamet eden kişilerin Başakşehir'de ikamet edenlere göre; ulusal bayramlarda okulda düzenlenen etkinliklere katılma algısı daha yüksektir. Bu, Bayrampaşa'da yaşayanların ulusal bayramlara daha fazla önem verdiklerinin bir sonucu olabilmekle birlikte, aynı zamanda etkinlik anlamında Bayrampaşa'da çok çeşitliliğin olmadığını ve halkın buldukları bu tür kolay ulaşılabilir etkinliklere katılma isteğini gösteriyor olabilir.
- Bayrampaşa'da ikamet eden kişilerin Başakşehir'de ikamet edenlere göre; okulun bulunduğu çevrenin öğrenci başarısında ve öğretmen-öğrenci ilişkilerinde payının olduğuna dair algısı yüksektir. Bu, Bayrampaşa'da yaşayanların çevrelerinde bulunan öğrenci başarısızlıklarını, daha gelişmiş bölgelerdeki başarılı öğrenci profiliyle kıyaslayıp böyle bir sonuca vardıkları şeklinde ve öğretmen-öğrenci ilişkisine gelindiğinde ise ekonomik ve eğitim durumu daha yüksek olan yerlerdeki öğretmenlerin öğrencilere karşı daha hassas ve daha ilgili olduklarını düşünüyorlar şeklinde ifade edilebilir.
- Bayrampaşa'da ikamet eden kişilerin Başakşehir'de ikamet edenlere göre; mahallede okul yaptırma kampanyası olsa bu kampanyaya katılma algıları yüksektir. Bu, Bayrampaşa'da yaşayanların okul yapımı ve buna benzer altyapı çalışmalarını sadece merkezi yönetimden beklemediklerini aynı zamanda yerelde de halkın bu tür sorumlulukların altına girebileceğini onayladıkları şeklinde ifade edilebilir.
- Bayrampaşa'da ikamet eden kişilerin Başakşehir'de ikamet edenlere göre; okul çevresindeki ekonomik canlılıktan dolayı esnafın fiyatları düşük tuttuğu algısı yüksektir. Bu, ekonomik açıdan daha düşük bir profil sergileyen Bayrampaşa'da fiyatların düşük olmasının okulla beraber oluşan insan hareketliliğinden kaynaklandığına inanılıyor olabilir.
- Bayrampaşa'da ikamet eden kişilerin Başakşehir'de ikamet edenlere göre; sağlıksız gıdaların okul çevresinde daha fazla satıldığına dair algısı yüksektir. Bu, ekonomik açıdan daha düşük seviyede olan Bayrampaşa'da okul çevrelerinde daha ucuz gıda satanların daha fazla olma ihtimalini ortaya

çıkarmaktadır. Bu bölgedeki öğrencilerin daha ucuz ve dolayısıyla sağlıklı gıdaları daha kolay edindikleri için okul çevresinde bunların yaygın olması sonucuna varılabilir.

5.1.2. Başakşehir İlçesine Dair Sonuçlar

5.1.2.1. “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre okula karşı bağlılık hissetme oranı yüksektir. Sosyal hayat içerisinde çocukların eğitim hayatıyla daha çok ilgilenenlerin anne olduğu düşünüldüğünde kadınların erkeklere göre okula karşı bağlılık hissetmelerinin daha yüksek olması sonucu beklenen bir sonuçtur.
- Ulusal bayramlarda okulda düzenlenen etkinliklere katılım diyenlerin oranları kadınlarda erkeklere göre daha yüksektir.
- Okula isim vermede çevre halkının fikirleri alınmalıdır diyenlerin oranı erkeklerde kadınlara göre daha yüksektir. Bunun sebebi olarak erkeklerin isim verme konusuna kadınlara göre daha fazla önem verdikleri düşünülebilir.
- Okulun varlığı okul çevresindeki kiraları yükseltir diyen kişiler kadınlara göre daha çok erkeklerdir. Bu erkeklerin kadınlara göre daha yüksek oranda okulun varlığının kiraları yükselttiğine inandıklarını ortaya koymaktadır. Bu, insanların okula yakın yerlerde oturdukları takdirde çocuklarını okula daha rahat gönderebildikleri için okul yakınlarındaki evlere olan yüksek talebin kiraları arttırdığına inandıkları anlamına gelebilir.
- Yine aynı şekilde okulun çevresindeki sosyal hayat canlılığını ve cazibe merkezlerinin varlığını okula bağlayanlar kadınlara göre daha çok erkeklerdir. Bu, erkeklerin okul çevresinin sosyal anlamda canlı olmasının nedenini okula çocuklarını bırakan ve aynı şekilde çocuklarını okuldan alan insanların oluşturduğu günlük yoğunluğa ve buna paralel olarak sosyal hayatın canlanmasına bağladıkları anlamına gelebilir.

5.1.2.2. “Yaş” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Okulun prestiji ya da başarıları çevre halkı olarak beni gururlandırır sorusuna 70 yaş ve üstü kişiler, 20-29 yaş arası gençlere göre daha belirgin şekilde yüksek oranda eğilimli olduğu ortaya çıkmıştır. Bu, yaş ortalaması yüksek olan kişilerin okul prestijini ve başarısını gençlere göre daha çok önemsendiğini ortaya koymaktadır.
- 40-49 yaş arası yetişkin kişilerin ulusal bayramlarda okuldaki düzenlenen etkinliklere katılma oranları 70 yaş ve üstündeki kişilere göre daha belirgin şekilde yüksek eğilim göstermektedir. Bu, yetişkin insanların daha ileriki yaştaki kişilere göre okulun düzenlediği ulusal bayram etkinliklerine daha fazla önem verdiklerini ve bu yaş aralığındaki kişilerin okula devam eden çocuklarından dolayı bu törenlere katıldıklarını göstermektedir.
- 30-39 yaş arası orta yaş grubundaki insanların, okulun varlığı kiraların yükselmesine neden olur maddesine dair algısı 70 ve üstü yaş grubuna göre daha belirgin oranda yüksektir. Bu, özellikle henüz bir ev sahibi olamamış ve daha büyük ihtimalle kirada oturmakta olan bu yaş grubunun, çevredeki kira maliyetlerinin yüksekliğinin nedenlerinden birini de okul yakınlarında yaşamak isteyen insanların oluşturdukları talep yoğunluğuna bağladıkları anlamına gelebilmektedir.

5.1.2.3. “Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Eğitim durumu lise olan katılımcıların, ulusal bayramlarda okulda yapılan törenlere katılıma maddesine dair algısı yüksektir. Bu, önemli günlerde yapılan törenlerin lise mezunu katılımcılar tarafından daha çok önemsendiğini gösteriyor şeklinde ifade edilebilir.
- Eğitim durumunu lisansüstü olarak belirten katılımcıların, okulun kötü şartlarının veya okulun kötü bilinmesinin velilerin çocuklarını okuldan almalarına neden olacağına dair algısı yüksektir. Bu eğitilmiş kişilerin eğitimsiz kişilere oranla okulun şartlarını ve okulun iyi bilinmesini daha çok önemsedikleri şeklinde ifade edilebilir. Aynı zamanda bu çevrelerindeki okulun şartlarının iyi olması ve okulun şartlarının ailelerin çocukları için okul seçimi yaparken önemli bir kriter olduğuna inandıklarını göstermektedir.

- Eğitim durumu ilkokul olan katılımcıların, çevresinde sorgulayan, araştıran bir bakış açısına sahip insanlarla karşılaşan lise yönetiminin değişime ve gelişime kapalı olur maddesine ilişkin algısı yüksektir. Bunun sebebi olarak eğitim seviyesi düşük olan kişilerin okula karşı sorgulayan kişiler olmayı denemediklerini ya da okulla ve eğitimle alakalı araştırma içerisinde olmadıkları için okulun problemleriyle alakalı okul yönetimiyle sağlıklı bir iletişim kuramadıkları, kurdukları iletişimde başarısız oldukları ya da dikkate alınmadıkları düşünülebilir.

5.1.2.4. “Eğitim Gören Çocuğunuz Var Mı?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Eğitim gören çocuğu olanlar, eğitim gören çocuğu olmayanlara göre, gelir ve eğitim düzeyi düşük olan kimse okula daha az ilgi gösterir maddesine katılma algısı yüksektir. Bu, çocuğu okula giden kişilerin gitmeyenlere göre daha fazla oranda, gelir ve eğitim seviyesi düştükçe okula gösterilen ilginin azaldığını düşünmekte olduklarını göstermektedir. Bunun sebebi eğitim seviyesi düşük olan kişiler, okulla nasıl bir iletişime geçeceklerini bilmediklerinden olabilir ya da bu kişiler gelir seviyeleri düşük olduğu için okulun kendilerinden maddi anlamda bir beklenti içerisinde olacağını düşündükleri için uzak duruyor olabilirler.
- Eğitim gören çocuğu olanların, okulun prestiji ve başarılarıyla gurur duyma oranı yüksektir. Bu çocuğu okula giden kişilerin okula karşı daha güçlü bir aidiyet duymalarından kaynaklanıyor olabilir.
- Eğitim gören çocuğu olanların, öğrencilerin sergilediği kötü davranışlara şahit olduklarında okul yönetimiyle iletişime geçme oranları yüksektir. Bu çocuğu okula gidenlerin öğrenci davranışlarına daha çok hassasiyet göstermelerinden kaynaklanıyor olabilir.
- Eğitim gören çocuğu olanların, ulusal bayramlarda okuldaki etkinliklere katılma oranları yüksektir. Bu, çocuğu okula gidenlerin okuldaki faaliyetlere çocuklarından dolayı daha çok ilgi duyduklarından ya da okul yönetiminin çocukları okula devam eden kişileri okula öğrenciler vasıtasıyla davet ettiklerinden dolayı olabilir.

- Eğitim gören çocuğu olanların, okul giriş ve çıkış saatleri sırasında trafik ve park sorunu oluştuğunu düşünme oranları yüksektir. Bu, çocuğu okula giden ailelerin, çocuklarını okula bırakıp ve almalarından dolayı bu trafik ve park sorununa daha fazla şahit olmalarından kaynaklanıyor olabilir.
- Eğitim gören çocuğu olanların, okul civarında öğrencileri olumsuz etkileyebilecek işletmelerin (internet kafe, play station salonları vb.) arttığını düşünme oranları yüksektir. Bu, çocuğu okula giden ailelerin, okul çevresine, çocuklarını zararlardan ve tehlikelerden korumak duygusuyla daha fazla hassasiyet gösterdikleri anlamına gelebilir.
- Eğitim gören çocuğu olanların, mahalledeki lise çevresinde meydana gelen uygunsuz öğrenci davranışlarının kendilerini olumsuz etkilediklerine dair algıları yüksektir. Bu, çocuğu okula giden ailelerin, bu olumsuz davranışların çocuklarını da kötü etkileyebileceklerinden korktukları için bu şekilde düşündükleri şeklinde ifade edilebilir.
- Eğitim gören çocuğu olmayanların, okulun varlığının okul çevresindeki kiralari yükselttiğini düşünme oranları yüksektir. Bu, çocuğu okula gitmeyen ailelerin, mahalledeki okulun varlığını çok da olumlu görmediklerini, hatta okulun kiralari yükseltici negatif bir etkiye sahip olduğunu düşündüklerinden dolayı olabilir.

5.1.2.5. “Çevrenizdeki Liseyi Tanıyor Musunuz?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Çevredeki liseyi tanıyorum diyen katılımcıların okula karşı bir bağlılık hissediyorum maddesine ilişkin algısı yüksektir. Bu, okulu tanıdıkça, okulla ilgili daha fazla bilgiye sahip olunca okula karşı hissedilen bağlılık duygusunun arttığını göstermektedir. Bu durum literatürde geçen bilgilerle paralellik göstermektedir. “ Okulun çevre tarafından bilinmesi gerek veliler için çocuklarının nasıl bir sistem içinde eğitildiklerini bilmeleri açısından hem de okulun eksiklikleri olduğu zaman çevrenin bunun farkında olabilmesi için önemlidir (Karakütük, 2001, s. 49).
- Çevredeki liseyi tanıyorum diyen katılımcıların okulun merkezi bir yerde olması gerektiğine dair algıları yüksektir. Bu, okulun merkezi bir yerde olmasının okulun tanınma oranına etki edebilme ihtimalini göstermektedir.

- Çevredeki liseyi tanıyorum diyen katılımcıların, okulun prestiji ve başarılarından gurur duyarım maddesine katılma oranı yüksektir. Bu, liseyi tanıyan ve dolayısıyla okulun başarılarından daha çok haberdar olan kişilerin okulun başarısından daha çok gurur duyduklarını gösterir. Bu aynı zamanda okul tanındıkça aradaki iletişimin güçlendiği fikrini de doğrulamaktadır.
- Çevredeki liseyi tanıyorum diyenlerin, mahalledeki liseyi okul türü olarak çevrenin ihtiyaçlarına uygun bulma oranları yüksektir. Bu okulu tanıyanların, okulun özelliklerini bilenlerin çevrenin ihtiyaçlarıyla okul arasında bir ilişki kurabildiklerini göstermektedir.
- Çevredeki liseyi tanıyorum diyenlerin, özellikle okul giriş ve çıkış saatleri sırasında trafik ve park sorunu oluşmaktadır şeklinde düşünme oranları yüksektir. Bu çevredeki okulu tanıyanların, okulun çevreye verdiği zararlardan da haberdar olduklarını gösteriyor olabilir. Aynı zamanda okul çevresinde fiziksel olarak yetersiz planlama yapıldığını düşündürmektedir.

5.1.2.6. “Çevrenizdeki Liseden Herhangi Bir Kimseyi Tanıyor Musunuz?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Çevredeki liseden tanıdığı olan kişilerin, okula karşı bir bağlılık hissetme oranı yüksektir. Bu, okulla bağ kurulduğunda okula olan destek ve okula karşı duyulan sorumluluğun artabileceğini göstermekle birlikte, okulda tanıdığı olan kişilerin tanıdıkları vesilesiyle zaman zaman okulda bulunduklarından dolayı okula karşı bir bağlılık hissettikleri anlamına da gelebilir.
- Çevredeki liseden tanıdığı olan kişilerin, okul yönetiminin öğrencileri çevredeki vakıf, dernek ve stk gibi kuruluşlara yönlendirmeleri gerektiği algısı yüksektir. Bu da, çevre halkının okul ile çevredeki vakıf, dernek ve STK’lar ile ilişkilerin önemini farkında olduklarını gösteriyor olabilir.
- Çevredeki liseden tanıdığı olan kişilerin, okulun başarılarından ve prestijinden dolayı gurur duyma oranı yüksektir. Bu, kişilerin okuldan birini tanıdıklarında okulla aralarında bir ilişki kurabilmelerini böylece okulda

herhangi olumlu bir şey yaşandığında bununla alakalı olumlu reaksiyon gösterdikleri anlamına gelebilir.

- Çevredeki liseden tanıdığı olan kişilerin, belediye gibi devlet kuruluşlarının okul ve çevresine daha fazla hizmet götürdüklerine inanma oranı yüksektir. Bu, okulda tanıdığı olan kişilerin okulla ilgili haberlere daha kolay ulaştığını ve bu kişilerin okulla ilgili daha kolay gözlem yaptığını gösteriyor olabilir.
- Çevredeki liseden tanıdığı olmayan kişilerin ise, okul saati içerisinde öğrencilerin mahalle arasında dolaşmalarını onaylama oranı yüksektir. Bu, bölgede bulunan esnafın bu öğrencilerden ticari olarak fayda gördüğünden dolayı öğrencilerin bu davranışlarını destekledikleri anlamına gelebilir.

5.1.2.7. “Okul Yönetiminin Yaptığı Sosyal Faaliyetlerin Size Göre Amacı Nedir?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Okul yönetimin yaptığı faaliyetlerin amacını ailelerin istekleri olarak cevaplayanların, okul saati içerisinde öğrencilerin mahalle arasında dolaşmalarını onaylama oranı yüksektir.
- Okul yönetiminin yaptığı faaliyetlerin amacını idarecilerin kendi prestiji olarak cevaplayanların, okulun çevresindeki kurum ve merkezlerin öğrencilerin meslek seçimi üzerinde etkileri olduklarına inanma oranı ve başka bir madde olan, mahallede okul yaptırma kampanyası olsa katılma algısı yüksektir.
- Okul yönetiminin yaptığı faaliyetlerin amacını öğrenciler olarak cevaplayanların, bir esnaf olarak öğrencilere zararlı ürünler satmam deme oranları yüksektir. Bu, özellikle esnafın öğrencilerin menfaatini ön planda tuttukları ve tutulması gerektiğine inandıkları anlamına geliyor olabilir.

5.2. Bayrampaşa İlçesine Dair Sonuçlar

5.2.1. “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Erkek katılımcıların, gelir ve eğitim düzeyi yüksek olan kişilerin okula daha fazla katılımcı olurlar maddesine ilişkin algıları yüksektir. Aynı şekilde gelir

ve eğitim düzeyi düştükçe okula daha az ilgi gösterildiğini düşünme oranları yüksektir. Bu erkek katılımcıların ekonomik ve eğitim durumunun seviyesiyle okula karşı gösterilen ilgi ve alakanın ilişkili olduğuna inandıklarını göstermektedir.

- Erkek katılımcıların, okulun disiplin anlayışı ile çevrenin özellikleri arasında bağlantı olduğuna inanıyorum maddesine ilişkin algıları yüksektir. Bu, erkek katılımcıların, çevrenin sahip olduğu sosyal şartların okulun alacağı disiplin önlemleri ve koyacağı disiplin kurallarının niteliğini etkilediğini düşündükleri şeklinde ifade edilebilir. Yine aynı şekilde erkek katılımcıların, çevresinde sorgulayan, araştıran bakış açısına sahip insanlarla karşılaşan lise yönetiminin değişime kapalı olacağına dair inançları yüksektir. Bu, erkek katılımcıların, insanların var olan şartları sorguladıkları takdirde, bu sorgulama karşısında okul yönetiminin bunun karşısında alacağı tavrın gelişime kapalı olacağına dair olacağını düşündükleri şeklinde ifade edilebilir.
- Erkek katılımcıların, okul çevresindeki sosyal olanakların öğrencilerin yaşamları üzerinde etkisi olduğuna inanıyorum maddesine ilişkin algıları yüksektir. Bu, erkek katılımcıların okul çevresinde öğrencilerin okul zamanı dışında kalan zamanlarını geçirebilecekleri yerlerin artmasıyla öğrencilerin bundan olumlu etkileneceklerini düşünmekte şeklinde ifade edilebilir. Yine buna benzer bir soru olan, erkek katılımcıların, okul mimarisinin bulunduğu bölgeye değer kattığına inanıyorum maddesine ilişkin algılarının yüksek olduğu söylenebilir. Bunun sebebi; katılımcıların, okul mimarisi ne kadar güzel ve farklıysa bunun çevredeki diğer yerlerin mimarisine olumlu yansıtacağına ve bölgenin değerlendirileceğine dair inançlarının yüksek olması olabilir.
- Erkek katılımcıların, lisenin bulunduğu çevrenin öğretmenlerin okula karşı tutumunu etkilediğine dair inançları yüksektir. Bu, katılımcıların öğretmenlerin çalıştıkları okulun çevresinin güzelleştikçe öğretmenlerin o okulda çalışmaktan dolayı mutlu olacağını, eğer kötü bir çevreye sahip olan okulda çalışıyorsa buna paralel olarak o okulda çalışmayı istemeyeceğini düşündükleri şeklinde ifade edilir.

5.2.2. “Yaş” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Okula karşı bağlılık hissediyorum maddesinde 20-29 yaş ile 70 ve üstü yaş arası farklılık çıkmıştır ve yaş olarak genç olan 20’li yaşlara sahip katılımcıların, okula karşı bağlılık hissetme algısı yüksektir. Bu, genç katılımcıların okula karşı orta yaş ve yaşı yüksek insanlara göre okuldan daha yakın bir zamanda mezun oldukları için, daha yüksek bir bağlılık hissettikleri şeklinde düşünülebilir.
- Gelir ve eğitim düzeyi yüksek olan kimseler okula daha fazla katılımcı olur maddesinde 30-39 yaş ile 60-69 yaş arası farklılık yüksektir. 60 yaş ve üzeri katılımcıların, 30-39 yaş arası katılımcılara göre, gelir ve eğitim düzeyi yüksek olan kimselerin okula daha fazla katılımcı olurlar maddesine ilişkin algıları yüksektir. Bu, yaşı yüksek olan kişilerin diğer yaş gruplarına göre gelir düzeyinin yüksekliğini okula katılımcı olmada bir tetikleyici unsur olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Yine aynı yaş grubunun, çevresinde sorgulayan bir bakış açısına sahip insanlarla karşılaşan okul yönetiminin değişime kapalı olacağına dair olan algısı yüksektir. Yine aynı yaş grubunun, okul çevresindeki sosyal olanakların öğrencilerin yaşamı üzerinde olumlu etkiye sahip olduklarına dair algıları yüksektir.
- 70 yaş ile 40-49 yaş arasında farklılık olup, 70 yaş ve üstü olan katılımcıların, okul yönetiminin öğrencileri çevredeki sosyal vakıf, dernek ve STK gibi kuruluşlara yönlendirmelerini önemli bulma oranı yüksektir. Yine aynı yaş grubunun, öğrencilerin sergilediği kötü davranışlara şahit olduklarında okul yönetimiyle iletişime geçeceklerine olan inançları yüksektir. Bu, yaşı yüksek olan kişilerin çevresinde olumsuz öğrenci davranışlarına karşı toleranslı olmadıklarını ve okul yönetimiyle irtibata geçerek bu tür davranışların önleneyeğine dair inançlarının yüksek olduğu şeklinde düşünülebilir.

5.2.3. “Eğitim Durumu” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Eğitim durumu ilkokul mezunu olan katılımcıların, gelir ve eğitim düzeyi yüksek olan kişilerin okula daha fazla katılımcı olmasına dair algısı yüksektir. Bu, eğitim seviyesi düşük olan kişilerin, kendi eğitime katılım oranlarını ve

okulla olan ilişki seviyesini düşük buldukları için daha yüksek eğitim düzeyine sahip insanların eğitimle daha içli dışlı olduklarına inanıyorlar şeklinde düşünülebilir.

5.2.4. “Eğitim Gören Çocuğunuz Var Mı?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Eğitim gören çocuğu olan katılımcıların, okula karşı bağlılık hissetme oranı yüksektir. Bu, eğitim gören çocuklarından dolayı kişilerin mahallelerinde bulunan okula karşı bağlılık hissettikleri ve okula karşı daha duyarlı oldukları şeklinde ifade edilebilir.
- Eğitim gören çocuğu olan katılımcıların, okula isim vermede çevre halkının fikirleri alınmalıdır maddesine ilişkin algıları yüksektir. Bu, çocuklarından dolayı bir şekilde eğitimle iç içe olan kişilerin okula dair meselelerde daha fazla söz sahibi olmak istemeleri şeklinde ifade edilebilir. Yine çocuğum eğitim görüyor diyen katılımcıların, okulun bulunduğu çevrenin öğrenci başarısında ve öğretmen-öğrenci ilişkisinde payı olduğuna dair algısı yüksektir. Bu, çocuğu okula devam eden katılımcıların, çocuklarının eğitim seviyesini takip ettiklerini ve bunun yanında öğretmenler ile öğrencilerin arasındaki ilişkiyi yakından gözlemleyerek bir sonuca ulaştıkları şeklinde düşünülebilir. Aynı zamanda bu kişiler diğer daha iyi şarttaki yerleşim yerlerini kendi bulundukları çevreyle kıyaslayarak böyle bir çıkarıma varmış olabilecekleri sonucuna varılabilir.
- Çocuğum eğitim görmüyor diyen katılımcıların, okulu izole eden yüksek duvar ve tel örgü gibi fiziki engellerin ortadan kaldırılmasına dair algıları yüksektir. Bunun sebebi olarak, okulda çocuğu bulunmayan kişilerin okulun yüksek duvar ve tel örgü gibi fiziki şartlarının öğrencileri korumak için var oldukları gerçeğini görmediklerinden, bunlara sadece dış görünüm olarak bakmalarından bahsedebiliriz. Bunun yanında bu kişiler okulu bu şartlardan dolayı toplumdan kopuk bir yer olarak görüyor olabilirler.

5.2.5. “Çevrenizdeki Liseyi Tanıyor Musunuz?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Çevredeki liseyi tanıdıklarını söyleyenlerin, okula karşı bağlılık hissetme algısı yüksektir. Bu, kişilerin okulu tanıdıkça okula karşı hissettikleri bağlılık ve aidiyet duygusunun arttığını göstermektedir.
- Çevredeki liseyi tanıdıklarını söyleyenlerin, okulun merkezi bir yerde olması ile ilgili algısı yüksektir. Bu, liseyi tanıyanların okulun bulunduğu yerin merkezi bir yer olmamasından kaynaklanan sorunlardan dolayı ya da okulun merkezi bir yerde bulunmasından kaynaklanan olumlu sonuçlardan dolayı böyle düşünüyor olabilmeleri şeklinde ifade edilebilir. Çevredeki liseyi tanıyanların, başka bir soru olan lisenin bulunduğu muhitin güvenliği velilerin okul seçiminde önem taşıdığına dair algısı yüksektir. Bunun sebebi olarak çevredeki liseyi tanıyanların lisenin çevresindeki sorunları bildiklerinden dolayı güvenlik mevzusunun ne denli önemli bir olay olduğunu bilmeleri gösterilebilir. Yine aynı grup katılımcının, sağlıksız gıdaların okul çevresinde daha fazla satıldığına dair algısı yüksektir. Bu, çevresindeki liseyi tanıyan kişilerin okul çevresindeki var olan satıcılardan ve farklı ticari faaliyetlerden haberdar oldukları şeklinde düşünülebilir.

5.2.6. “Çevrenizdeki Liseden Herhangi Birini Tanıyor Musunuz?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Çevredeki liseden birini tanıyorum diyen kişilerin, okula karşı bağlılık hissetme algısı yüksektir. Bu, okuldan birinin tanındığı zaman okula karşı hissedilen bağlılığın yüksek olabileceği şeklinde düşünülebilir.
- Çevredeki liseden birini tanımiyorum diyen kişilerin, lisenin bulunduğu çevrenin öğretmenlerin okula karşı olan tutumlarını etkilemelerine dair algısı yüksektir.

5.2.7. “Okul Yönetiminin Yaptığı Sosyal Faaliyetlerin Size Göre Amacı Nedir?” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

- Okul yönetiminin yaptığı faaliyetlerin amacını idarecilerin prestiji olarak görenlerin, okulun prestiji ya da başarıları karşısında gururlanacaklarına dair algıları yüksektir. Bu, yapılan faaliyetlerin idarecilerin prestiji için olduğunu düşünenler aynı şekilde okulun kazandığı başarı ya da prestijlerin kendilerini de ilgilendirdiklerini düşünmekteler şeklinde ifade edilebilir.

5.3.Öneriler

5.3.1. Uygulayıcılara Öneriler

1. Eğitim ve ekonomik seviye bakımından Başakşehir’e göre daha düşük bir seviyeye sahip Bayrampaşa’da çevrenin okula ilişkin algıyla ilgili birçok maddede farkındalık seviyesinin yüksek olması Başakşehir’deki lise çevresindeki halkın okulla daha güçlü iletişim kurmasını gerektirir. Başakşehir’deki fiziksel çevre olarak tabir ettiğimiz kişilerden oluşan çevre okulla iletişim kurmanın farklı yollarını aramalıdır.
2. Eğitim gören çocuğu olan ailelerin okulla olan iletişimi oldukça güçlü olduğundan dolayı ve aynı durumun eğitim gören çocuğu olmayan aileler için geçerli olmadığından dolayı bu kesimin okula karşı daha ilgili ve alakalı olması için okul yönetimi tarafından çevre halkını okula çekecek farklı içerikte birden fazla yaş grubuna hitap eden herkesi kapsayıcı ve toplumun farklı kesimlerini okulda buluşturacak faaliyetler hazırlanması gerekmektedir.
3. Eğitim seviyesinin düşük olması demek okula olan bağlılığın ya da okulla ilgili farkındalığın düşük olduğu anlamına gelmemektedir. Bundan dolayı okul yönetiminin çevre halkına karşı ekonomik ve eğitim seviyesinden dolayı önyargılı yaklaşmayarak onlardan gelebilecek istek, öneri ve şikâyetlere açık olmaları gerekmektedir.
4. Merkezi yönetimin hakim olduğu ülkemizde çevrenin okulla ilgili algısı yüzeysel kalmakta, çevrenin okulun işleyişine dair herhangi bir müdahalesi olamamaktadır.

Okula maddi yardımda bulunmak, okulun yaptığı faaliyetlere katılmak ve okulu dışarıdan gözlemlemek eğitime katılmanın pasif şekli olup, daha aktif rol alması için merkezi yönetimin bazı sorumluluklarını yereldeki birimlere devrederek halkın okulun ve eğitimin daha çok içinde olmasını sağlaması gerekmektedir.

5. Okula sadece işi olduğu zaman ilgi gösteren çevre yerine, mahallesindeki okulu daha çok sahiplenen, bağlılığını artıran ve okulla iletişimini güçlü tutan çevrenin oluşması için, çevrenin eğitime farklı yollardan dahil edilmesinin yolları aranmalıdır.

6. Çevre, okulu sadece bir bina olarak görmemeli bunun yerine okulun çevre ile olan ilişkilerinde hayati bir öneme sahip olduğu unutulmamalı okul yönetimi ile sadece sorunlar baş gösterdiğinde değil her zaman iletişim halinde olmalıdır.

5.3.2. Araştırmacılara Öneriler

1. Bu araştırma Türkiye'nin eğitim ve ekonomik seviye açısından farklılığı çok daha belirgin yerleşim birimlerinde de yapılabilir.
2. Bu çalışmada anket uygulanan kişiler, bir lise çevresinde yaşayan kişiler olup, lise dışındaki öğretim kurumları çevresinde de bu çalışma yürütülebilir.
3. Bu araştırma okul-çevre ilişkilerinin bir bölümü olan çevrenin okula olan algısını ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Yine bu çalışmaya benzer okulun da çevreye olan bakışı araştırılabilir ve yine bunun ötesinde bu okul-çevre ilişkilerinin nasıl geliştirilebileceği ile alakalı çalışmalar yürütülebilir.
4. Kullanılan anket maddelerinin bazıları değiştirilerek ya da daha farklı maddeler eklenerek yeni çalışmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

Adelman, H. ve Taylor, L. (2007). Fostering School, Family, and Community Involvement. The George Washington University, Hamilton Fish Institute on School and Community Violence.

Adams, D. (2002). Education and National Development: Priorities, Policies, and Planning. The University of Hong Kong, Asian Development Bank Comparative Research Centre.

Ajayi, K. ve Nnoli, K. (2010). The Importance of Community Involvement In The Development of Education In Nigeria.

Akyüz, Y. (1985). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Alkoç, G. (2003). *Okulların Çevre İle Olan İlişkilerine İlişkin Velilerin Algı Düzeyleri*, Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aref, A. (2010). Community Participation for Educational Planning and Development. *Nature and Science Magazine*, 8(9), Iran: Department of Social Science.

Arıcan, H. (2009). *Eğitimde Çevre Faktörleri ve Öğretmen Üzerindeki Stres Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, M. (1994). *Eğitim Yönetimi: Kavramlar, Kuramlar, Süreçler, İlişkiler*. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.

Aydın, M. (2000). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Hatiboğlu Yayıncılık.

Aydın, M. (2002). *Okul-Çevre İlişkileri. Eğitim Kurumları Yönetici Adaylarının “Eğitim Yönetimi” Ders Notları*. Ankara: Meb Yayınları.

Aydoğan, İ. (2006). İlköğretim Okullarında Okul-Çevre İlişkilerinin Düzeyi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*(2), 121-136.

Ayvaz, A. (1997). *Sinop İli Ortaöğretim Kurumlarında Görevli Yönetici ve Öğretmenlerin İnsan İlişkileri Konusundaki Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bahar, M. (2014). "Student Perspectives of Factors That Determine High School and Course Achievement in Turkish Context", 1st Eurasian Educational Research Congress, Istanbul.

Baron, B.J. (1992). “Collaborative Problem-Solving: Is Team Performance Greater Than What Is Expected From The Most Competent Member.” Vanderbilt University.

Başaran, İ. E. (1988). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.

Bilgin. N. (2005). “*Tarımsal Kooperatiflerde Güven Duygusunun Ortakların Kooperatife Bağlılıkları ve Performans Algılarına Etkisi, TARİŞ’te Bir Uygulama*”, Doktora Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Gebze.

Bray, M. (1996). *Decentralization of Education: Community Financing*. Washington DC: World Bank.

Bursalıoğlu, Z. (1998). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Caldwell, B. (1990). “*School-based Decision-making and Management, School based Decision-making and Management: International Developments*. London-Newyork-Philadelphia: The Falmer Press, 3-26.

Carino, I. D. ve Valisno, M. D. (1994). “The Parent Learning Support System: School and Community Collaboration for Raising Pupil Achievement in the Philippines.” In *Partnership and Participation in Basic Education: A Series of*

Training Modules and Case Study Abstracts for Educational Planners and Managers. Paris: UNESCO, International Institute for Educational Planning.

Celep, C. (2002). *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Cheng, Y. C. (1996). “School-based Decision-making and Management”, *School Effectiveness and School-Based Management: A Mechanism for Development*, London-Newyork-Philadelphia: The Falmer Press, s. 42-64.

Cole, G.A. (1993). *Management: Theory and Practice*. London: DP Publications Ltd.

Colletta, N. J. ve Gillian, P. (1995). Participation in Education. Environment Department Papers. Washington DC: The World Bank.

Cronbach, L. (1951). “Coefficient Alpha and the Internal Structure of Test”, *Psychometrika*, (16), s. 297-334.

Çalık, C. (2007). Okul-Çevre İlişkisinin Okul Geliştirmedeki Rolü: Kavramsal Bir Çözümleme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(27), 123-139.

Çoker, Z. (1995). Yönetimde Yeniden Yapılanma. Ankara: 20 Mayıs Eğitim, Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı.

Doğan, İ. (2004). *Toplum ve Eğitim Sorunları Üzerinde Felsefi ve Sosyolojik Tahliller*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Erden, M. (2005). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.

Erdoğan, İ. (2002). *Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözümler*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Ertekin, Y. (1995). *Halkla İlişkiler*. TODAİE.

Gül, H. (2006). Çevresel Baskı Gruplarının Okulun Genel İşleyişine Etkileri, (Kocaeli-İzmit Örneği). *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 71-84.

Heneveld, W. ve Craig, H. (1996). *Schools Count: World Bank Project Designs and The Quality of Primary Education in Sub-Saharan Africa*. Washington, DC: The World Bank.

İslamoğlu, A. H. (2009). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, İstanbul: Beta Yayıncılık

Kapani, M. (1983). *Politika Bilimine Giriş*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları(468), Ankara: Çağ Matbaası.

Karakütük, K. (2001). *Öğretmen Yetiştirme Ve Eğitim Birimleri Paneli*. Ankara.

Karataş, İ. H. (2013). Türk Eğitim Sisteminde Sivil Toplum Kuruluşlarının Konumları ve İşlevlerine Yönelik STK Yöneticilerinin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 63-87.

Koçak, Y. (1995). *Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.

Kolay, Y. (2004). Okul-Aile-Çevre İş Birliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi. *Milli Eğitim Dergisi*(164), 1-9.

Kurt, T. (2005). MEB Tarafından Başlatılan Eğitime Destek Projesinin Değerlendirilmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 31(329), 23-29.

KURT, T. (2006). “Eğitim Yönetiminde Yerelleşme Eğilimi”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 61–72.

Lewis, J. (1989). “*Planning Guidelines For Implementing School-Based Management*.” JL Wilkerson Publishing Company.

Lovell, C. H. (1992). *Breaking the Cycle of Poverty: The BRAC Strategy*. Connecticut: Kumarian Press, Inc.

OECD. (1997). *Parents as Partners in Schooling*. Paris: OECD, Center for Educational Research and Innovation.

Onyedinci Milli Eğitim Şurası Hazırlık Dökümanı. (2006). İl Komisyon Raporları. Ankara.

Özmen, F. ve Harktı, H. (2005). Denizli İlindeki İlköğretim ve Orta Öğretim Okullarının Çevresiyle Bütünleşebilme Düzeyleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 165, 1-10.

Öztekin, A. (2010). *Siyaset Bilimine Giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Pehlivan, İ. (1999). *Yönetimde Etik, Yönetici Adaylarının Eğitimi Semineri Ders Notları*. Ankara.

Pehlivan, İ. (2000). *Okul-Çevre İlişkileri*, (Yönetici Adaylarının Eğitimi Ders Notları). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları

Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. S. A. Schuster (Ed). New York.

Shaeffer, S. (Ed). (1994). *Partnerships and Participation in Basic Education: A Series of Training Modules and Case Study Abstracts for Educational Planners and Managers*. Paris: UNESCO, *International Institute for Educational Planning*.

Simmons, E.W. (1999). *The Impact of Home/School/Community Collaboration On Student Achievement: An Anaysis of Reading Renaissance*.

Smith, D. J. ve Tomlinson, S. (1989). *The school effect: A study of multi-racial comprehensives*. London: *Policy Studies Institute*.

Steven, D. ve Thurlow, J. (2008). *Challenges and Barriers to Community Participation in Policy Development*.

Taşar, H. (2009). Merkeziyetçi Yönetim Yapısının Kamu Okulları Üzerinde Bıraktığı Olumsuz Etkiler, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 108-119.

Taymaz, H. (2011). *Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Tezcan, M. (1992). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Zirve Ofset.
- Tural, N. (2002). *Eğitim Finansmanı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Turan, S., Yücel, C., Karataş, E. ve Demirhan, G. (2010). *Okul Müdürlerinin Yerinden Yönetim Hakkındaki Görüşleri*, 3(1), 1-18.
- Tutkun, Ö ve Köksal, A. (2000). Okul-Aile İşbirliğinde Yeni Yaklaşımlar. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 216-224.
- Uluğ, Feyzi. (1989). *Türk Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Enformasyon*. TODAİE Kaya Projesi Yayınları.
- Uluğ, Feyzi. (1995). İlköğretimde Okul-Çevre İlişkileri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(3), 181-196.
- Uemura, M. (1999). *Community Participation in Education*. The World Bank. Effective Schools and Teachers and The Knowledge Management System.
- UNICEF. (1992). *Strategies to Promote Girls' Education: Policies and Programmes that Work*. New York: UNICEF.
- Vural, B. (2004). *Okul Aile Birlikteliği*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- West, J. F. (1990). Educational Collaboration In The Restructing of School. *Journal of Educational and Psychological Consultation*(1), 23-40.
- Williams, J. H. (1994). "The Role of The Community in Education." In the Forum For Advancing Basic Education and Literacy, 3(4), Cambridge: *Harvard Institute for International Development*.
- World Bank. (1995). *The Gambia: Why Gambian Households Underinvest in Education of Girls*. Washington DC: World Bank.
- Yiğit, B. ve Bayraktar, M. (2006). *Okul Çevre İlişkileri*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Zenter, H. (1964). "The State and The Community." *Sociology and Social Research*, 48(420), 414-427.

ALTINCI BÖLÜM: EKLER

EK-1: ÇEVRENİN LİSEYE BAKIŞI ANKETİ

D-1	Cinsiyet
D-2	Yaş
D-3	Eğitim durumu
D-4	Eğitim gören çocuğunuz var mı?
D-5	Çevrenizdeki liseyi tanıyor musunuz?
D-6	Çevrenizdeki liseden herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?
M-1	Okula karşı bir bağlılık hissediyorum.
M-2	Gelir ve eğitim düzeyi yüksek olan kimse okula daha fazla katılımcı olur?
M-3	Gelir ve eğitim düzeyi düşük olan kimse okula daha az ilgi gösterir?
M-4	Çevresinde sorgulayan, araştıran bir bakış açısına sahip insanlarla karşılaşan lise yönetimi değişime/gelişime kapalıdır.
M-5	Bana göre okul yönetiminin öğrencileri, çevredeki sosyal vakıf, dernek ve stk gibi kuruluşlara yönlendirmeleri önemlidir?
M-6	Bana göre okul, merkezi bir yerde olmalıdır?
M-7	Okulun disiplin anlayışı ile (katı disiplin kuralları ya da katı olmayan kurallar) çevrenin özellikleri arasında bir bağlantı vardır.
M-8	Bana göre okul yönetimi öğrencileri sosyal içerikli projeler üretmeye yönlendirmelidir (örneğin, ağaç dikme, çevre temizliği)?
M-9	Okulun prestiji ya da başarıları çevre halkı olarak beni gururlandırır.
M-10	Okulun ihtiyacı olduğu bir durumda, gerekli maddi destekte veya malzeme desteğinde bulunurum.
M-11	Bana göre; okula isim vermede çevre halkının fikirleri alınmalıdır.
M-12	Okulu izole eden yüksek duvar ve tel örgü gibi fiziki engeller ortadan kaldırılmalıdır
M-13	Okul saati içerisinde öğrencilerin mahalle arasında dolaşmalarını onaylıyorum.
M-14	Mahallemizdeki lise okul türü olarak çevrenin ihtiyaçlarına uygundur.
M-15	Öğrencilerin sergilediği kötü davranışlara şahit olduğumda okul yönetimiyle iletişime geçerim.
M-16	Bana göre, okulun çevresindeki belirli kurum ve merkezlerin (askeriye, hastane, ticari merkezler,sanayi)öğrencilerin meslek seçimi üzerinde etkisi vardır.
M-17	Okul çevresinde büyük çaplı sosyal olanakların (park, spor alanları vb.) öğrencilerin yaşamı üzerinde etkisi olduğuna inanıyorum.

M-18	Okulun sportif ve fiziksel altyapısının öğrenciler üzerinde olumlu etkisi vardır.
M-19	Okul mimarisinin bulunduğu bölgeye değer kattığını düşünüyorum.
M-20	Ulusal bayramlarda okulda düzenlenen etkinliklere katılırım.
M-21	Çevremizdeki lisede halka açık düzenlenen seminer, gezi, spor ve tiyatro gibi faaliyetlerden faydalanırım.
M-22	Lisenin bulunduğu muhitin güvenliği velilerin okul seçiminde önem taşımaktadır.
M-23	Lisenin bulunduğu çevre, öğretmenlerin okula karşı tutumunu etkiler (çalışması için uygun bir yer mi?).
M-24	Okulun bulunduğu çevrenin (sosyo-ekonomik durum) öğrenci başarısında, öğretmen-öğrenci ilişkisinde payı vardır.
M-25	Mahalleimde okul yaptırma kampanyası olsa katılırım.
M-26	Okulun varlığı okul çevresindeki kiralari yükseltir.
M-27	Bana göre, okul ve çevresinin güvenliği konusunda emniyetin aldığı önlemler yeterlidir.
M-28	Tekel bayileri ve alkollü içecek satan yerlerin okul çevresinden uzak olmasını olumlu karşılarım.
M-29	Okul çevresindeki ekonomik canlılıktan dolayı esnaf fiyatları düşük tutar.
M-30	Belediye ve belirli devlet kuruluşları okul ve çevresine daha fazla hizmet götürür.
M-31	Bana göre, okulun çevresinde okuldan kaynaklanan bir sosyal hayat canlılığı ve cazibe merkezleri vardır.
M-32	Okul ve çevresinde meydana gelen ses ve gürültü kirliliği çevre halkını rahatsız eder.
M-33	Okulun kötü şartları veya kötü bilinmesi çevre halkının çocuğunu okuldan almasına neden olur.
M-34	Özellikle okul giriş ve çıkış saatleri sırasında trafik ve park sorunu oluşmaktadır.
M-35	Okul civarında öğrencileri olumsuz etkileyebilecek işletmeler artar (internet kafe, play station salonu).
M-36	Sağlıksız gıdalar okul çevresinde daha fazla satılır.
M-37	Mahallemizde bulunan lise çevresinde meydana gelen uygunsuz öğrenci davranışları bizleri olumsuz etkiler.
M-38	Eğer esnafsanız; bir esnaf olarak öğrencilere zararlı ürünleri satmam.
M-39	Eğer esnafsanız; bir esnaf olarak öğrencilerden para kazanmak benim için önemlidir.
D-7	Okul yönetiminin yaptığı sosyal faaliyetlerin size göre amacı nedir (okul futbol takımı, bilim olimpiyatları) ? (İdarecilerin kendi prestiji – öğrenciler – zorunlu olmaları – ailelerin istekleri)
D-8	Semtinizde hangi tür okulların bulunmasını istersiniz (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz). (Anadolu lisesi – meslek lisesi – fen lisesi – imam hatip lisesi – ilkokul – ortaokul)

Ek-2: TÜİK 2012 Başakşehir ve Bayrampaşa İlçeleri Eğitim Düzeyi Bilgileri

<u>BASAŞEHİR</u>	Toplam	ERKEK	KADIN
Okuma Yazma Bilmeyen	5969	1031	4938
Okuma yazma bilen fakat okul bitirmeyen	10.617	3682	6935
İlkokul mezunu	44.231	18.557	25.674
İlköğretim mezunu	46.458	25.445	21.013
Ortaokul veya dengi okul mezunu	10.171	5664	4507
Lise veya dengi okul mezunu	51.053	26.697	24.356
Yüksekokul veya Fakülte mezunu	32.982	18.574	14.408
Yüksek Lisans	3400	2192	1208
Doktora	812	554	258
Bilinmeyen	12.443	6556	5887
Toplam	218.136	108.952	109.184

<u>BAYRAMPAŞA</u>	Toplam	ERKEK	KADIN
Okuma Yazma Bilmeyen	5839	871	4968
Okuma yazma bilen fakat okul bitirmeyen	7854	2827	5027
İlkokul mezunu	62.461	26.702	35.759
İlköğretim mezunu	44.286	25.007	19.279
Ortaokul veya dengi okul mezunu	14.631	8818	5813
Lise veya dengi okul mezunu	49.177	27.261	21.916
Yüksekokul veya Fakülte mezunu	18.529	10.265	8264
Yüksek Lisans	1149	689	460
Doktora	161	97	64
Bilinmeyen	6486	3710	2776
Toplam	210.573	106.247	104.326

(<http://www.tuik.gov.tr/ilGostergeleri/iller/ISTANBUL.pdf>)